LETO XII. ŠT. 19 (599) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 22. MAJA 2008

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Jurij Paljk

Kot da nas ni! A smo!

Na Goriškem je bil minuli teden v pokrajinski palači posvet o jezikih in znanju jezikov ter odnosu, ki ga imajo predvsem mladi ljudje do učenja jezika, svojega in jezika drugega. Da je ta tematika za vse nas več kot samo zanimiva, je pokazalo številno občinstvo, med katerim je bila večina Slovencev in med njimi največ učiteljev in profesorjev naših, slovenskih šol, kar pomeni, da se naši šolniki še kako zavedajo pomena jezika in odnosa do njega. Odsotnost, skorajda popolna!, italijanskega dela občinstva je samo še en dokaz več, kakšen odnos ima večina italijanskega občinstva do slovenskega in tudi furlanskega jezika, saj se je na posvetu govorilo tudi o furlanščini.

V Gorici pa se je v nedeljo prav tako zaključil festival zgodovine "e'Storia", ki so ga že četrto leto zapored priredili z našim, javnim denarjem, ki ga zagotovo ni malo, saj si organizatorji drugače ne bi mogli privoščiti povabiti v Gorico toliko uglednih zgodovinarjev, časnikarjev in drugih medijsko poznanih obrazov z vseh koncev sveta, razen iz Slovenije. In tudi na tem festivalu zgodovine, ki je kljub nemogočemu deževnemu vremenu v Gorico privabil dosti ljudi, je naravnost zevala odsotnost slovenskih zgodovinarjev, česar ne more niti prisotnost dr. Branka Marušiča, najbolj znanega slovenskega poznavalca goriške zgodovine, prikriti. Zakaj je tako, vedo najbrž samo organizatorji, a nam se vseeno zdi, da je nemogoče nadaljevati v tej smeri, saj je Goriška predvsem kraj sobivanja treh in več narodov in treh in več kultur, omik, v zgodovini časov. Odrekati se slovenstvu v goriškem mestu ob Soči je isto kot odrekati se lastnim koreninam. Zraven dodajmo še dejstvo, da je bila ena osrednjih tem letošnjega festivala s slovensko zgodovinsko tematiko predvsem in samo tema povojnih pobojev v Sloveniji, na kateri dr. Marušič skorajda ni mogel ničesar povedati, in slika je popolna.

Kot da nas ni!

A smo!

Prav nasproti osrednjim prireditvenim prostorom zgodovinskega festivala v Gorici stoji namreč KB Center, v katerem je slovenska knjižnica z vrsto drugih slovenskih ustanov, je tudi slovenska banka, samo nekaj korakov dlje sta naša kulturna hrama, je tudi naše uredništvo, je Katoliška knjigarna, je uredništvo slovenskega dnevnika, je vrsta drugih slovenskih ustanov, ki govorijo o tem, da smo v samem mestnem jedru v Gorici Slovenci še kako prisotni. O tem seveda pričajo tudi bari, gostilne in trgovine, v kateri je slovenski jezik enakovredno prisoten v mestu, za razliko od Trsta, kjer je vidna slovenska prisotnost skorajda zares le še spomin na nekdanje "jugoslovanske čase", ko so v Trst z Balkana še številni kupci hodili kupovat kavo in kavbojke in vse tiste drobnarije, ki jim jih realsocializem doma zmotno ni nudil.

In se nam zato zdi neverjetno, da se paritetni odbor sam odreka iskanju potrditve vidne dvojezičnosti v našem mestu, o čemer smo sicer v Novem glasu že pisali, a še enkrat ponavljamo, da ne gre za nobeno patetično "pokončnost", o kateri se sicer jedko govori, ampak preprosto za dejstvo, ki ga je treba upoštevati. In mi sami, Slovenci, ga moramo zahtevati zase, ker nam ničesar nikdar ni nič dal sam od sebe in nam tega tudi v prihodnje zagotovo ne bo!

In je zato zmotno, če se sami odrekamo zakonski ureditvi naše sicer vsem vidne prisotnosti v mestu!

Rdeče češnje, dar pomladi

Mačkoljani so nagradili udeležence natečaja Male ustvarjalne roke

Foto A. Novak

15. maj, svetovni dan družine

Družine naj se zavedajo svoje vrednosti in vloge

Z resolucijo 47/237 z dne 20. septembra 1993 je Generalna skupščina Združenih narodov svečano določila, da se bo od leta 1994 dalje 15. maja praznoval t. i. svetovni dan družine. Zakaj? Da bi v največji možni meri zaščitili družino in jo podpirali ter tako okrepili družbeno tkivo, piše v motivaciji resolucije. Na tak način je torej OZN uvedla svetovni dan družine, da bi postavila pod žaromet družbenih politik posameznih držav članic "ustanovo", ki jo je Splošna deklaracija človekovih pravic leta 1948 označila kot "temeljno družbeno celico". Od leta 1994, ko je velika družina ljudstev in narodov razglasila veliki ideal družine, je minilo 15 let in prav toliko svetovnih dni družine. Vsako leto je bilo to praznovanje priložnost za razmislek o drugačni temi; letošnji naslov je bil posvečen liku očeta, saj se je glasil: *Očetje in družine, odgovornosti in izzivi.*

S tem, da je družina pomembna, da jo je treba zaščititi in podpreti, se strinjajo vsi. In vendar je tudi letošnji svetovni dan, posvečen njej, šel mimo zelo po tiho. Predsednik nevladne organizacije C-Fam (Catholic Family and Human Rights Institute) trdi, da do tega prihaja zato, ker da so birokrati, ki upravljajo OZN in odločajo o zadevi, danes v bistvu nasprotni tradicionalnemu pojmovanju družine. Radikalno krilo, ki prevladuje v vodstvu struktur OZN in številnih državnih vlad, gleda na družino kot na obliko "dušljivega patriarhata", ki onemogoča in ovira svobodo. Družina je torej - nasprotnik! Verjetno ni slučaj, da je bil prav prejšnji teden, ko se je praznoval svetovni dan družine, pristojni urad na sedežu OZN (kjer dela ena sama oseba) zaprt... Dve "duši" znotraj OZN, ki na različen način tolmačita družino, sta sicer obstajali že na začetku in sta si še vedno v laseh, pravijo. Gre za to, ali se govori o družini, ki temelji na zakonski zvezi med možem in ženo, ali pa o drugačnih razmerjih in zvezah. In smo spet tam.

Sama OZN torej posveča družini prav malo energij. Podobno je v Evropi in še zlasti v Italiji, ki namenja "osnovni družbeni celici" le nekaj drobtinic bruto narodnega proizvoda. In vendar družine obstajajo in vztrajajo! V zadnjih letih se krepijo in združujejo, spet pridobivajo moč in dostojanstvo, zavest svoje vrednosti in vloge. Forum družinskih združenj je 15. maja letos izročil predsedniku republike Napolitanu 1.071.348 podpisov s peticijo za pravičnejši davčni sistem. Dan kasneje je zastopnike omenjenega foruma in Evropske zveze katoliških družin sprejel v Vatikanu Benedikt XVI. Navzoče je spomnil, da številne družine živijo v zaskrbljujoči negotovosti, kar bi moralo spodbuditi javne uprave, verske skupnosti in vzgojne ustanove, da čimprej ukrepajo. Potrebno je združiti sile, je nadaljeval papež, in "podpreti družino z družbenega, gospodarskega, pravnega in duhovnega vidika". Družina je za vernike tudi "majhna domača Cerkev", ki razodeva svetu Božjo ljubezen. "Pomagajte družinam, da bodo vidno znamenje te resničnosti, naj branijo vrednote, ki so zapisane v človekovi naravi in so torej skupne vsemu človeštvu. To so: življenje, družina in vzgoja".

DD

Romanje na Sveto Goro

Tradicionalno medškofijsko romanje goriške nadškofije in koprske škofije na Sveto Goro bo v nedeljo, 25. maja. Slovesna maša v priljubljenem svetišču na meji, kjer se od nekdaj zbirajo verniki različnih narodnosti in jezikov, bo ob 16. uri. Letošnje romanje bo potekalo v duhu besed iz psalma 119: "Tvoja beseda je svetilka na moji poti". Vljudno vabljeni!

Naša spletna stran

Povejte, kaj mislite!

www.noviglas.eu/blog

Pogovor

Župnik v goriški stolni cerkvi Sinuhe Marotta o vzgoji in mladih, njihovih upih in težavah

3

Ob 500-letnici rojstva

Strokovnjaki so na simpoziju v Narodnem domu v Trstu analizirali različne vidike Trubarjeve osebnosti

9

Evropske teme - Naše teme

Vrh med Evropsko unijo in južnoameriškimi državami

V petek, 16. maja, je bila Lima, glavno mesto Peruja, popolnoma blokirana in pod strogim nadzorstvom 50.000 policistov, ki so skrbeli za varnost udeležencev petega vrha med Evropsko unijo in državami Latinske Amerike in Karibov.

Srečanje, ki ga vsaki dve leti izmenično pripravljajo v Evropi in Latinski Ameriki, je bilo tokrat v organizacijski režiji Peruja. Slovenija kot predsedujoča EU je z organizatorji sooblikovala dnevni red in vsebine. Nedvomno je bil ta eden izmed pomembnejših dogodkov v obdobju slovenskega predsedovanja EU, ki je odločno postavil v ospredje potrebo po vse tesnejšem sodelovanju med tema dvema kontinentoma, saj postaja kooperacija strateško zelo pomembna.

Na mednarodni svetovni šahovnici je namreč Južna Amerika vse bolj zanimivo tržišče, s katerim bi radi konstruktivno sodelovali vsi trije svetovni ekonomski velikani, in sicer EU, ZDA in Kitajska. Slednja namerava prav v ta prostor v naslednjih 10 letih vložiti 85 milijard evrov, kar že samo po sebi kaže na zanimivost področja.

Vrh v Limi je bil za Evropo priložnost, da bi dala novega zagona gospodarskemu sodelovanju in torej boju proti revščini, obenem pa da bi z latinskoameriškimi državami izdelala strategijo za uveljavljanje okolju prijaznega gospodarstva. Tematiki sta sicer zelo povezani, saj so polemike okrog proizvodnje bio-goriv trenutno zelo vroče na celotnem južnoameriškem območju, ki na lastni koži hudo občuti višanje cen hrane, kar postaja za nekatere države, kot Haiti, že danes nevzdržno.

Vodja Evropske delegacije Janez Janša je prav glede tega povedal, da je vrh odpravil strah nekaterih držav Latinske Amerike in Karibov, da bi se kmetijska proizvodnja preveč usmerila v pridelavo bio-goriv na račun kmetijskih živil, kar bi pomenilo dodatno dvigovanje cen hrane. Janša je tudi podčrtal, da "ključni razlog za povečanje cen hrane je povečana potrošnja in edini pravi odgovor na povečano potrošnjo je večja proizvodnja", pri tem pa je dodal, da ima Latinska Amerika velike potenciale za povečanje globalne svetovne proizvodnje hrane na trajnostni način.

Vsekakor mimo tematike bio-goriv obstajajo nedvomno še drugi problemi, okrog katerih so delegacije skušale najti skupni jezik, saj postajajo interesi po tesnejšem sodelovanju EU z državami Latinske Amerike iz dneva v dan večji. Nerešenih problemov je žal kar veliko. Pomislimo samo na vrsto ukrepov, ki jih je sprejela bolivijska vlada, ki je nacionalizirala določene sektorje gospodarstva in na ta način močno oškodovala nekatera evropska podjetja (italijanska, španska, angleška), ali pa na zahteve južnoameriških držav, ki upravičeno predlagajo prosti izvoz lastne kmetijske proizvodnje na trge EU, da ne govorimo o nujnosti evropskega financiranja sistemskega boja proti proizvodnji kokaina, kar je nedvomno skupni interes obeh stvarnosti.

Glede teh problemov vrhu v Limi ni uspelo doseči konkretnih rezultatov, izdelane pa so bile načelne smernice, ki jih bo treba s trdim delom uresničiti. To, kar pa izstopa, je dejstvo, da Evropa, ki je do danes iskala širše trgovinske dogovore s skupinami južnoameriških držav, bo prav zaradi neuspehov zadnjih let ubrala pot direktnega dogovarjanja s posameznimi državami. Latinskoameriške države so namreč v tem trenutku med sabo preveč deljene, da bi lahko poiskale skupna izhodišča za sistemsko dogovarjanje z EU.

Politična pot, ki jo je Evropa ubrala, je tako močno ošibila položaj Venezuele in Bolivije, ki že nekaj let vodijo ostro protiameriško politiko in skušajo prepričati južnoameriške države, naj zavrnejo vstop tujih kapitalov, ki so po njihovem mnenju le izraz neokolonialističnih teženj razvitega kapitalističnega severa.

Evropska unija pa je drugačnega prepričanja in bo zato s komisarko za zunanjo politiko, Avstrijko Benito Ferrero Waldner, v kratkem začela iskati individualna zunanjetrgovinska dogovarjanja, kot je to storila že s Čilom. Ta pot je obrodila trenutno dobre rezultate, predvsem ker je bilateralno dogovarjanje bilo osnovano na sistematičnem spoštovanju jasnih pravnih okvirov, ki so prav na tem zemljepisnem področju večkrat močno pod vprašajem. Ekonomsko sodelovanje naj bi namreč v pričakovanju EU pomenilo tudi utrditev legalnosti na tem robu sveta.

Peter Černic

Razglasitev 14. maja 1948

Ob 60-letnici obstoja Izraela

Letos v tem času izraelska država praznuje 60-letnico formalne razglasitve. V skladu z judovskim koledarjem je bila osrednja slovesnost minulega 8. maja, a po našem koledarju je v imenu predsedstva Judovskega nacionalnega sveta Ben Gurion v prostorih mestnega muzeja v Tel Avivu razglasil ustanovitev Izraela 14. maja 1948. Oglejmo si, zakaj in kako je do tega prišlo.

Ko so Rimljani vojaško osvojili območje Srednjega vzhoda, so Judje v Palestini izgubili vsakršno politično oblast, ki je niso več pridobili kljub številnim uporom proti rimski nadoblasti. Leta 70 po Kr. je rimska vojska v času cesarja Tita dokončno strla njihov odpor in razrušila znameniti tempelj v Jeruzalemu kot zadnjo simbolno oporo judovstva in judovskega naroda. Odslej so se Judje začeli razseljevati po prostranem rimskem in nato bizantinskem cesarstvu. Njihove razdrobljene skupnosti so se ohranjale zlasti v nekaterih evropskih državah od Španije do Nemčije, Avstro-Ogrske, Poljske in Rusije. Na vrnitev v prvotno domovino Palestino so se spominjali le ob praznovanju Velike noči in jo pojmovali z grobom kralja Davida na gori Sion (od tod naziv sionizem, to je gibanje za vrnitev) kot duhovno središče judovstva. Takšno versko-mistično pojmovanje Palestine je trajalo skoraj dva tisoč let, dokler se ni pojavilo politično sionistično gibanje, ki je začelo rušiti to tradicijo v 19. stoletju. V tem gibanju se je najbolj uveljavil Theodor Herzl (avstrijski Jud in dopisnik dunajskega časopisa Neue Freie Presse), ki je leta 1896 objavil knjigo Judovska država in dal pobudo za sklicanje prvega judovskega sionističnega kongresa v Baslu v Švici že v naslednjem letu 1897. To gibanje je namreč zagovarjalo stališče, da se judovsko vprašanje lahko reši samo z ustanovitvijo judovske države (v Palestini ali "kje drugje").

Vzporedno z uradnim sionističnim gibanjem so nekatere judovske skupine začele ustanavljati prva judovska naselja v Palestini. Z izbruhom prve svetovne vojne (1914) se je povečalo zanimanje Anglije za Palestino. Predvidevala je preselitev tja od dva do tri milijone Judov, da bi si po vojni pridobila mednarodno naklonjenost za poveritev protektorata nad Palestino. Novembra 1917 je britanski minister lord Barfour objavil izjavo o naklonjenosti svoje vlade ustanovitvi nacionalne domovine v Palestini za judovsko ljudstvo. Tako je zmagala zamisel ruskih sionistov o ustanovitvi judovske domovine, zasnovane na "zgodovinskih vezeh" Judov s Palestino. Nadaljevalo se je organizirano priseljevanje Judov predvsem iz vzhodnoevropskih držav, zlasti Rusije in Poljske, ki je potekalo v več valovih, tako da je judovska skupnost ob nastopu angleškega mandata leta 1923 štela že 90 tisoč pripadnikov. Priseljevanje se je stalno nadaljevalo do začetka druge svetovne vojne. Vzporedno s priseljevanjem Judov se je začelo razvijati gibanje arabskega odporništva, ki je doseglo višek s krvavimi nemiri, ko se je zaradi nacističnega preganjanja v obdobju 1933-39 priselilo v Palestino nad 250 tisoč Judov. Ti krvavi spopadi so uničili poslednje možnosti za kompromisno rešitev koristi Judov in Arabcev.

Ob koncu druge svetovne vojne 1945 pa je Anglija začela omejevati priseljevanje Judov, ker se ni hotela zameriti Arabcem. Prišlo je do znanega primera zavrnitve ladje Exodus s 4500 preživelimi Judi v nacističnih taboriščih, ki so iskali zatočišče v Palestini. Po več diplomatskih poskusih, da bi prišlo do ustanovitve skupne države Arabcev in Judov, se je Anglija aprila 1947 obrnila na generalno skupščino OZN z zahtevo po vključitvi palestinskega vprašanja v dnevni red njenega rednega zasedanja. Slednje se je začelo 23. aprila 1947. Arabski predlog o razglasitvi neodvisnosti enotne Palestine je bil zavrnjen, nato je generalna skupščina sprejela odstop Anglije kot mandatne sile v Palestini. Hkrati je ustanovila poseben delovni odbor ZN za obravnavanje in dokončno rešitev palestinskega spora.

Ta odbor se je večinsko izrekel za razdelitev Palestine na arabsko in posebno judovsko državo. Tako je generalna skupščina OZN 29. novembra 1947 sprejela načrt o ustanovitvi arabske in judovske države. Za razdelitev Palestine je glasovalo 33 držav, med temi ZDA in Sovjetska zveza. Proti je bilo 12 držav in vzdržalo se jih je deset. Anglija se je vzdržala.

Nekaj ur pred iztekom angleškega mandata je Judovski nacionalni svet v mestnem muzeju v Tel Avivu 14. maja 1948 razglasil ustanovitev Izraela.

Izrael ima danes skoraj 7 milijonov prebivalcev. Judov je 78%, muslimanov oziroma Arabcev 15%.

Alojz Tul

*Našemu nekdanjemu odgovornemu uredniku **dr. Dragu Legiši***

izrekamo

OB SMRTI ŽENE VLASTE

iskreno in globoko sožalje.

UREDNIŠTVO in UPRAVA NOVEGA GLASA

Svetovni slovenski kongres

Vabilo na srečanje Slovencev v Ogleju

Svetovni slovenski kongres v sodelovanju s krožkom Anton Gregorčič iz Gorice vabi na srečanje Slovencev, ki živijo razseljeni po Italiji. Shod bo v Ogleju, v nedeljo, 8. junija 2008.

Srečanje, ki ga je podprl tudi Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, se bo začelo s sv. mašo v oglejski baziliki ob 11.30; daroval jo bo msgr. Franci Petrič, urednik verskega tednika Družina. Mašno daritev bo s petjem spremljal MePZ F. B. Sedej iz Števerjana. Po maši bo kulturni program v gostišču Due leoni, ki je na desni strani na cesti proti Gradežu. Znaki, ki vodijo do gostišča, so dobro vidni. Kulturni spored bosta sooblikovala MePZ F. B. Sedej iz Števerjana in godci iz Benečije.

Letošnji slavnostni govornik bo prof. Tomaž Pavšič iz Idrije. Na srečanju se bomo tudi poslovili od dosedanjega generalnega konzula Republike Slovenije v Trstu, prijatelja Jožeta Šušmelja, ki odhaja v zasluženi pokoj. Med nami bodo Slovenci iz raznih italijanskih krajev in ugledni gostje, predstavniki organizacij in oblasti ter politiki.

Poskrbljeno bo za prijetno druženje in pogostitev.

Predsednik Konference SSk za Italijo Marjan Terpin obvešča tudi, da bo običajno srečanje ob dnevu samostojnosti Slovenije pod lipo v Števerjanu v petek, 20. junija 2008, ob 20. uri, v sodelovanju z Veterani vojne za Slovenijo in krožkom A. Gregorčič.

Na dnu...

Povejmo na glas

Utvara o blagru ostrih ukrepov

Nova Berlusconijeva vlada niti še ni bila potrjena, ko so iz ust bodočih ministrov že pričele prihajati izjave o odločnem reševanju odprtih problemov. Jasno je bilo izpostavljeno mnenje, da bo treba nadzorovati schengensko mejo s Slovenijo; obrambni minister ne izključuje uporabe vojakov v boju proti hujšim kršitvam zakonitosti; notranji minister pripravlja seznam ukrepov še posebej v odnosu do priseljencev, pri čemer smo že lahko videli prve velike akcije zoper najraznovrstnejši kriminal spet s poudarkom na priseljencih; ne nazadnje eden od ministrov oznanja, da "si Italijani želijo več varnosti, zato je naša dolžnost, da jim varnost zagotovimo". Vse te in podobne napovedi ne bi zaslužile več kot toliko poglobljene obravnave, saj je nezakonitosti v državi zares preveč in preveč nekaznovanega kriminala ter premalo razčiščenega vprašanja "prihoda tujcev", ko ne bi predstavniki nove vlade podajali svojih izjav s kar žarečim prepričanjem, s trdnim prepričanjem v smisel ostrih ukrepov, s prepričanjem v odločno urejanje stvari kot v veliko vrednoto. Ob tovrstnem navdušenju se je težko izogniti neprijetni misli, kako se posluževanje ostrine in skorajda zanosna vera vanjo ne moreta in ne moreta umakniti iz človekove zgodovine in se želita vrniti v sedanjost.

Vera v nujo in torej v nekakšen blagor ostrine je skozi stoletja in celo tisočletja stalna spremljevalka človeka. Nikoli ni dokončno zamrla, v določenih kritičnih trenutkih je bila ponovno povzdignjena kot edino pravo stališče, ker je menda samo na ta način mogoče razrešiti nevzdržno težka vprašanja. Ves čas sicer sanje o miru, zatrjevanje, da sta mir in mirno reševanje problemov tista sreča, za katero velja storiti vse, ampak res vse, nekaj trenutkov ali nekaj let kasneje pa vzneseno razglašanje upravičenosti ostrine in njene uporabe. Tovrstna logika na vseh ravneh, na ravni osebnih odnosov, na ravni odnosov med državami in narodi ter civilizacijami in tudi na ravni različnih opredelitev znotraj iste države in istega naroda. Dejstvo je - in to je treba povedati zelo jasno -, da ostrina v resnici ni nikoli ničesar razrešila, če že, le hipno in kratkoročno, vselej in zagotovo je povzročila rane in prizadetosti, ki so potem klicale po povračilu, vrh vsega pa se je z vsakim svojim posegom ponovno umestila kot preverjeno, nesporno in celo koristno načelo.

Toliko slabše je, ker se v napovedi ostrega ukrepanja v največji meri misli na priseljence. V prvi sedanji akciji je bilo zaradi najrazličnejšega kriminala priprtih 383 osumljencev, od katerih je 268 priseljencev, kar naj bi dalo vedeti, da so za tri četrtine kriminala v državi odgovorni tujci - v resnici je ravno obratno. Ob tem zavajajočem poročanju bi se seveda morali zamisliti, sicer bo trdo reševanje problemov dobilo krila. Dobilo krila v imenu več varnosti, vendar za ceno nadzora, ki bo zastrupljal življenje prav vseh državljanov.

Janez Povše

POGOVOR G. Sinuhe Marotta, župnik v goriški stolni cerkvi

Vzgoja naj bo v središču pozornosti družin, šol in Cerkve

Foto DPD

Goriška Cerkev si prizadeva, da bi na učinkovit način posegla v teritorij in tako iskala odgovore na izzive našega časa. Odmevne so bile pobude, ki jih je izpeljala meseca marca ob praznovanju mestnih zavetnikov sv. Hilarija in Tacijana, hkrati pa načrtuje oblike sodelovanja, ki bi podprle zlasti družbene sloje, ki doživljajo raznovrstne težave. Z vsem tem želi spodbuditi javnost k resnemu razmisleku o tem, kam plovemo v našem mestu ob meji.

Ste bili zadovoljni s praznovanjem zavetnikov?

Ja, mislim prav, da ja. O tem smo govorili tudi v pastoralnem svetu. Zadovoljni smo bili tako z izbiro in vsebino pobud kot z odzivom Goričanov. Presenetila nas je prisotnost ljudi na nekaterih prireditvah, kot npr. na zborovskem koncertu, pa tudi na gledališkem večeru o mučeništvu sv. Hilarija in Tacijana. Zanimanje ljudi za tidve osebnosti, o katerih se malo ve, nas je iskreno razveselilo. Gre namreč za korenine naših krajev. V našem času, ko je ideja o mestu, ki se je rodilo z mejo, skoraj povsem prežela spomin njenih ljudi, je to vprašanje postalo spet aktualno v trenutku, ko je meja padla. Zato je zdaj verjetno pravi trenutek, da ponovno ovrednotimo druge teme, ki lahko dajo smisel našemu mestu, in na neki način nanovo zarišemo njegovo pot v prihodnje. Res veliko ljudi je bilo prisotnih tudi na srečanju z g. Luigijem Ciottijem v mestnem avditoriju; to se jih je dotaknilo na poseben način.

Veliko let ste posebno pozorni do mladih in njihovega sveta. Kakšne spremembe ste opazili v zadnjih letih?

Priznam, da sem glede tega vprašanja nekoliko v težavah. Skoraj 20 let sem deloval z mladimi v nadškofiji in bil priča številnim pomembnim spremembam: spremljal sem jih pri katehezi, zlasti pa na poletnih taborih, kjer si lahko 24 ur na dan v stiku z njimi. Veliki obrat 90. let, ki sem ga spoznal na lastne oči, ko so doraščajoči mladi, tudi fantje, iskali in izražali posebno skrb zase in za lastno telo, za vse to, kar je bilo ponavadi skrb zlasti deklet, nas je zelo presunil. Poleg tega me je prizadela izguba odnosa do družbe in politike, mnenja o stvarnosti. O vplivu novih tehnologij na mlade in njihov svet moramo pravzaprav šele začeti razmišljati, prav tako družine. Zdi se mi, da te postajajo konec koncev vse bolj "sponzorji" svojih otrok, ko gre za dostop do novih tehnologij, in vse manj vzgojitelji na tem področju, ki na korenit način spreminja njihovo miselnost. Osupel sem, ko v župnišču vidim mlade, ki sedijo drug ob drugem in si pošiljajo sms-sporočilca z mobijem, namesto da bi se preprosto pogovarjali.

Kot župnik v goriški stolnici vidim, da danes v trenutkih, ko ni organiziranih dejavnosti, kot npr. skavtizem ali nogomet z ekipo Audax, obiskujejo župnijsko središče otroci priseljencev iz Severne Afrike, s Kosova ali z juga Italije. Goričani so znatno v manjšini.

Še vedno odmevajo besede, ki jih je izrekel g. Luigi Ciotti v avditoriju o mladih. Njihova realnost, je rekel, je vedno bolj virtualna, oni pa potrebujejo praktične in konkretne življenjske izkušnje, v katerih lahko uresničijo svoja nagnjenja. Kako gledate na to razdvojenost?

Popolnoma se strinjam s to vizijo g. Luigija, čigar obisk ob praznovanju zavetnikov nas je neizmerno razveselil. Res je, da precejšen del sveta mladih filtrirajo mediji, pri tem imam v mislih predvsem odločujoč - nočem reči razdejalen - vpliv televizije, ki uči naše mlade, kako naj npr. občutijo čustva. To je zame zelo hud problem. Nekdaj smo občutili strah, ker je bila klet temna in smo se bali iti iskat vino ali krompir. Domišljali smo si, da tam živijo kdove kakšne pošasti ali čudna bitja. Danes se mladi seznanjajo s strahom, ko gledajo strašne in blodne filme, ki popolnoma potvarjajo realnost. Zato bi bilo po mojem potrebno se na novo učiti bistvenih abeced življenja prek praktičnih, konkretnih izkušenj, kot so tišina v gorah, zvezdnato nebo ponoči, napor pri obdelovanju zemlje in druge, tudi preproste izkušnje, kakršne nudi tudi skavtizem, ki bi bile res koristne in zdrave za naše mlade.

Več mladih obiskuje Službo proti odvisnostim Sert in Središče za umsko zdavje CSM kot pa župnije...

Resnici na ljubo je bil ta podatek posredovan medijem zato, da bi "odmeval", saj ne odgovarja povsem resnici. Do javnih služb, kakršni sta Sert in Centro salute mentale, se namreč ne obračajo samo mladi iz goriške občine. Žal pa je podatek zaskrbljujoč in vse bolj prisoten v družbah, kakršna je naša, kjer so mladi, ki zahajajo v take službe, številčnejši od mladih, ki se naslanjajo na verske skupnosti. Te podatke smo želeli objaviti najprej zato, da bi spodbudili k razmišljanju mestne pastoralne svete; ti so pod vodstvom župnikov radi sprejeli izziv. Tako smo se tudi pripravili na javno srečanje z g. Luigijem Ciottijem, ki je potekalo v mesecu marcu. Podatki zgovorno ponazarjajo splošno stisko naše družbene stvarnosti. Družine bi se morale tega zavedati, vsi odrasli nasploh bi morali vzeti te številke resno v pretres. Mobilizirati bi morali na desetine strokovnjakov in prostovoljcev zaradi rastočega pojava bivanjske stiske, ki se izraža v psihični stiski ali v uživanju škodljivih mamil. To je sad neke družbe in vzgoje, ki bi jo morali mi odrasli končno zelo resno obravnavati.

G. Ciotti je tudi govoril o "ulici", ki je bila njegova najpomembnejša učiteljica. Kakšno je po vašem mnenju "zdravje" te posebne "župnije" v Gorici?

Tudi to vprašanje me spravlja v zadrego. Kot župniku se mi namreč toži po ulici, po stikih z ljudmi. Včasih smo namreč pod pritiskom zaradi cele vrste opravil naše službe in zato nam ni mogoče ohranjati vsakdanjih stikov s tem okoljem. Vedno me presune, ko ob sobotah zvečer videvam na stotine mladih na križišču ob gledališču Verdi v Gorici. Z ene strani me sicer veseli videti mlade, ki si spet "prilaščajo" ceste in svoje mesto, kjer živijo. To delajo na umirjen in gotovo nenasilen način, kar je tudi pozitivno dejstvo. "Ulica" pa bi lahko bila tudi dvorišče župnijskega središča; to je gotovo manj obljudeno... Mislim, da bi si mestne skupnosti o tem vidiku lahko bolj pomagale, da bi se mladi spet več srečevali tudi v teh krajih, ki lahko imajo tudi vzgojno vrednost.

Mladi imajo preveč spodbud in dejavnosti. Je Cerkev še sposobna najti pot do njih in jim predlagati načine zdrave osebnostne rasti?

Trditve o pretiranem številu obveznosti mladih v naših družinah so poudarili različni pastoralni sveti v omenjeni analizi, ki smo jo opravili pred srečanjem z g. Ciottijem. Res je, to opažamo tudi mi: mladi imajo vsakdanji in tedenski koledar skoraj povsem poln, natrpan. Skrbi me to gibanje, pravzaprav težnja, ko silimo mlade v to, da bi se razvijali v odrasle osebe. Še kot otroci imajo dneve kaj kmalu tako polne opravil kot mi odrasli. Družine bi se morale o tem zamisliti. Gledam na najstnike, na tiste izmed njih, ki še hodijo v cerkev. Srečujem jih, ko prihajajo, da bi se pripravili na sv. birmo, ali starejše, ki stopajo na pot sv. zakona. V njih vidim izredno zanimanje za način življenja in doživljanja krščanske skupnosti. Zato mislim, da problem ni v vsebinah, ki jih predlaga Cerkev. Ne mislim, da Cerkev ni več sposobna najti dialog z mladimi. Zdi se mi, da je problem kvečjemu kontekst, v katerem prihaja do tega dialoga. Podobno se dogaja v odnosu med dvema osebama: če je okolje preglasno, se dve osebi, čeprav sta blizu, ne moreta slišati ne razumeti.

/ dalje str. 5

Danijel Devetak

POSVET "Jezik, jeziki in šola"

Naše šole in poučevanje jezikov: korak naprej!

Posvet, ki sta ga v torek, 13. maja, v dvorani pokrajinskega sveta v Gorici priredila Pokrajinska konzulta za slovensko skupnost in Sindikat slovenske šole na temo *Jezik, jeziki in šola*, je zadel v polno. Privabil je lepo število šolnikov, ki so od strokovnih posegov lahko marsikaj odnesli. Poleg tega pa je prireditelje potrdil v prepričanju, da je vredno s podobnimi izpopolnjevalnimi tečaji in povezanimi raziskavami še nadaljevati.

Potrebno je namreč iskati in najti - s strokovnim pristopom - odgovore na probleme in izzive, ki nastajajo z vse večjim številom italijanskih otrok v zamejskih šolah s slovenskim učnim jezikom, je uvodoma povedal moderator, presednik pokrajinske konzulte Peter Černic. Naše šole sicer zagotavljajo dobro raven znanja slovenskega jezika, hkrati pa se zavedamo, da pomeni vključevanje neslovenskih otrok resen problem za učno osebje, ki zahteva drugačne didaktične pristope. Tema je izrednega pomena, je naglasil pokrajinski odbornik Marko Marinčič. Šola, mediji in široko področje javne uprave namreč predstavljajo temeljne dejavnike za ohranjevanje jezika in obstoj manjšinske skupnosti v mešanem prostoru. Naša šola in njena vloga se v času spreminjata, zato je naravno in nujno, da se tem spremembam prilagodimo, "in to kar hitro". Vse večji odstotek otrok iz mešanih zakonov in tudi povsem italijanskih družin sicer priča o kakovostni in privlačnosti naše šole. To dejstvo ruši predsodke, krepi sožitje, pretok informacij in medsebojno spoznavanje, je še povedal Marinčič.

Izredno zanimiv je bil poseg, ki ga je imel Franco Fabbro z videmske univerze, furlanski nevrolingvist, ki se je od leta 1984 do 2004 - tudi več let v tujini - ukvarjal z raziskavami o razmerjih med možgani in jeziki in naposled napisal o tem tehtno študijo. Najprej je analiziral vidik naglasa in slovnice ter zatrdil, da otroci, ki so "potopljeni" v drug jezik, preden dopolnijo osem let, ne bodo imeli pri govorjenju drugega jezika ne tujega naglasa ne težav s slovnico. Na podlagi izsledkov magnetne nuklearne resonance je dokazal, da je večjezično vzgojo najbolje začeti že od rojstva otroka. Dobro je sicer vsaj od tretjega leta dalje, idealno pa že od rojstva. Sama Evropska unija spodbuja države članice, naj uvajajo večjezično vzgojo že v otroških vrtcih, in predlaga, da bi upoštevali tri jezike: prvi naj bo državni jezik, drugi in tretji pa naj bi bila jezika dveh drugih različnih jezikovnih družin. Če je torej prvi npr. italijanščina, naj bi bil drugi jezik germanski, tretji pa slovanski oz. ugrofinski. V okolju, kjer živi jezikovna manjšinska skupnost, je dodal prof. Fabbro, naj bi torej bili štirje; v našem primeru bi npr. lahko poučevali italijanščino, slovenščino, furlanščino in nemščino ter seveda angleščino. Če namreč kdo obvlada tri jezike različnih jezikovnih družin, bo lahko šel kamorkoli po Evropi in se v šestih mesecih naučil tamkajšnjega jezika. Edini in najboljši način učenja jezikov je "se potopiti" vanj, je še povedal predavatelj. "Jezike je treba govoriti, ne pa študirati". Idealno bi bilo, ko bi prišlo do izmenjave profesorjev med Italijo, Avstrijo in Slovenijo, in to že v otroštvu, je sklenil prof. Fabbro.

Carla Beltramini je na goriški posvet prinesla zanimivo izkušnjo, saj že 30 let poučuje na Mednarodni šoli v Trstu, ki je nastala leta 1964 na pobudo Mednarodnega središča za teoretično fiziko in Italijansko-ameriškega združenja. Šolo, ki ima sedež na Občinah, obiskuje okrog 300 otrok petindvajsetih različnih narodnosti, in sicer od drugega do šestnajstega leta starosti. Šolniki prihajajo iz vsega sveta in poučujejo izključno v angleščini, saj sledijo učnim programom iz ZDA, Kanade in Velike Britanije, diploma pa je na državni ravni polnopravno priznana. Že v zadnjem letniku vrtca se otroci učijo brati in pisati angleško. Kdor se je v to šolo vpisal že v drugem letu starosti, ima seveda veliko manj težav kot otrok, ki se vpiše v osnovno šolo. Res pa je, da je večina otrok italijanskih in med sabo, v neformalnem vzdušju, govorijo italijansko; angleščino bodo sicer dobro obvladali, ostaja pa jim izrazit italijanski naglas, je povedala prof. Beltramini. Pri učenju uporabljajo - na različnih ravneh - najrazličnejše pristope in didaktične metode, tudi igro in glasbo. Sploh pa je po mnenju predavateljice posebno privilegiran v študiju jezikov, kdor ima boljši posluh in dar za glasbo; ta bo imel pri govorjenju drugega jezika manj poudarjen naglas maternega. Opazila je tudi, da se angleščine lažje in bolje učijo slovenski ali hrvaški otroci, "morda zato, ker je njihov materni jezik bolj zapleten". Pa še to: otroci, ki že obvladajo dva jezika, se tudi lažje naučijo tretjega.

Psihologinja Suzana Pertot je obrazložila, da so bile šole s slovenskim učnim jezikom prvotno namenjene otrokom slovenskih staršev. Zato stoji slovensko šolstvo na Goriškem in Tržaškem spričo rastočih vpisov otrok iz mešanih zakonov in italijanskih družin, ki sicer kažejo na vitalnost naše šole, pred pomembnimi izzivi. Med leti 1995 in 2003 se je delež otrok iz čisto slovenskih zakonov zmanjšal za 20%, delež tistih iz mešanih zakonov se je znatno povišal, število otrok iz čisto italijanskih družin pa se je skoraj podvojilo. Zaradi vsega tega se otroci ob vstopu na osnovno šolo s slovenskim učnim jezikom zelo razlikujejo po jezikovni kompetenci. Učno osebje pa ostaja še vedno usposobljeno za poučevanje otrok, ki jim je slovenščina materni jezik. Kako naj torej učitelji ravnajo v takem okolju? Področje ni dovolj raziskano, saj ni dovolj zbranih podatkov, je povedala Pertotova. Vsaka šola si pomaga po svoje, kot ve in zna, z različnimi prijemi in metodami. Teoretično naj bi pouk potekal izključno v slovenščini, dejansko pa je znano, da ni vedno tako, saj se učitelji prilagajajo otrokom. Jezik otrok - zlasti tistih iz mešanih zakonov - v "neformalnih situacijah" ni kaj dosti podoben tistemu, ki ga govorijo vrstniki v Sloveniji, je dodala psihologinja. "Problematika je sicer delikatne narave". Znotraj narodnostne skupnosti obstajata po njenem mnenju interkulturna naravnanost, ki predvideva dvojno možnost komuniciranja, in pa bolj etnocentrična.

Foto DPD

Glede na dejstvo, da so tudi neslovenski otroci, ki so obiskovali naše šole, uspešni na univerzi in v življenju in da torej na naših šolah obstaja cela vrsta dobrih primerov učnih praks, je predavateljica predlagala, da bi prav omenjene prakse aktivneje opazovali, beležili in zbirali ter širili med učitelji.

Med predavatelji in nekaterimi prisotnimi se je nato razvila zanimiva razprava, ki je poglobila še nekaj vidikov glede naših šol in poučevanja jezikov. Prof. Fabbro je še enkrat poudaril, kako pomembno je se učiti čim več jezikov; sicer ni pomembno jih odlično obvladati, je pa važno jih znati govoriti. Poleg tega je pripomnil, da učenje več jezikov ne obremenjuje možganov. Kdor npr. obvlada en sam jezik in ima težave z matematiko, gotovo ne bo imel večjih težav z matematiko, če se bo ob tem učil še drugega jezika.

Škoda, da je bil seminar tako rekoč "interne narave"; organizirali smo ga in se ga udeležili (skoraj izključno) Slovenci. Dragocene vsebine zlasti prvega posega, ki ga je imel prof. Fabbro o tem, kako EU spodbuja k "večjezični vzgoji" in torej k učenju vsaj treh, če ne štirih jezikov različnih družin v šolah vseh stopenj, bi lahko dale kaj misliti tudi našim krajevnim upraviteljem.

DD

ZSKSS Prvi slovenski skavtski jamboree

"Norost, ki deluje!"

Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS) pripravlja to poletje Prvi slovenski skavtski jamboree oz. poletni tabor, ki bo združil skoraj 4.000 slovenskih skavtov. To bo edinstvena priložnost, da se prvič v zgodovini združenja srečajo vse starostne skupine ZSKSS, odrasli skavti Zveze bratovščin slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZBOKSS) ter člani Zamejske skavtske organizacije (ZSO).

Prvi slovenski skavtski jamboree bo potekal od 19. julija do 3. avgusta na travniku med Želimljami in Turjakom, kjer bo tudi osrednji taborni prostor. Tam bo ves čas tabora šotorila srednja starostna skupina (izvidniki in izvidnice), najmlajši volčiči in volkuljice bodo del tabora prebivali v osnovni šoli v Velikih Laščah, najstarejša starostna skupina (popotniki in popotnice) pa se bo v duhu svojega imena odpravila na nekajdnevne izlete po Sloveniji. V času med 25. in 27. julijem se bodo vse skupine združile na tabornem prostoru, med njimi pa bo tudi preko sto zamejskih skavtov iz Trsta in Gorice ter prav toliko odraslih skavtov.

Jamboree bo mladim ponudil pester in zanimiv program, ki že z naslovom "Norost, ki deluje"! povzema razigrano naravo mladih. Najmlajši bodo skozi igro spoznavali zgodovino Slovanov, izvidniki se bodo urili v orientaciji in življenju v naravi ter odšli na pot preživetja, najstarejši pa bodo svoj čas posvetili spoznavanju Slovenije in prostovoljstvu. Pri sami pripravi jamboreeja je na pomoč priskočila tudi Civilna zaščita Republike Slovenije, katere član je ZSKSS. Tako bo priprava tabora tudi vaja enot za postavljanje zasilnih prebivališč, kjer se bodo lahko preizkusili, kako postaviti nastanitveni center za 4.000 ljudi v primeru večje nesreče.

V okviru jamboreeja je že vse leto potekala tudi ekološka akcija, v kateri so lokalne skupine zbirale odpadne materiale, kot so papir, kartuše, pločevinke, zamaški, baterije itd. Ob vrhuncu akcije na Dan Zemlje so ugotovili, da so zbrali kar 218 ton starega papirja, 4 tone kartona, 3 tone odpadnih kovin in več kot 200 kartuš, vse pa so odpeljali v zbirne centre na recikliranje. Kot najbolj prizadevni so se izkazali skavti z Vrhnike, ki so zbrali nekaj več kot 24 ton papirja, in skavti iz Kamnika s 23 tonami papirja. Ker so rezultati presegli pričakovanja, so se odločili, da eko akcijo podaljšajo vse do začetka samega jamboreeja.

Kot sta v pričakovanju največjega skavtskega dogodka leta izpostavila odgovorna voditelja jamboreeja Marko Puškarič in Žiga Kovačič, bo Prvi slovenski skavtski jamboree veličasten zaključek trenutnega vzgojnega načrta. Po njem so skavti spoznavali skavtske in slovenske korenine, na jamboreeju pa bodo lahko tudi dejansko zaživeli z naravo in preizkusili svoje sposobnosti. Hkrati bo jamboree vesel dogodek za vse člane ZSKSS, saj je organizacija prav letos 31. marca dopolnila 18 let in tako dosegla polnoletnost. Načelnik ZSKSS Sandi Hribar je ob tem povedal: "V letu praznovanja želim, da bi bil Prvi slovenski skavtski jamboree priložnost, ko bomo z zgledom in dobrim delom za naše mlade pokazali, kaj zmoremo, da smo sposobna mladinska organizacija, ki ji je mar za otroka in mladostnika, in vemo, kaj mladi potrebujejo. Smo organizacija, ki vzgaja k pozitivnim vrednotam, in k temu moramo še naprej težiti".

Izjava katoliške Cerkve

Kazen za storilce povojnih zločinov

Storilce partizanskih povojnih zločinov je treba kaznovati, hkrati pa pomilostiti vse tiste, ki se odločijo spregovoriti resnico o njih, je zapisano v skupni izjavi katoliške Cerkve na Hrvaškem, v Sloveniji in BiH, ki so jo predstavili v Zagrebu predsedniki treh komisij Iustitia et pax (Pravičnost in mir).

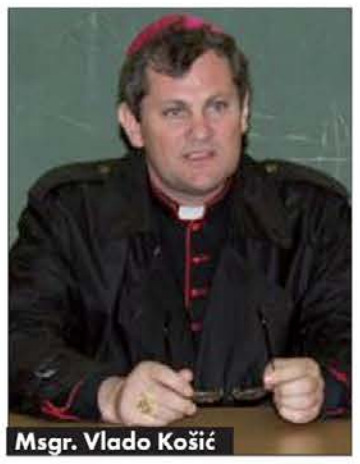
Msgr. Vlado Košić

Izjavo O pravici do groba in dolžnosti pietete so podpisali, kot poroča tudi Slovenska tiskovna agencija, pomožni zagrebški škof Vlado Košić v imenu Hrvaške škofovske konference, celjski škof Anton Stres v imenu Slovenske škofovske konference in pomožni škof Pero Sudar v imenu Škofovske konference BiH. Zahtevali so odkrivanje resnice o žrtvah in ugotavljanje njihovih identitet v sklepnem obdobju druge svetovne vojne od jeseni 1944, ko so sta "komunistična partija in partizanska vojska prevzeli oblast v BiH, Sloveniji in na Hrvaškem".

"Zavedamo se, da je to vprašanje etično, moralno in humano, da gre za spoštovanje človekovih pravic, da je univerzalno in da ni vezano zgolj na eno državo, ampak zadeva vsakega človeka", je dejal Stres na nedavni novinarski konferenci v tajništvu Hrvaške škofovske konference.

"Mi želimo izvedeti resnico, tako kot mehanizme zločinov, ki ne zastarajo. Želimo opogumiti priče, da resnica pride na dan", je povedal Košić. Dejal je, da ne bo pomiritve ne miru, dokler se ne bo vedelo, kaj se je v resnici zgodilo z žrtvami komunizma na prostoru treh držav.

Predsedniki komisij Iustitia et pax (Pravičnost in mir) so poudarili, da še vedno ni znano veliko dejstev in okoliščin množičnih zločinov, opozorili pa so tudi na pomen delovanja pravne države na Hrvaškem, v Sloveniji ter v BiH.

"Predvsem je potrebno zagotoviti pogoje za žalovanje in pieteto zaradi žrtev, hkrati pa ugotoviti zgodovinska dejstva ter odkriti mehanizme in odgovornosti za zločine", so sporočili voditelji omenjenih komisij.

Trije škofje so obsodili vse totalitarne režime in njihove ideologije - "njihove idolatrije razreda, nacije in rase ter vse njihove zločine". Razen partizanov so obsodili tudi vodje režimov poražencev, ki so ukazali umik stotine tisoč vojakov in civilistov, potem pa tudi sami pobegnili.

Kot zločine, ki ne zastarajo, so obsodili tudi "zločine katolikov, ki so navkljub krščanskim načelom in vrednotam ukazali in storili zločine proti življenju, svobodi in dostojanstvu drugih".

Škofje so povedali, da je bilo v zadnjih 17 letih lociranih približno 1300 grobišč, med katerimi jih je okoli 700 na Hrvaškem, več kot 500 pa v Sloveniji.

Dobrodelna akcija Slovenske Karitas z naslovom Otroci nas potrebujejo

Povabilo otrokom ob mednarodnem dnevu družine

Slovenska Karitas organizira dobrodelno akcijo za pomoč otrokom, ki potrebujejo šolske potrebščine, z naslovom *Otroci nas potrebujejo*. Iz zbranih sredstev več kot 6.000 osnovnošolcem v Sloveniji glede na njihove potrebe podarijo zvezke, bone ali plačajo naročilnice za šolske potrebščine, tople obroke v šoli, letovanja v šoli v naravi... Pomoč namenjajo tudi tistim družinam, ki izpadejo iz institucionaliziranih oblik pomoči v šoli in na Centrih za socialno delo in zaradi težavnih okoliščin, v katerih živijo, otrokom ne zmorejo zagotoviti ustreznih pogojev za osnovno šolanje.

V šolskem letu je bilo v različne oblike pomoči, tabore, delavnice, srečanja in učno pomoč dodatno vključenih 5967 otrok. Slovenska Karitas je v preteklem letu 12.242 otrokom razdelila pomoč v vrednosti za več kot pol milijona evrov. Večina sredstev je bila zbranih z darovi posameznikov, del sredstev pa je prispevala Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji.

Na Slovenski Karitas so tokratni akciji zbiranja namenskih sredstev pridružili spodbudo za otroke z naslovom *Kar se Janezek nauči, to Janez zna, če zvezek ima*. Ob mednarodnem dnevu družine, 15. maja, otroke vabijo k razmišljanju o solidarnosti in o stiskah, ki jih doživljajo nekateri njihovi sovrstniki. Otroke v osnovnih in veroučnih šolah so povabili k darovanju novega, velikega, črtastega zvezka za vrstnike. Zvezke zbirajo Škofijske Karitas. Akcija zbiranja zvezkov bo potekala do konca julija 2008. Istočasno bo potekalo tudi zbiranje sredstev za zvezke prek SMS sporočil. Darovalci bodo s sporočilom s ključno besedo zvezek, ki jo bodo poslali na 1919, darovali en evro.

Dodatne informacije o predstavljeni akciji dobite pri gospe Jožici Ličen, GSM 041/429-713. Kontaktne osebe na šestih Škofijskih Karitas pa so: Škofijska Karitas Celje: g. Barbara Mešiček, tel. 059/080-370; Škofijska Karitas Koper: g. Jožica Ličen, GSM: 041/429-713; Škofijska Karitas Ljubljana: g. Jože Rovtar, tel. 01/439-21-30; Škofijska Karitas Maribor: g. Lijana Lepej, tel. 059/080-350; Škofijska Karitas Murska Sobota: g. Jožef Kociper, tel. 02/538-11-50; Škofijska Karitas Novo mesto: g. Gregor Vidic, tel. 07/384-44-27.

Posvet o škofu Kromaciju iz Ogleja

Od 1600-letnici smrti sv. Kromacija bo od 22. do 24. maja v dvorani Romana na glavnem trgu v Ogleju mednarodni študijski posvet o njegovem liku in času. Pobuda, ki jo prireja državni odbor za Kromacijevo leto pod pokroviteljstvom ministrstva za kulturo in cele vrste drugih ustanov, se bo začel 22. t. m. nekaj pred 16. uro. Po pozdravu predsednika odbora msgr. Duilia Corgnalija in goriškega nadškofa msgr. Dina De Antonija se bo še isti dan, v petek in soboto zvrstilo več kot 20 strokovnjakov iz vse Italije, Vatikana, Nemčije, Francije, Švice, Belgije, Avstrije, ZDA, Poljske in Irske. Slovenijo bo v petek ob 9.30 zastopal prof. Rajko Bratož iz Ljubljane, ki bo govoril o oglejski Cerkvi in zahodni Iliriji v Kromacijevem času.

Evangelij

Viljem Žerjal

SVETO REŠNJE TELO IN KRI GOSPODOVA

5 Mz 8,2-3.14b-16a; Ps 147; 1 Kor 10,16-17; Jn 6,51-58

Telovo lahko slovesno obhajamo v četrtek, 22. maja, ali v nedeljo, 25. maja.

V današnjem prvem berilu Gospod spodbuja Izraelce k veri vanj. Vmes jih tudi graja: očita jim nevero zato, da bi varno in srečno potovali skozi puščavo tega sveta. Vzgaja jih kakor oče sina, ki ga tudi tepe, saj pravi: "Moj sin, ne zaničuj Gospodove vzgoje in ne omaguj, kadar te kara. Kogar namreč Gospod ljubi, tega vzgaja, in tepe vsakega sina, ki ga sprejema. Ko vas vzgaja, zadržite, saj Bog ravna z vami kakor s sinovi" (Heb 12,5-7).

Berilo v celoti omenja in ima človeka za popotnika na tej zemlji, ki jo primerja strašni puščavi, kjer je človek izpostavljen nevarnostim strupenjač, žeji in lakoti. Toda pri tem spominja na mogočno varstvo Boga. Zaradi tega naj človek poživi vero in zaupanje vanj. Sveto pismo ne štedi z opomini pred nevero, ki preži v zasedi, iz katere napada človeka.

Praznik Telovega nas povede v dvorano zadnje večerje z namenom, da nas spomni, naj se preskrbimo s kruhom življenja, ki prihaja iz nebes, ter z vinom veselja (Ps 104,15). Spominja nas, da lahko varno potujemo proti nebesom z žrtvijo Jezusovega telesa in njegove krvi, z obhajilom. V to se moramo poglobiti s premišljevanjem in molitvijo. To delamo tudi s pobožnim obhodom-procesijo po ulicah in trgih v Gospodov spomin. Apostol Pavel govori: "Jaz sem namreč prejel od Gospoda, kar sem vam tudi izročil: Gospod Jezus je tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh in se zahvalil, ga razlomil in rekel: "To je moje telo za vas. To delajte v moj spomin. Prav tako je vzel tudi kelih po večerji in rekel: "Ta kelih je nova zaveza v moji krvi. Kolikokrat boste pili, delajte to v moj spomin. Kajti kolikorkrat jeste ta kruh in pijete kelih, oznanjate Gospodovo smrt, dokler ne pride" (1 Kor 11,23-26).

Mojzes pojmuje hojo v puščavi skozi štirideset let kot ponižanje in preizkušnjo, ali bodo ljudje izpolnjevali zapovedi ali ne. Za preživetje jim daje mano, a ponavlja, naj verujejo v Boga, ki zdaj hrani človeka na poti v večnost s kruhom, mano iz nebes. Jezus je hrana in pijača ter zdravilo nesmrtnosti. Zato naj bo tudi procesija izpoved naše skupne vere za tiste, ki stojijo ob strani in opazujejo našo vero. Mogoče bo Gospod koga zopet pripeljal k nedeljski maši in obhajilu.

Bog je izpeljal množice iz egiptovske sužnosti skozi smrtonosno puščavo. Zato more danes ljudi rešiti iz nevere, iz duhovne smrti. Ker marsikoga pritegne k veri cerkveno petje, poskrbimo, da bo petje, tako zborovsko kot ljudsko, zares lepo.

Današnji psalm poje: "Slavi, Jeruzalem, Gospoda, hvali svojega Boga, o Sion! " Bog utrjuje zapahe duri, blagoslavlja tvoje sinove, naklanja mir tvojim mejam, nasičuje te z najboljšo pšenico (Ps 147).

Pesem slednica nam poje: Jezus "je dan dobrim, dan krivičnim, le z učinkom prav različnim: za življenje ali smrt. Angelska je, glejte, hrana, potnikom v popotnjo dana, kruh resničen za kristjana, tega ne mečite psom".

S procesijo izpovedujemo, da je Jezus Bog, ki je prišel iz nebes: kar je za Jude nepojmljivo, pa tudi za vse neverne, je Jezus človek, ki ga poznajo le kot sina skromnega Jožefa in Marije. Poznajo tudi njegove brate in sestre (= sorodnike) (Mt 12,46-50 idr.). Tak človek ne more po njihovem pojmovanju prihajati iz nebes.

Starejši ljudje, ki so izšli iz Egipta, so po večini že pomrli v puščavi, čeprav so jedli mano, ki jo je Bog pošiljal ljudstvu. Jezus pa obljubi in daje pravi kruh iz nebes in vino, ki je njegova kri. Zopet naleti na odpor, na nevero, kajti Judje niso smeli uživati krvi, češ da nosi v sebi življenje in je zaradi tega človek ne sme zlorabljati. A pojmujejo vse zgolj materialistično, ne duhovno. Kljub temu Jezus znova in znova vabi, naj bi ljudje jedli, dobesedno žvečili in pili telo in kri, umorjeno na križu. Zato naj vera poživi ljubezen do Jezusa. To pride do izraza tudi v lepo urejeni procesiji. Tedaj se zavedamo, da potujemo z Jezusom in z vsemi vernimi nasproti vstajenju tudi telesa. Tudi Svetogorska Marija (goduje 24.5.) potuje z nami.

POSTOJNA 2. festival družin je kljub dežju privabil več kot 3000 udeležencev

"Naložba v odnose za največje donose"

Drugi festival družin je v soboto, 17. maja, kljub dežju zelo dobro uspel. Družine so dokazale, da so trdožive, saj so se kljub nenehnim ploham v Postojni zabavale in izobraževale. Otroci pa dežja niti opazili niso, saj so uživali na mnogih otroških delavnicah, koncertih, predstavah, v srečanjih z lutkami, orientalskim šovom...

Razmere v Postojni seveda niso bile idealne, tako kot niso vedno idealne razmere, v katerih družine živijo svoj vsakdan. Vzdušje, ki se je kljub temu razvilo, pa je vsem dalo potrditev, da se je za stvari, ki so dobre, vredno potruditi in da to ustvarja prave "donose". Ministrica za delo, družino in socialne zadeve Marjeta Cotman je poudarila, da je za družino in otroke potreben pogum, ter predvsem mlade pozvala, naj jih tega ne bo strah. Na okrogli mizi z naslovom *Naložba v odnose za največje donose* so svoje poglede na to, kako vlagati v odnose, soočili Matija Šenk, predsednik uprave KD Življenje, Irena Ropret, predstavnica Save (certifikat Družini prijazno podjetje), glasbenik Adi Smolar in Jože Ramovš, strokovnjak za medgeneracijsko sožitje. Smolar je poudaril, da je otrokom treba biti tudi v odnosih zgled, saj bodo iz tega črpali vse življenje. Dejal je še: "Iz kakšnega testa si, se izkaže, ko začneš živeti v družini. Sam sem v družini postal bolj potrpežljiv, strpen, ljubeč...". Šenk je na vprašanje, kako družinsko življenje vpliva na poslovno delovanje, odgovoril: "Sploh si ne morem zamisliti, kako bi brez družine živel zunaj družine. Iz te osnovne celice nosimo izkušnje ven". Ramovš pa je opozoril: "Če bomo pri rodnosti, ki je za 40% prenizka, da bi naša kultura sploh lahko obstala, samo razmišljali o tem, ali se splača imeti družino, ne bomo razmišljali prav dolgo. Splača pa se razmišljati o tem, v kaj se znotraj družin splača vlagati". Tudi Ropretova je prepričana, da na družino ne smemo gledati skozi to, ali se splača. Je pa opozorila, da se je treba več pogovarjati - tudi med različnimi generacijami.

MŠ

Prvo sv. obhajilo pri sv. Ivanu

Po temeljiti pripravi je praznik 19 prvoobhajancev iz Gorice dosegel višek v nedeljo, 18. maja, ob čudovitem sodelovanju otrok, katehistinj, župnika in celotne župnijske skupnosti. Obnoviti krstne obljube, prejeti prvo sv. obhajilo na praznik Sv. Trojice je pomenilo doživeti Boga kot ljubezen, skupnost, edinost, dar in povabilo, da to bogastvo delimo naprej. Naši otroci - Alessandro, Alessia, Alex, Carlo, Elisa, Giulia, Guglielmo, Ivana, Lucrezia, Manuel, Marta, Mojca, Petra C., Petra M., Sanja, Sara, Tadej, Valerio in Veronika - so izrazili pripravljenost ostati zvesti Jezusovi prijatelji.

S 3. STRANI Pogovor: g. Sinuhe Marotta

Vzgoja naj bo v središču prizadevanj...

Kdor se želi danes poročiti in imeti družino, mora biti posebno pogumen?

Mislim prav, da ja, čeprav smo bili prav za to ustvarjeni in to neznansko potrebujemo: stabilnost, toplino, gotovo okolje, kjer smo lahko to, kar smo, kjer cvete življenje in kjer lahko dobro uspevamo. Kultura nam še enkrat, žal, ne pomaga. To nam pravijo tudi mladi, ki se pripravljajo na poroko. Pogosto se jim prijatelji in kolegi zaradi tega koraka posmehujejo, čeprav na lahen način. In vendar smo ljudje ustvarjeni prav za to, da bi se darovali drugim. Dokler iz sebe ne naredimo dokončnega daru nekomu, ne bomo uresničili svojega življenja. Dokler samo "posodimo" sebe drugim, osebi, ki ji pravimo, da jo imamo radi, mislim, da še nismo prišli do viška svojih zmogljivosti.

Na družbeni in politični ravni bi po mojem mnenju lahko poskrbeli za večje spodbude, podporo in upoštevanje družine ter še posebej zakona. Osebno nisem naklonjen težnjam, da bi izenačevali različne oblike sobivanja oseb, tudi priznanih, z zakonom. S tem nočem ničesar jemati izbiram posameznikov. Toda družba bi morala znati primerno izbirati, ko gre za njeno prihodnost.

Kdo pa pomaga staršem, ki so zbegani, krhki in šibki, se je še vprašal Ciotti...

Tudi to vprašanje je zelo resno. Starši imajo res veliko odgovornosti, imajo pa tudi sami veliko potreb. Tudi o tem bi morali resno razmisliti na družbeni, cerkveni in politični ravni. Bolj bi morali ovrednotiti vlogo staršev, ki je v svojem bistvu vzgojna. Danes vse bolj prevladuje mnenje, da starši so tisti, ki otroke negujejo in "financirajo". V resnici pa imajo nalogo otroke uvajati v življenje; zato jim morajo tudi znati reči ne in jim kazati na visoke ideale. Širi se miselnost homologacije, uravnavanja in prilagajanja tržnim standardom - pritisk sredstev družbenega obveščanja je izredno močan! -, ki pa ne pomaga vzgajati otrok. Starši so zato res v težavah, ker ne vedo, kako bi opravljali svojo vlogo. Tudi glede tega bi v našem mestu lahko naredili kaj več: mislim na različne skupnosti, na socialne službe in šole.

In vendar obstajajo znamenja upanja, živahne župnije, verodostojni župniki in laiki, mladi, ki imajo veliko dobre volje. Je to lahko dovolj?

Res, v našem mestu obstajajo tudi primeri, ki pričajo o tem, da je konec koncev mogoče združevati ljudi tudi na cerkveni ravni. Možno je namreč najti poti do ljudi, ki tudi poslušajo in razumejo. Tudi mladi se združujejo, povprašujejo po tem, da bi lahko skupaj rastli na krščanski način. Pred očmi imamo celo vrsto takih primerov. Jasno, srce župnikov bi želelo še kaj več. Združenja, kot npr. skavtizem, so dobra in močna. Čeprav tudi sama, ko imajo opravka z najstniki, doživljajo precejšnje težave. Problem torej ne zadeva samo ponudbo, ampak tudi sposobnosti mladih in družin, da bi bili zanje dovzetni na kulturni ravni in konkretno pripravljeni jih sprejemati.

Če naj povzamem nekaj trditev g. Luigija Ciottija, problema ne bodo mogle rešiti izključno naše cerkve. Treba bi se jih bilo lotiti kot sistem, če lahko uporabim težji izraz. Spremeniti bi morali našo kulturo, naš način mišljenja. Vzgojna razsežnost bi se morala vrniti v središče prizadevanj naših šol, naših družin, naših verskih skupnosti. Najti moramo pot do src posameznih mladih, ki naj razumejo, da njihova prvenstvena bivanjska naloga - zlasti če so najstniki - ni trošiti denar ali biti porabniki, ampak rasti in postajati celovite osebnosti.

Katere oblike združevanja in druge poletne pobude ponuja goriška Cerkev?

Letos smo želeli močneje poudariti poletne pobude za otroke in mlade, ki jih posamezne župnije našega mesta že tradicionalno nudijo prebivalcem našega ozemlja. Že znane oblike, kot npr. Grest ali Estate insieme, so dragocene, saj pomagajo družinam skrbeti za otroke po koncu šolskega pouka. Poleg tega so lep način, kako spoznati različne skupnosti in pokazati, da konec koncev veselo krščansko življenje ni nemogoče. To je tudi lepa priložnost za mlade, ker tako lahko socializirajo na zdrav način, kjer najdejo veliko spodbud za zdravo rast.

Letos so župnije v Podturnu, pri Sv. Ani in v stolnici želele stopiti na pot sodelovanja in pripraviti poletno središče Estate ragazzi, ki bo potekalo junija in julija na različnih postojankah. Organizirali bodo skupne pobude, tekmovanja in izlete, pa tudi druge podobne izzive. Pogovorili smo se tudi s salezijanci, ki imajo na tem področju zelo močno in cenjeno izkušnjo. Tako bo Gorica letos poleti stkala tudi cerkveno mrežo, ki bo dopolnila druga poletna središča na zelo dostojen način. Pričakujem, da bodo družine to priložnost resno upoštevale in sprejele. Upam namreč, da ne bodo iskale samo "tržnih" proizvodov za svoje otroke, ampak tudi oblike združevanja, ki jih bodo približale našim krščanskim skupnostim.

Kratke

Spletna stran Vatikana po novem tudi v latinščini

Uradni jezik katoliške cerkve, latinščina, se je končno uvrstil med jezike na spletni strani Vatikana, ki je doslej obstajala v italijanščini, angleščini, francoščini, španščini, nemščini in portugalščini, kot poroča med drugimi tudi Slovenska tiskovna agencija.

Del spletne strani www. vatican. va v latinščini, ki je status živega jezika izgubila že pred nekaj stoletji, ima naslov Sancta Sedes (Sveti sedež), hrani pa arhive biblijskih besedil in druge pomembne cerkvene dokumente. Na strani so dostopna tudi besedila, ki so jih napisali papeži, od Janeza XII. iz desetega stoletja do sedanjega papeža Benedikta XVI.

Vatikan sicer ne bo prevajal svojih sporočil za medije v latinščino, verjetno predvsem zaradi incidenta junija 2007, ko je bil nov dekret o volitvah prihodnjih papežev objavljen zgolj v latinščini, kar je povzročilo zmedo med novinarji.

Razstava o Hallersteinu kot mostu med Evropo in Kitajsko

V šanghajskem Mestnem arhivu je na ogled razstava o astronomu, jezuitskem misijonarju, znanstveniku, izumitelju, matematiku, kartografu in diplomatu Ferdinandu Avguštinu Hallersteinu - s kitajskim imenom Liu Songling. Hallerstein, ki je med drugim leta 1748 odkril nov komet, se je rodil leta 1703 v Mengšu, umrl pa je v Pekingu, star 71 let. Hallerstein je na Kitajskem živel 35 let. Postal je vodja cesarskega astronomskega observatorija. Cesar mu je za zasluge podelil mandarinski naslov. Poleg opazovanja zvezd in priprave koledarja je vodil delo pri izdelavi astronomskega instrumenta za opazovanje zvezd. Njegova življenjska zgodba je bila vir navdiha za umetniški projekt slikarke Huiquin Wang z naslovom Nadčasovni prenos. Razstava je del projekta Hallerstein, ki je nastal v okviru programa Kultura Evropske unije, botruje pa mu večletno uspešno sodelovanje med Kitajsko arhivsko direkcijo in Arhivom Republike Slovenije.

Grb družine Hellerstein

Med drugim so na razstavi na ogled kopije dragocenih dokumentov, ki jih hranita Arhiv Republike Slovenije in Nadškofijski arhiv Ljubljana.

Projekt povezuje kulturno dediščino, uprizoritvene umetnosti in nove medije. Na razstavi Hallerstein zaživi kot most med Evropo in Kitajsko, hkrati pa tudi kot most med preteklostjo in sedanjostjo, je o razstavi zapisal direktor Arhiva RS Matevž Košir.

Vse manj vernikov pozna Sveto pismo

Anketa, ki jo je naročil Vatikan, kaže, da vse manj vernikov pozna in bere Sveto pismo, je objavljeno na uradni vatikanski spletni strani, ki jo povzema slovenska tiskovna agencija. Rezultati raziskave, ki jo je izvedla agencija Eurisko, kažejo, da je npr. v Italiji le 14% anketirancev pravilno odgovorilo na vprašanja iz temeljnega poznavanja Biblije. Podobni so bili rezultati tudi v ZDA in Veliki Britaniji, kjer je na vprašanja pravilno odgovorilo 17% vprašanih, Nemčiji (15%), Franciji (11%) in Španiji (8%). Najbolje so se odrezali Poljaki (20%). Med vprašanji so bila: ali so evangeliji del Svetega pisma, ali je Sveto pismo pisal tudi Jezus, kdo je prisoten v Bibliji - Mojzes ali Pavel -, kdo od naštetih - Luka, Janez, Pavel in Peter - je napisal evangelij? Kar se samega branja Svetega pisma tiče, je kar 75% ameriških državljanov zatrdilo, da je v zadnjem letu prebralo vsaj nekaj vrstic. V Italiji se odstotek zniža na 27, v Franciji na 21, v Španiji pa na 20%. Glede obiskovanja verskih obredov so najbolj vestni na Poljskem - obiskuje jih 55% vernikov, v ZDA je takšnih 45%, v Italiji le 32%. Na podlagi rezultatov raziskave bo Vatikan postavil temelje za prihodnjo škofovsko sinodo, v kateri bodo govorili prav o širjenju svetih spisov.

Kratke

Knjiga o Sloveniji in Slovencih v italijanščini

Tržaška založba Beit je izdala pod naslovom Slovenija. Storia di una giovane identita' europea italijanski prevod knjige nemškega zgodovinarja Joachima Hoeslerja iz Marburga. Knjiga, ki je izšla v izvirniku leta 2006, je bila predstavljena maloštevilnemu občinstvu v ponedeljek, 12. maja, v Državni posoški knjižnici. Delo sta predstavila Fulvio Salimbeni in Branko Marušič. Knjiga je napisana korektno z vso potrebno strokovno natančnostjo. Obravnava pa zgodovino Slovencev od njihovega prihoda na sedanja slovenska tla pa vse do današnjih dni.

Predsednik SSO pri Remu Devetaku

Predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka in Julijan Čavdek sta prejšnji četrtek obiskala g. Rema Devetaka in si ogledala njegov osebni arhiv. Skupek zapiskov, izbranih člankov, slik, časopisov in revij predstavlja zares bogato zbirko, ki priča o življenju naše narodne skupnosti v občini Sovodnje ob Soči in na Goriškem. Pri tem je seveda največ materiala posvečenega politiki in delovanju stranke Slovenska skupnost, katere je bil g. Devetak dolgo let aktivni član in njen predstavnik v občinskem svetu. V arhivu pa sta podrobno dokumentirani tudi kulturno in versko življenje v Sovodnjah ob Soči ter društveno delovanje v bližnjih vaseh. Med ogledom je stekel pogovor o prihodnosti tega arhiva, katerega pomen in vloga presegata privatni okvir. Skupek vseh dokumentov v pisani besedi in sliki je dediščina, ki ji gre nameniti primerno ovrednotenje, tako kar se tiče prostorske ubikacije kot nadaljnjega izpopolnjevanja.

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ Člani izvršnega odbora za Goriško na obisku pri županu Mirku Brulcu

Iskanje novih poti sodelovanja na Goriškem brez meja

Smo v prehodnem obdobju, opraviti imamo z novimi upravami in njihovimi drugačnimi usmeritvami, zato moramo iskati novih poti sodelovanja. V duhu tega izhodišča se je odbor Sveta slovenskih organizacij za Goriško z Janezom Povšetom na čelu v sredo, 14. maja, srečal na sedežu Mestne občine Nova Gorica z županom Mirkom Brulcem, da bi skupaj preverili nove možnosti sodelovanja v interesu celotnega goriškega prostora.

Na srečanju, ki so se ga udeležili tudi Peter Černic, Ivo Cotič, Walter Bandelj, Miloš Čotar in Julijan Čavdek, je Povše najprej bežno orisal čezmejno sodelovanje članic SSO-ja, zlasti Zveze slovenske katoliške prosvete in Kulturnega centra Lojze Bratuž, ki je res bogato in raznoliko. Govor je bil tudi o ustanavljanju čezmejne glasbene šole, za kar si prizadeva Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, novogoriška občina pa ga je v tem podprla. "Življenje se premika, ta prostor je že nov prostor", je sklenil svoje razmišljanje Povše.

Brulc se je gostom zahvalil za obisk, ki ga je bil iskreno vesel, saj, je rekel, "oseben stik je najpomembnejši". Izrazil je svoje zadovoljstvo nad odkritjem Trubarjevega kipa v Rubijah, nad proslavo, "ki je dala Slovencem tu in tam nove energije". Vesel je bil besed prof. Mirana Košute in - "pika na i" - prefekta Roberta De Lorenza. Res, zdaj je treba iti naprej. Kako? Z majhnimi koraki, trdi župan Brulc. Le tako bomo dosegli svoj cilj. Sodelovanje bomo morali sami peljati naprej, ne glede na morebitne težave, ki bi medtem nastajale z novimi upravami. "Mi gremo svojo pot naprej"! Če ne bomo našli sogovornikov tu blizu, je še povedal, "pojdemo pa naprej". Iskali bomo nove vsebine, "biti moramo eno telo", je Brulc podčrtal potrebo po enotnosti, saj "biti v več strankah je drugo, da smo vsi Slovenci, to je prvo"! Pomembno je, da eni in drugi vemo, kaj kdo dela.

Pomemben je torej vsakdanji pretok informacij, ki je bil v času župana Brancatija pogostejši tudi na medobčinski ravni. V teh drobnih stvareh se pokaže, ali imamo interes biti prijatelji naprej ali pa govorimo o sodelovanju s figo v žepu. Brulc še vedno upa v "energijo sožitja" skupnega trga pred severno železniško postajo. V njegovi bližini je tudi trim steza, namenjena Novogoričanom in Goričanom, da bi se v sproščenem vzdušju družili in spoznavali. "To je več vredno kot besede". Potrebno je se pogovarjati, srečevati, skupaj načrtovati in reševati probleme. V Novi Gorici sedaj dosti gradimo, je še povedal župan. Poleg tega želijo, da bi družba HiT okrepila svoja prizadevanja za večji razvoj turizma, da bi imeli še kaj več kot samo igralništvo.

"Karkoli delamo, razmišljamo tudi čez mejo", je povedal župan in trditev podkrepil z nekaj primeri. Potrebno je ostati optimisti, saj "bo že boljše! Delajmo majhne korake, ker življenje je kratko", se je posmejal.

S člani izvršnega odbora SSO za Goriško se je župan pogovoril tudi o drugih vidikih javnega delovanja na Goriškem. Govorili so o rajonskih svetih, ki jim v goriški občini preti ukinitev, pa tudi o delovnih komisijah v občinski in pokrajinski konzulti, ki tudi pripravljata nove oblike sodelovanja. Prav to je potrebno, je še enkrat poudaril novogoriški župan: dnevno informiranje, neformalna srečanja in še več sodelovanja!

DD

SNOVANJA Muovete al mio bel suon

Sprehod skozi renesančno in baročno glasbo

Naslov koncerta Snovanj v četrtek, 15. t. m., je povzet po skladbi Claudia Monteverdija, italijanskega skladatelja, ki je s svojim delom zaznamoval prehod med renesančno in baročno glasbo. Izvajalci so namreč posvetili večer spoznavanju vidnejših slovenskih in tujih skladateljev 16. in 17. stoletja, zaigrali in zapeli so melodije, ki so oživljale plesne dvorane evropskih dvorov od Anglije do Italije. V prijetni dvorani pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu so se zbrali slovenski in italijanski glasbeniki, ki jih druži zanimanje za staro glasbo. Posvetili so se obdobju prehoda renesanse v barok, času velikih sprememb na področju glasbene zgodovine. Glasba se je razširila po plemiških dvorih, takratnih kulturnih središčih, rodila se je opera, nove instrumentalne in glasbene oblike, uveljavila so se pravila harmonije. Iznajdba tiska je pripomogla k širitvi antologij, nastale so zbirke pesmi, kot npr. dela angleškega lutnjarja Johna Dowlanda.

Vzdušje teh bogatih stoletij so obudili številni izvajalci, ki so se zvrstili na grajskem odru. Nastopile so glasbenice slovenskega Ansambla Cortesia, ki je nastal leta 2003. Članice ansambla se poleg pedagoškega dela na glasbenih šolah Nova Gorica in Škofja Loka posvečajo tudi raziskovanju in proučevanju izvirnih zapisov, predvsem tistih, ki so nastali na slovenskem ozemlju. Kljunaste flavte, čembalo, tolkala in violončelo so zazveneli v Poschevih in Pulitijevih skladbah. Predstavile so tudi van Eyckovo Fantasio en echo ter La Bourree XXXII a 4 Praetoriusa in Playforda. Pred koncem so se vrnile na oder še z Banchierijevo Sonato sopra l'Aria Musicale del Gran Duca in Frescobaldijevo Canzona detta La Bernardinia.

Kitaristka Anna Carlet in sopranistka Caterina Pez sta predstavili venec Dowlandovih pesmi z ljubezensko vsebino. Caterina Pez je v antični angleščini zapela verze liričnih in večkrat nesrečnih ljubezenskih zgodb antičnih ljubimcev, ki jih je za lažje razumevanje prebrala tudi v italijanskem prevodu.

Kitarist Alberto Spada je sam priredil za kitaro Bachovo Suite BWV 1008 za violončelo, eno izmed številnih skladateljevih del za solo inštrumente v obliki suite. Ta v baroku tako pomembna glasbena forma se je razvila iz zapisov plesnih melodij, sestavlja jo vrsta plesov v isti tonaliteti z začetnim preludijem in je bila prvotno namenjena dvornim veselicam.

Arije iz Monteverdijevega kronanja Poppee, Vivaldijevega dela Orlando furioso in Haendlovega Cezarja sta izvedla pianist Stefano Ragusini in altist Massimo Dal Checco.

Naslednji koncert iz cikla Snovanj z naslovom Renesansa bo poslušalce spet popeljal v obdobje te antične glasbe. V soboto, 31. maja, ob 18. uri, bodo člani pevske skupine Musicum v dvorani Goriškega muzeja v Kromberku predstavili svojo novo zgoščenko.

KB

Po Poteh sv. Martina

Iz Madžarske v Francijo s kratkim postankom v Doberdobu

Dva mlada fanta, Francoz Nicolas Francois in Madžar Daniel Marky, sta pred nekaj tedni začela na prvi pogled čudno pustolovščino: odpravila sta se na 1800 km dolgo pot iz madžarskega Szombathelyja v francoski Tours. Turo bosta opravila z najenostavnejšima prevoznima sredstvoma, delno peš in delno na kolesih. Njihova pot se umešča v uokvirjeno programsko zaledje, ki mu pravimo Pot sv. Martina: štartna točka je namreč rojstni kraj svetnika, cilj pa je v mestecu, kjer je sv. Martin pokopan.

Zanimiva preizkušnja je fante pripeljala tudi do Doberdoba, kjer je vaška župnija posvečena sv. Martinu. Srečanje pohodnikov z vaško skupnostjo je bilo v torek, 13. maja, v prostorih Obiskovalnega centra Gradina. Pohodnika je sprejela vaška skupnost z županom Paolom Visintinom na čelu, prisoten pa je bil tudi generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj. Prvo dobrodošlico je fantoma izrekel domači MePZ Hrast iz Doberdoba, ki je pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča zapel doberdobsko ljudsko Kje so tiste stezice. V imenu gostiteljev je vse prisotne pozdravil župan Visintin, ki je poudaril pomembnost etape mladih potnikov na goriškem Krasu in zadovoljstvo ob njihovem sprejemu. Slovesnost je nadaljeval gospod Valentin Jenko iz Kulturnega društva Poslanstvo sv. Martina v Ljubljani, ki je predstavil Pot sv. Martina. Gre za projekt, ki je leta 2005 prejel od Sveta Evrope naziv Velika kulturna pot. Mladeniča, ki sta 26. aprila štartala v svetnikovem rojstnem Szombathelyju in bosta pot sklenila 4. julija na grobu sv. Martina v francoskem Toursu, simbolično odpirata pot ob pomembni priložnosti predaje predsedovanja EU, ki ga bo1. julija na mesto Slovenije prevzela Francija. Fanta, ki ju veže skupna ljubezen do antične zgodovine in ki zgodovino študirata na univerzi, sta v svojem posegu poudarila zadovoljstvo nad projektom, ki ga izpeljujeta. "Najino novo življenjska izkušnjo 1800 km dolge poti", sta dejala, "želiva spremeniti v simbolični most med vzhodno in zahodno Evropo in med njuno bogato kulturno zakladnico. Uresničiti želimo princip vzajemne delitve". Njun prihod na cilj 4. julija v Toursu bo slovesno zaznamovan s prisotnostjo številnih slovenskih funkcionarjev in diplomatov. Pri slovesnosti bo sodeloval tudi MePZ Hrast, ki bo takrat v tourski katedrali krstno izvedel mašo, posvečeno sv. Martinu, ki jo je uglasbil goriški skladatelj Štefan Mauri.

Pogostitev v Doberdobu se je sklenila z Vrabčevo Zdravljico, ki so jo zapeli doberdobski pevci, in s kratko družabnostjo. Domačini so se nato od fantov poslovili in jima voščili srečno pot.

AČ

Kratke

Posvet o perspektivah evropske integracije

Inštitut za Srednjeevropska kulturna srečanja (ICM) in goriška pokrajina prirejata okroglo mizo na temo: Perspektive medkulturnega dialoga v srednjevzhodni Evropi, ki bo potekal v četrtek, 22. maja, ob 16.30 v dvorani goriškega pokrajinskega sveta. Posvet o težavah in perspektivah evropske integracije bo koordiniral prof. Francesco Pira, posegli pa bodo Mark Aurel Erszegi (madžarska ambasada v Rimu), Franz Irbinge (Österreich Kooperation z Dunaja), Igor Škamperle (Univerza v Ljubljani), Monica Joita (Romunski kulturni inštitut iz Benetk) in Claudio Cressati (Univerza v Vidmu).

Posvet o taborišču v Viscu

Italijanska koncentracijska taborišča po okupaciji leta 1941 so malo poznana v Italiji, zgodovinski priročniki sploh ne govorijo o njih, čeprav v zadnjih časih vzbujajo pozornost vedno več strokovnjakov. V Viscu se v glavnih obrisih še ohranja spomin na enega teh krajev sramote in trpljenja: to je kasarna Luigi Sbaiz, kjer je bilo zaprtih od februarja do septembra 1943 več kot 4000 oseb. Na pobudo združenja Terre di Confine iz Visca, središča Gasparini in Acli iz Romansa bo v petek, 23. maja, ob 20.30 v dvorani rekreacijskega središča Umberto Miniussi v Viscu (ul. Gorizia št. 2) mednarodni posvet, na katerem bodo govorili zgodovinar Dario Miniussi, pisatelj Ferruccio Tassin, sociolog Moreno Zago, zgodovinarka Slavica Plahuta in Andrea Licata. Pobudo prireja cela vrsta italijanskih in slovenskih ustanov, ki želijo, da se ohrani živ spomin na to taborišče.

Zasedanje goriškega pokrajinskega tajništva SSk

Prerešetavanje dogodkov in prihodnjih obveznosti

Goriško pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti je zasedalo pred kratkim in obravnavalo vrsto dogodkov ter prihodnjih obveznosti. V zvezi z novo deželno vlado, ki jo bo sicer potrebno soditi po dejanjih, je obžalovanja vredno dejstvo, da nima v svoji sredi goriškega predstavnika. Na tak način je Goriška ostala prikrajšana in tudi morebitna predsedstva kakšne komisije ne morejo tega nadoknaditi. Tajništvo goriške SSk je tudi izrazilo nestrinjanje z odločitvijo Paritetnega odbora, da opravi študijo o vidni dvojezičnosti na teritoriju, kjer živi slovenska narodna skupnost, pri tem pa izpusti mestna središča Trsta in Gorice. Zdi se bolj, da skrbimo za večinski narod kot za našo narodno skupnost. Poleg tega pa je tajništvo podčrtalo dejstvo, da je prišlo do tega predloga brez predhodnega dogovora med Slovenci, kar je posledica politične neenotnosti pri bistvenih vprašanjih za našo narodno skupnost, ki je pred javnostjo pokazala slabo podobo o sami sebi.

Člani tajništva so razpravljali o sodelovanju z Demokratsko stranko na goriški občini, kjer trenutno deluje svetniška skupina Oljke, v kateri so trije svetniki SSk.

Omenjena je bila potreba po večji usklajenosti opozicije, da bo njena vloga v goriškem občinskem svetu učinkovitejša in enotna. SSk bo soudeležena tudi pri preoblikovanju svetniške skupine Oljke v svetniško skupino Demokratske stranke, ki bo morala nadaljevati po poti nadgradnje federativnega dogovora, ki velja na deželni ravni. Tajništvo SSk je določilo, da bo redni pokrajinski kongres SSk potekal v soboto, 14 junija. Sedanjemu pokrajinskemu svetu SSk je zapadel dvoletni mandat in ga je potrebno obnoviti. Iz njega bo izvoljeno novo pokrajinsko tajništvo ter tajnik za dobo dveh let. Sekcije SSk morajo sklicati svoje kongrese, obnoviti odbore ter imenovati delegate za pokrajinski kongres. Pokrajinsko tajništvo je določilo razmerja, na podlagi katerih vsaka sekcija dobi določeno število delegatov. Podrobna navodila bodo v teh dneh posredovana tajnikom sekcij. Poleg omenjenih formalnosti, od katerih je najpomembnejša prav izvolitev tajnika, ki bo nasledil pokojnega Mirka Špacapana, bo to pomemben trenutek za vsebinske razprave o poslanstvu Slovenske skupnosti, kot zbirne stranke Slovencev v Italiji, ter o naslednjih občinskih volitvah v letu 2009. Prav pri slednjih želi SSk odigrati vlogo spodbujevalca skupnega sodelovanja pri upravljanju teritorija. Naša narodna skupnost in teritorij, na katerem Slovenci živimo, potrebujeta konkretne odgovore, ki pa ne morejo biti učinkoviti, če niso sad skupnih prizadevanj.

Člani tajništva so še na kratko komentirali analizo volitev, ki je bila opisana v poročilu slovenske komponente Demokratske stranke za Goriško. Žal ni zaznati v tej analizi nobenega drugega namena, kakor da nekateri postavijo Slovensko skupnost v čim bolj temno luč. In to je že dovolj žalosten podatek. Objektivna analiza bi podčrtala dejstvo, da je SSk med Slovenci na Goriškem najbolj voljena slovenska stranka. Ne Demokratska stranka kakor Mavrična levica je s svojima slovenskima kandidatoma ne dohajata, kljub znatnemu številu italijanskih glasov. V SSk se ne skrivamo pred dejstvom, da smo na Goriškem pričakovali boljši rezultat, vendar to je sedaj mimo. Bistvena vprašanja za našo narodno skupnost so drugačna, še posebno glede upravljanja majhnih občin in našega teritorija. Na te odgovore bomo lahko primerno odgovorili samo, če bomo kot skupnost sposobni oblikovati skupne rešitve, brez zunanjih pogojevanj oz. ideoloških logik. In končno, glede oznake "etnična stranka", kar je SSk v ponos, ali ni osnova slovenske komponente v DS prav etničnost? Tako imamo na eni strani etnično stranko (SSk), na drugi pa etnično komponento v italijanski stranki.

Pokrajinski podtajnik SSk
Julijan Čavdek

Goriška občina: interpelacija

Trije občinski svetniki Slovenske skupnosti, Marilka Koršič, Silvan Primožič in Božidar Tabaj, so na ponedeljkovem zasedanju goriškega občinskega sveta naslovili na župana Romolija pismeno interpelacijo glede sklepa občinske uprave št. 86 z dne 29.4.2008. Omenjeni sklep določa, naj se v ul. Garibaldi odpre okence za Slovence, ob tem pa določa, da v Podgori, Pevmi, Štmavru, na Oslavju, v Štandrežu in rajonu Placuta-Sveta Gora morajo biti vsi občinski uradi ter uslužbenci opremljeni in usposobljeni za dvojezično poslovanje. Sklep pa skuša omejiti na tri rajone (Štandrež, Pevma-Štmaver-Oslavje in Podgora) rabo slovenskega jezika v javnih sporočilih in uradnih objavah. To pa ni v skladu z zakonodajo in predstavlja tudi zmanjšanje ravni zaščite, ki so jo Slovenci uživali v mestu Gorica. Trije slovenski svetniki SSk so župana pozvali, naj sklep primerno popravi, v drugačnem primeru bo stranka preučila možnost prijave na Deželno upravno sodišče. / Za SSk Gorica, Julijan Čavdek

Krožek ANTON GREGORČIČ
Študijski center za socialno-politična vprašanja

vabi na

VEČER Z DR. FRANCETOM BUČARJEM

prvim predsednikom Državnega zbora Republike Slovenije,

ki bo govoril na temo

Ustava Republike Slovenije - 5. člen:
Skrb za avtohtone slovenske manjšine v sosednjih državah in njihovi stiki z domovino

Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica
Ponedeljek, 26. maja 2008, ob 20.30

ŠTEVERJAN Tretja izvedba praznika Likof

Žlahtni sadovi briške zemlje se ponujajo

Naslednjo soboto, 24. maja, bo trg pred župnijsko cerkvijo S. Florjana v Števerjanu, na najvišji točki vasi, kot ob dotiku čarobne paličice spremenil svojo sicer umirjeno podobo. Na njem se bodo dvigali beli šotori, pod njimi pa bo tekla bela in rdeča žlahtna kapljica, dar narave in sad delavnih in podjetnih rok števerjanskih vinogradnikov, ki s skrbno in ljubečo prizadevnostjo gojijo svoje trte v brajdah, kjer toplo sonce obžarja grozde, da se v jagodah nabirajo sokovi, iz katerih se zaleskeče dragocena tekočina, "ki nam poživlja žile, srce razjasni in oko", kot pravi naš veliki Prešeren. Ob njej bo vabeče zadišalo po tipičnih briških jedeh in morda se bodo v košarah nastavljale radovednim očem prve češnje. V prijazni vasi v Goriških Brdih bo namreč ves dan potekal vaški praznik Likof, ki povzema staro ustaljeno ime ljudskega praznika, spremljevalca vseh pomembnih doživetij v družinskem življenju in kmečkem delu. V sodobnem vinogradništvu in na splošno kmetijstvu se je marsikaj spremenilo, a vsakdo rad ohranja izročilo in starodavnega duha, ki plemeniti sodoben vrtoglavi ritem življenja.

Spored letošnjega tretjega Likofa so uradno predstavili, med sodi, obroči, starim kmečkim orodjem..., v nekdanji Formentinijevi kleti, na tiskovni konferenci 15. maja. Na njej so sodelovali občinska odbornica Franka Padovan, ki je zastopala odsotnega župana Hadrijana Corsija, koordinator Likofa, agronom, enolog in časnikar Claudio Fabbro, med drugim član degustacijskih komisij pri goriški trgovinski zbornici in komisije za vodnike po poteh vina s kontroliranim poreklom pri deželnih gospodarskih zbornicah, Simon Komjanc in Robert Princic. V imenu društva Vinoteka, pobudnika in organizatorja tega praznika je pozdravil Simon Komjanc, ki je naštel soorganizatorje - SKPD F. B. Sedej, KD Briški grič, Občina, Lovski družini Števerjan – Jazbine - in prikazal sobotni spored. Praznik, ki bo potekal pod pokroviteljstvom Občine Števerjan in Gorske skupnosti Comunita' Montana del Torre, Natisone e Collio in Soc. Consortile Collio ter s sodelovanjem združenja Movimento turismo del vino Cantine Aperte, ima seveda namen prikazati vse, kar ponuja sončni Števerjan. Začel se bo ob 15.00 z okroglo mizo Brda včeraj in danes. Na njej bodo sodelovali predavatelji Alessio Stasi, ki bo spregovoril o Preteklosti in izročilu Brd, Francesco Marangon, ki bo orisal Družbenoekonomski pogled na teritorij, in Silvan Peršolja, ki bo imel poseg na temo Goriška Brda: Razvoj vinogradništva. Moderator bo dr. Claudio Fabbro, ki že vrsto let spremlja razvoj in rast vinogradništva v teh krajih.

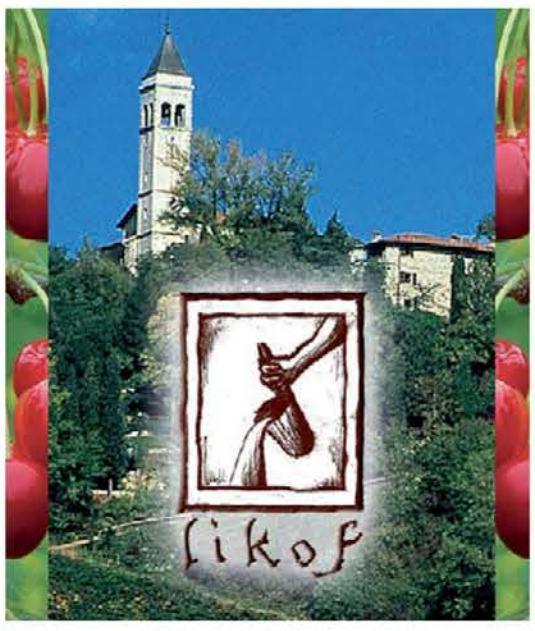

Ob 17. uri bo slovesno odprtje Likofa 2008, nato bodo obiskovalci, sprehajajoč se od ene stojnice do druge, pokušali tipične domače jedi. Ob 18.00 bo dobrodošla in zanimiva novost letošnje izvedbe, vodena degustacija vin za nestrokovnjake.

Poleg tega si bodo gostje lahko ogledali razstavo večjih kmečkih strojev, starih nad 50 let, in nad 500 črno-belih fotografij, ki zaobjemajo obdobje od l. 1961 do današnjih dni; razstavo je pripravil Silvan Pittoli, član Fotokluba 75. Na letošnjem Likofu se predstavljajo devetnajst vinogradnikov, tri gostilne, štirje agriturizmi in hotel, ki bodo ponujali, kar imajo navadno na jedilniku skozi vse leto; ena kmetija bo dala na ogled in pokušnjo svoje olje. Odbornica Padovan je podčrtala, da Likof celostno prikazuje tukajšnje kulturno in gospodarsko delovanje in je pomemben tudi zato, ker na njem sodelujejo vsa društva, ki delujejo v Števerjanu. Likof iz leta v leto raste in se krepi ter postaja prijetna tradicija v cvetja polnem maju. Dr. Fabbro se je zaustavil ob programu okrogle mize in svojem delu v teh krajih ter ob knjigi Cristine Coari Bye, bye Tocai, ki jo bodo predstavili ob Likofu. Ne nazadnje je naglasil, da ob vstopu slovenskega ozemlja v schengensko območje so briške vasi in zaselki spet zadobili enoten življenjski prostor, ki ima še veliko možnosti za nadaljnji razvoj.

Likof se tudi letos odlično obeta in zato v soboto, 24. maja, popoldne vsi v Števerjan med sončne griče!

IK

Obvestila

V organizaciji Skupnosti družin Sončnica bo v Gorici od 9. junija do 11. julija potekalo POLETNO SREDIŠČE SREČANJA 2008 za otroke od 4. do 12. leta, ki obiskujejo slovenske vrtce in šole: Urnik: od 7.45 do 13.00 z možnostjo podaljšanega urnika s kosilom ali brez. Vpis na sedežu Mladinskega doma ul. Don Bosco 60 (pon. - čet. od 15.00 do 17.30). Informacije na tel. 0481-546549 ali 0481 536455 ter 328 3155040.

Rupa: slovesnost Svetega Rešnjega Telesa in Krvi bo v četrtek, 22. maja, za vse štiri vasi: Rupo, Peč, Gabrje in Vrh Sv. Mihaela. Ob 20. uri bo slovesna sv. maša z darovanjem - "ofrom" ter ob lepem vremenu s procesijo po vasi. Vabljeni!

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sklicuje v petek, 6. junija, v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici redni občni zbor, v prvem sklicu ob 12. uri, v drugem sklicu pa ob 16.30. Pred občnim zborom bosta ob 16.30 proslavitev 25-letnice Društva in razstava likovnih del članic Silve Stantič in Emilije Mask. Razstava bo na ogled od 6. do 14. junija.

Katoliško tiskovno društvo daje v najem trisobno stanovanje v Kulturnem centru Bratuž na drevoredu 20. septembra 85 v Gorici. Zainteresirani lahko pokličejo v jutranjih urah na tel. 0481 531445. Pisno prošnjo oddajte na naslov: Katoliško tiskovno društvo, 34170 GORICA / GORIZIA Travnik / Piazza Vittoria 25.

Fundacija Gorica daje v najem trisobno stanovanje z veliko teraso in parkirnim prostorom v zaprtem dvorišču v ulici S. Giovanni 9, Gorica (1. nadstr.). Zainteresirani lahko pokličejo v jutranjih urah na tel. št. (0039) 0481 531445.

Na trgu v Števerjanu bo v soboto, 24. maja, spet Likof. Sodelovali bodo 19 kmetij, tri gostilne, štirje kmečki turizmi in en hotel. Program: ob 15. uri okrogla miza na temo Brda včeraj in danes (Alessio Stasi, Francesco Marangon, Silvan Peršolja, Claudio Fabbro). Ob 17. uri odprtje Likofa 2008. Ob 17.30 enogastronomska pokušnja z razstavo krajevnih obrtnikov in tipičnih vaških proizvodov; fotografska razstava o teritoriju. Ob 18. uri vodena pokušnja vin.

Darovi

Za misijon s. Dorice Sever: Adela F., Gorica, 150,00 evrov.
Za cerkev sv. Ivana: Franka Ž., Gorica, 150,00 evrov.

Čestitke

Mamici Valentini Humar, očku Davidu ter malima Andreju in Barbari se je 29. aprila pridružil mali Emanuel. Številni družini iz srca čestitajo člani Mepz F. B. Sedej iz Števerjana, malčku pa voščijo obilo sreče v življenju.

7. maja 2008 je družino Aleksanderja Pintarja in Like ter bratca Erika osrečilo rojstvo malega Simona. Lepi družini iskreno čestitajo člani društva SKPD F. B. Sedej iz Števerjana, fantku pa voščijo obilo dobrega. Domačin Saša Hlede in Laura Grapulin sta 17. maja stopila na skupno pot v cerkvi sv. Florijana v Števerjanu. Ob tako važnem življenjskem mejniku se z njima veseli društvo SKPD F. B. Sedej iz Števerjana, ki jima iz srca vošči obilo medsebojnega razumevanja in ljubezni.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 23.05. do 29.05.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 23. maja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže; zborovski kotiček; iz krščanskega sveta; zanimivosti, humor in obvestila.

Ponedeljek, 26. maja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound: lahka glasba; živemu se vse zgodi; zanimivosti in obvestila.

Torek, 27. maja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 28. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Človeštvo je svoje sreče kovač - Izbor melodij.

Četrtek, 29. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV 2008

23., 24., 25., 31. maja
1., 2. junija
v Štandrežu - v župnijskem parku med lipami

Petek, 23. maja 2008
ob 20.30 odprtje razstave domačih ustvarjalcev

Sobota, 24. maja 2008
ob 17. uri slikarski ex-tempore na temo **Čista narava**
ob 20. uri ples z ansamblom SOUVENIR

Nedelja, 25. maja 2008
ob 19. uri nastop štandreškega otroškega zbora
in igralske skupine G. Lambergarja z Bleda
ples z ansamblom HRAM

Sobota, 31. maja 2008
ob 20. uri ples z ansamblom SOUVENIR

Nedelja, 1. junija 2008
ob 19. uri nagrajevanje ex-tempore
zborovski nastop in komedijska predstava dramskega odseka PD Štandrež
ples z ansamblom HRAM

Ponedeljek, 2. junija 2008
ob 20. uri ples z ansamblom FOLKETI BOOOM

Na voljo odlični šparglji, domača jedača in pijača. Bogat srečelov

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Lions klub Nova Gorica / Dobrodelna razstava

Nasmeh pomladi

Skupina umetnikov z županom Brulcem (4. z leve), D. Faganelom (1. z desne) in V. Uršičem (2. z desne)

Sedemnajst umetnikov iz Slovenije in Italije se je odzvalo na povabilo Lions kluba Nova Gorica in se aprila letos udeležilo dobrodelne likovne kolonije Nasmeh pomladi na turistični kmetiji Malovščevo v Vitovljah. "Nalezli so se" poslanstva lionizma ter v duhu sporazumevanja med ljudmi za človekoljubne namene skupaj ustvarjali, da bi tako konkretno pomagali potrebnim. Sredi zelene Vipavske so velikodušno prepletali pozitivni naboj druženja s svojo ustvarjalno žilico Janez Bernik iz Ljubljane, David, Marco in Robert Faganel iz Gorice, Laura Grusovin iz Gorice, Rado Jerič iz Pernice, Hijacint Jussa iz Števerjana, Duša Kajfež iz Ljubljane, Silvia Klainscek iz Gorice, Bojan Klančar iz Cerknice, Vladimir Klanjšček iz Števerjana, Andrej Kosič iz Gorice, Janez Kovačič iz Brezovice pri Ljubljani, Ignazio Romeo iz Gorice, Viktor Šest iz Maribora, Božidar Ščurek iz Celja in Veljko Toman iz Preserja pod Rakitno. Dela, ki so nastala na koloniji ali pa so jih omenjeni umetniki podarili, so razstavljena do 24. maja v avli Mestne občine Nova Gorica. Praznično odprtje v četrtek, 15. maja, ki se ga je udeležila pisana množica, je uvedlo otroško petje zborčka osnovne šole Milojka Štrukelj pod taktirko Eleonore Ipavec Šaver in ob klavirju Natalije Šaver. Dejavnost Lions kluba Nova Gorica je humanitarne narave, je poudaril njegov predsednik Vladimir Uršič. Dela so zato na ogled in za nakup, saj društvo želi zbrana denarna sredstva nameniti za človekoljubno pomo slepim in slabovidnim iz goriške regije ter za njihovo aktivnejšo vključitev v družbo. Če je do te, druge zaporedne likovne kolonije sploh prišlo, je še povedal Uršič, gre zasluga prizadevnemu koordinatorju in duši kolonije, arhitektu, slikarju in članu Lions kluba Davidu Faganelu. Z velikim zadovoljstvom je gostitelj Mirko Brulc povedal, da je prav lepo biti župan v občini, ki jo drugi krasijo s tako lepimi in svežimi likovnimi deli, polnimi energije. V občinski stavbi kroži veliko ljudi, od študentov do onih, ki prihajajo po uradih. "Kam lepše, kot da vidijo tako lepo okrašeno občino"? Razstava je pravzaprav prvo darilo ob 60-letnici Nove Gorice, "mesta, na katerega smo ponosni", je še povedal Brulc.

Arh. Faganel, član Lions kluba od leta 2000 in strokovni vodja kolonije, nam je povedal, da je bil odziv umetnikov izreden, saj so prav vsi radi sprejeli povabilo. Pri izbiri umetnikov se drži kriterija rotacije: vsaki dve leti namerava vabiti različne umetnike, tako da jih bo prišlo na vrsto čim več. Udeleženci so akademski umetniki ali pa vsekakor uveljavljeni snovalci, ki se lahko ponašajo z bogatim življenjskim delom. "Skušamo delati na kvaliteti". Marsikaterega je poznal že iz otroških let, ko se je z očetom Robertom potepal po kolonijah; druge pa je spoznal med študijem v Ljubljani. Razstava je lepa in zanimiva tudi zato, je dodal, ker so v njej prisotni različni svetovi, abstraktni in figurativni. Z razmeroma skromnimi sredstvi so prireditelji dosegli znatne rezultate, kar jih še najbolj veseli. Neverjetno je, koliko se lahko naredi, ko imajo ljudje dobre namere. "Vzdušje je bilo res enkratno, v druženju in ustvarjanju veliko žara in pozitivnih energij, pa res veliko dobrote"!

DD

13. srečanje šolskih gledaliških skupin

Mladi igralci so potrdili veselje do odrskega ustvarjanja

S slovesnim podeljevanjem nagrad, ob prisotnosti sicer bolj maloštevilnega občinstva, se je v soboto, 10. maja, tokrat v goriškem Kulturnem domu, končala letošnja, 13. izvedba čezmejnega srečanja šolskih gledaliških skupin, ki je po preverjenih ternicah potekalo od 6. do 10. maja v dvoranah sodelujočih mest. Za organizacijo in umetniško vodenje tega gledališkega maratona je tudi letos poskrbelo združenje Artisti Associati iz Gorice z umetniškim vodjo Walterjem Mramorjem ob sodelovanju goriške pokrajinske in občinske uprave ter občin Gradišče ob Soči, Gradež, Tržič, Štarancan in Nova Gorica. S finančno pomočjo je k uresničitvi srečanja kot vselej prispevala Fundacija Goriške hranilnice. Na tem gledališkem srečanju, ki naj bi bilo tudi lepa priložnost za tkanje prijateljskih vezi med mladimi študenti in za izmenjavo igralskih izkušenj med njimi, se je za nagrade potegovalo sedem predstav, ki so jih izoblikovali dijaki več šol, saj je marsikatera skupina sestavljena iz več šolskih zavodov in različnih učnih smeri. Med uprizoritvami so bile kar štiri slovenske, in sicer Sončno bitje Gimnazije Nova Gorica Dramsko gledališka smer (režija Tjaša Premrl), Vladimir Gimnazije Jurij Vega Idrija (Ana Kržišnik), Nekega davnega dne Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina (Nejc Vidmar) in Utrip življenja naših višješolcev z licejev S. Gregorčič – P. Trubar in tehničnih ter poklicnih zavodov I. Cankar, J. Vega, Ž. Zois, v režiji Vesne Tomsič. Vsi ti teksti in tudi italijanski so bili izvirna dela dijakov in mentorjev. Kot nam je povedala Samantha Kobal, dramaturginja Gledališča Koper, ki je bila eden izmed članov žirije, poleg igralcev Tine Sosich, Angela Zampierija, Giorgia Borghesa in predsednika, igralca Gianfranca Candia, so po tematski izvirnosti in uprizoritveni domiselnosti prednjačile italijanske skupine. Pred leti je bilo prav obratno, slovenske skupine so bile mnogo bolj ustvarjalne in inovativne, zato so odnesle tudi več nagrad. Žirija vsekakor tudi letos ni imela lahkega dela pri izbiri nagrajencev. Vse nastopajoče skupine so na sobotni slovesnosti prejele spominsko diplomo. Na lestvici najboljših so pristale predstave: 1. (plaketa, 1500 evrov in prapor – palio) Bis/sogno (Iz stiske v sanje) I. S. I. G. Galilei, N. Pacassi, E. Fermi iz Gorice (režija Annamaria D'Auria, Graziella Savastano); 2. (plaketa, 600 evrov) Brut di verzis I. T. A. S. G. D. D'Annunzio, I. S. A. M. Fabiani iz Gorice (režija Francesca Marcozzi); 3.: najboljša uprizoritev (plaketa, 300 evrov) Bis/sogno. Posebno nagrado Pokrajinskega sveta za mir (plaketa, 550 evrov) je prejela predstava Nekega davnega dne Srednje šole Veno Pilon iz Ajdovščine, ki je dobro prikazala trenutke mirnega sožitja v viharnem zgodovinskem trenutku, v temnem vojnem obdobju v prvi polovici prejšnjega stoletja. Nagradi za najboljšo žensko in moško vlogo (plaketa, gledališki abonma za sezono 2008/09 v Krminu) sta bila deležna igralca Federica Bernardis in Patrick Dorella, ki sta odigrala vlogi sicilijanskega pripovedovalca oz. Renza v predstavi Brut di verzis, ki je v ironičnem ključu po svoje interpretirala konec Manzonijevega romana Zaročenca.

Sobotni večer so s svojim izjemnim plesnim izražanjem, z enkratnimi koreografskimi figurami ob čarobni svetlobni osvetlitvi požlahtnili plesalci skupine RBR Dance Company iz Verone s plesom Statuaria *(na sliki)* pod vodstvom koreografa Cristiana Fagiolija, ki je navdih iskal pri skulpturah Augusta Rodina, pa tudi pri stvarjenju človeka in njegovem iskanju vere. Izmed predstavnikov sodelujočih ustanov se je v svojem nagovoru pohvalno izrazila o tej prireditvi tudi podžupanja novogoriške občine Darinka Kozinc, v imenu goriškega župana pa je pozdrave prinesel odbornik za vprašanja mladih Stefano Ceretta.

Tudi letos sta vse večere gledališke pustolovščine s sproščeno profesionalnostjo povezovala Enrico Cavallero v italijanščini in Tjaša Dornik v slovenščini, ki je bila tudi spretna priložnostna prevajalka.

IK

Fotografska razstava v Komnu

Svobodomiselni

V komenski Stari šuli je bilo v soboto, 3. maja, odprtje skupinske razstave petih mladih slovenskih fotografov, ki so skupaj obiskovali Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani. Andrej Mavrič iz Nove Gorice, Dida Zakelšek iz Lenarta, Nace Zavrl iz Slovenj Gradca, Špela Volčič iz Mirna in Nik Jarh iz Celja so se po štirih letih ponovno srečali in izvedli skupen projekt z naslovom Svobodomiselni. Zamislili so si, da bi vsak predstavil svoj domači kraj, saj prihajajo z zelo različnih koncev Slovenije, zato naj bi drug drugemu sebe prikazali v vsakdanjem okolju. Ta prvotni koncept pa je vsak lahko zelo svobodno interpretiral, niso se omejevali na stroga pravila, idejo o domačem, vsakdanjem okolju so lahko razvili v različne smeri, na več nivojih. Nastalo je pet zgodb, pet pričevanj, doživljanj prostora, ki je lahko domač ali tuj, problematičen, estetski, realen ali izmišljen, a vedno prisoten in živ. Takšno ali drugačno mesto, narava, ambient, vpliva na človeka, ki biva v njem, ga izoblikuje, sprejme ali zavrne, vsakemu pusti neki vtis, človeka vodi v razmišljanje, mu zbuja čustva, ideje. Fotograf je za vse to še bolj dovzeten, navajen je opazovati, njegovo izurjeno oko vidi še dodatne detajle, ki so lahko bolj površnemu mimoidočemu pešcu nepomembni.

Tako nastajajo izseki drugačne vsakdanjosti, rojevajo se zgodbe skritih trenutkov.

Nik Jarh je s svojih sprehodov po Celju izrezal koščke mesta, ki se zrcalijo na vodnih ali steklenih površinah, Nace Zavrl pa je svoj prostor poiskal v naravi, ne v domačem Slovenj Gradcu. Pojem domačnosti se pri njem razširi na več krajev, kjer lahko najde svoje misli, eden od teh je tudi zimska, hribovita pokrajina. Dida Zakelšek je prikazala sebe v teku po okolici Lenarta in vpletla v pripoved še aktualno problematiko cest v svojem kraju. Andrej Mavrič iz Nove Gorice se je spustil v namišljeni, a nič manj resnični svet gledališča, kjer je našel svoje domače okolje. Špela Volčič se je zaradi svojega občutka oddaljenosti od domače vasi odločila, da jo bo pogledala skozi oči prijateljev in znancev, ki tam živijo. Vsak je lahko slikal, kar je hotel, Špela pa je fotografije digitalno obdelala in vanje vstavila svojo podobo v vlogi zunanje opazovalke.

Razstavo je priredilo mladinsko društvo iz Komna ŠUZ (šport, umetnost, zabava) in bo na ogled do sobote, 31. maja.

Katarina Brešan

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite **Skladu Dorče Sardoč**, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva Zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodke priznanim dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam.

V ta seznam spada tudi **Sklad Dorče Sardoč**.

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjeno dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelih CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko **Sklada Dorče Sardoč** in se podpišete.

Prispevek *»petih tisočink«* ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

Davčna številka **Sklada Dorče Sardoč** je:

91013840318

Trst / Narodni dom

Simpozij ob petstoletnici Trubarjevega rojstva

Oče slovenske pisane besede, Primož Trubar, njegovo življenje in kulturna podlaga ter jezikovna razsežnost njegovega dela so bili predmet simpozija, ki je v organizaciji Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm in v sodelovanju z visoko šolo za tolmače in prevajalce potekal v soboto, 17. maja, v veliki dvorani Narodnega doma v Trstu. V konferenčni dvorani Slovenskega informativnega centra pa je bila na ogled razstava faksmiliranih izvodov Trubarjevih knjig, ki jo je postavila Narodna in študijska knjižnica pod mentorstvom Ksenje Majovski. Njej se je še posebej zahvalila prof. Lojzka Bratuž, ki je uvedla simpozij ob petstoletnici rojstva Primoža Trubarja; drugi del pa je predstavila prof. Marija Pirjevec.

V prvem delu simpozija so spregovorili akademik Boris Paternu, Majda Merše, Erika Fornazarič in Silvano Cavazza, ki je svoj poseg imel v italijanskem jeziku. V drugem delu pa sta posegli Marija Mercina in Marta Ivašič. Boris Paternu se je poglobil v vlogo, ki ga je protestantizem imel pri oblikovanju slovenske narodne in jezikovne zavesti, saj "Trubarjev Katekizem predstavlja za naš narod mejo med srednjim in novim vekom". Globinska razsežnost reformacije se za slovensko kulturo ni ustavila s protireformacijo, kajti luteranstvo je s svojim nabojem prodrlo skozi različna kulturna obdobja in je še danes vredno aktualizacije. Protestantizem je namreč sprožil vprašanje človekove osebne avtonomije in identitete do lastnega jaza, kar se je dejansko udejanjilo z odstranitvijo jezikovnih in teoloških ovir v odnosu med človekom in Bogom. Težnja po osebnem doživljanju evangeljske besede je očitna v dejstvu, da se je Trubar odločil najprej spisati Katekizem, se pravi knjigo z osnovami krščanskega nauka. Trubarjev jezikovno-teološko-kulturni načrt je obenem dal zagona slovenski narodni zavesti. Paternu je poudaril dobrohoten odnos, ki ga je Trubar imel do preprostega slovenskega človeka: zavedal se je posameznih regijskih drugačnosti slovenskega ozemlja, "slovenski prostor pa je vedno povezoval v skupen etnični princip". Zgovoren je namreč Trubarjev incipit "Lubi Slovenci...". Neprecenljiv je bil tudi Trubarjev doprinos slovenskemu jeziku, ki ga je pripeljal do nivoja, vrednega tiskane knjige. Celotni jezikovni dosežki slovenske reformacije so slovenščino uvrstili med evropske jezike: tega ne more nihče zanikati in izpodbijati. Prof. Paternu se je v svojem posegu dotaknil tudi različnih primesi Trubarjevega protestantizma, ki je bil marsikdaj bližji zwiglijanstvu, kalvinizmu in načelom Erazma Rotterdamskega kot pa luteranstvu. Silvano Cavazza pa je orisal družbenopolitične okoliščine, ki so Trubarja privedle do krajšega, štirinajstdnevnega bivanja v Gorici. Tu so pridigarja sprejele plemiške družine, ki so lastne interese branile pred vpadom vladajočih beneških gospodov. Znano je namreč, da je Trubar pridigal v hiši gospodov Eckov in na gradu v Rubljah (pred nedavnim so goriški Slovenci postavili ob vhodu v grad Trubarjev doprsni kip). Kljub političnim in verskim zdraham sta se pokončnost in slava Primoža Trubarja razširili tudi po Furlaniji do Veneta, kljub temu da se je proti njegovi prisotnosti postavil videmski škof, ki je njegove knjige tudi požigal. Protestantizem na Goriškem ni dolgo trajal, saj je že leta 1582 katoliška Cerkev ponovno zavladala na vseh družbenih nivojih. V jezikovno-slogovne značilnosti Trubarjevega pisanja se je poglobila jezikoslovka Majda Merše, za katero velja protestantski pridigar za začetnika slovenskega knjižnega jezika. Trubar je pri snovanju svojega jezika izhajal iz želje, da bi bila njegova slovenščina razumljiva čim širšemu krogu bralcev. Temeljito je izpopolnjeval normativni knjižni sistem, gotico je po letu 1555 zamenjal z latinico. Z oblikoslovnega vidika je bil njegov jezik raznolik: besedno zakladnico slovenskega jezika je polnil tako, da je korenito preštudiral besedotvorne modele nemščine in nemške besede kalkiral v slovenščino. Pri skladnji – ki je bila že sprva na zelo visoki ravni - pa se je Trubar lahko opiral na svoje retorično znanje. Erika Fornazarič je v referatu z naslovom Prvi slovenski knjigi najprej izpostavila prirejanje Trubarjevega knjižnega snovanja slovenski specifiki: verski navdih je bil pri Trubarju premo sorazmeren z ljubeznijo, ki jo je gojil do rojakov. Smilili so se mu namreč slovenski kmetje, ki v tedanji katoliški Cerkvi niso imeli trdne opore. Ne preseneča torej dejstvo, da sta bili prvi slovenski knjigi ravno Katekizem in Abecedarium, saj je bil tedanji Trubarjev knjižni načrt v skladu s splošnim protestantskim nazorom, ki je vernike usmerjal na pot samostojnega doživljanja verske resnice. Kulturna in verska propaganda protestantov ni bila razvidna le na Slovenskem: v 16. stoletju beležimo pravi razcvet katekizmov, ki so imeli predvsem nalogo opismenjevati dobršen del severnoevropskega prostora. Trubar je zato upal, da bi slovenska evangeljska reforma lahko suvereno nadaljevala tudi brez njega.

Snovalci prvega dela simpozija Lojzka Bratuž, Majda Merše, Boris Parernu, Erika Fornazarič in Silvano Cavazza (foto IG)

Marija Mercina se je v referatu z naslovom Dialog kot pot do novih spoznanj poglobila v tržaški in goriški prostor kot primer dobrega dialoga med znanostjo in literaturo, pa tudi med zgodovino, literarno kritiko in besedno umetnostjo. Raziskovalka je namreč preštudirala dela Silvana Cavazze in Lojzke Bratuž, ki sta temeljito preučila tematiko reformacije v našem prostoru. Oba sta veliko pisala o pomembnem slovenskem protestantu, Petru Kupljeniku, za katerega sta odkrila, da je bil podobno kot Giordano Bruno sežgan na grmadi na trgu Campo dei Fiori v Rimu. Na podlagi teh raziskav je pisatelj Alojz Rebula napisal novelo o tem našem slovenskem reformatorju. Mercinova je tako odkrila v literarni kritiki veliko bolj naklonjen odnos do reformacije, podoba protestantizma v literaturi pa je veliko bolj razgibana in tudi ambivalentna: književna umetnost namreč, z razliko od literarne kritike, prikazuje obdobje reformacije veliko bolj življenjsko. Sklepni referat so prireditelji prepustili Marti Ivašič, ki je predstavila zanimiv in odmeven šolski projekt Po Bonomovih poteh. Načrt so izpeljali dijaki klasičnega liceja Prešeren, da bi se poglobili v življenje in delo nekdanjega tržaškega škofa.

IG

Šola Sv. Cirila in Metoda / Dijaki uspešni na glasbenem natečaju

To izkušnjo si bodo dijaki zapomnili za vse življenje!

Pred nedavnim so gojenci tretjega razreda prof. Paola Bembija, ki poučuje kitaro na nižji srednji šoli z glasbeno usmeritvijo Sv. Ciril in Metod, dosegli na 10. izvedbi vsedržavnega natečaja Enrico Zangarelli v kraju Citta' di Castello izreden uspeh. V dveh kategorijah so dosegli prvo nagrado: Mathias Butul je prejel prvo absolutno nagrado (100 na 100) v kategoriji za solistične kitare. Kvartet, ki ga poleg Butula sestavljajo še Aleks Magnani, Dejan Schnabl, Aleks Zhok, pa je v kategoriji za skupinske sestave (od terceta do kvinteta) katerih koli inštrumentov, dosegel prvo nagrado (99 na 100). Natečaj, ki je namenjen dijakom nižjih srednjih šol z glasbeno usmeritvijo, je zelo dobro obiskan preizkusni kamen mladih glasbenikov: letos je bilo namreč kar 1.600 vpisanih.

Šola Sv. Cirila in Metoda je edina v zamejstvu, ki je pred desetimi leti uvedla glasbeno smer. Ministrski program predvideva za to vrsto šole glasbeni pouk glasbene teorije in posameznih inštrumentov (kitara, klavir, harmonika in flavta).

Ob vrnitvi smo prof. Bembija vprašali za končen obračun te izkušnje, ki si jo "bodo mladi kitaristi zapomnili za vse življenje".

Prof. Paolo Bembi z mladimi kitaristi

Vaditi smo začeli po Veliki noči. V začetku šolskega leta sem že razmišljal, da bi se moji dijaki udeležili natečaja, vendar je zaradi šolskih glasbenih obveznosti ta načrt nekoliko zamrl. Ko pa se je na šoli pojavila brošura natečaja, so me nanj opozorili ravno dijaki in izrazili željo, da bi se na glasbenem srečanju radi preizkusili.

Vedel sem, da je za kakovosten nastop potrebno veliko garaškega dela, vendar se ga dijaki niso ustrašili. V skopih dveh mesecih smo tako temeljito pripravili program. Študirali so najprej posamezno, nato smo začeli vaditi v skupni zasedbi. Veliko število vaj smo imeli v prostem času, saj so šolske obveznosti onemogočale vadbo v šoli. Zadnja dva tedna smo vadili skoraj vsak dan.

Kako ste izbrali program?

Avtorji sodijo v glasbeno literaturo 18. in 20. stoletja. Izbral sem skladatelje, ki se poslužujejo tonalenga – se pravi klasičnega - načina pisanja ne pa modalnega. Solist Mathias Butul je zaigral dve skladbi Marie Linnemannove: zanimivo je poudariti, da je ena izmed dveh skladb zgrajena na dokaj zahtevni menjavi taktovskega načina iz štiričetrtinskega na sedemosminskega. Skladbi nista vsebovali izredne težavnostne stopnje, zahtevnost pa je bila v iskanju suverene muzikalnosti: veliko pozornosti sem zato med lekcijami namenjal dinamiki in agogiki.

Kvartet pa je igral skladbo The Tradicional Olaf Lilacrose iz ljudske zakladnice (arr. For two kitars by Eythor Thorlaksson The Guitar School - Iceland) in Siciliano G. B. Pergolesija. Kot je povsem običajno, smo sprva z veliko muko iskali glasbeno usklajenost med vsemi člani kvarteta: s časom pa smo vendarle dosegli skladnost vseh elementov in na natečaju so bili – resnici na ljubo – odlični! Izvedba skladb je bila res suverena.

Kako ste izbrali sestavo kvarteta?

Vsi dijaki tretjega razreda so za študij kitare nadarjeni. Sedanji člani kvarteta pa so imeli največ potenciala in tudi med sabo so se dobro ujemali. Vsak izmed njih ima močno osebnost, kar je prišlo še zlasti do izraza na natečaju: izvajanje je bilo res zrelo. Zgodi se večkrat, da nastop povzroča mlajšim izvajalcem hud stres, česar se želijo takoj po opravljeni nalogi otresti: hiter poklon in nemudoma z odra!

Vedeti pa je treba, da se napetost, ki jo glasba povzroča med nastopanjem, ne konča takoj po izvajanju, ampak traja še nekaj sekund dlje. Člani kvarteta so tudi v tem primeru dokazali suverenost. Dopovedal sem jim, da je ob koncu nastopa žlahten nasmeh pomemben, ne glede na to, ali je bilo izvajanje dobro ali ne. Bodisi potovanje do kraja Citta' di Castello bodisi natečaj sta potekala v sproščenem vzdušju, kar je vplivalo na izvajanje mladih glasbenikov. Podobno razpoloženje sem skušal ustvariti tudi med vajami.

Solist Mathias Butul je prejel prvo absolutno nagrado, za las pa žal ni ista usoda doletela tudi kvarteta.

Član žirije mi je zaupal, da je bilo pri podelitvi prvih nagrad v kategoriji glasbenih sestavov nekoliko nesoglasja. V tem sklopu se je za prvo nagrado lahko potegovala katerakoli skupina instrumentalistov. Izvedenec je namignil, da se kvartet kitar težko kosa z drugimi sestavi, ki običajno boljše učinkujejo na razpoloženje žirij.

Vaša šola je edina v zamejstvu, ki vključuje v študijski program študij glasbe in posameznih instrumentov.

Naša dejavnost je zelo pestra. Naj spomnim na primer, da bodo naši dijaki septembra gostje na vsedržavni televiziji v programu TG Ragazzi, kjer bodo predstavili razne znamenitosti kraškega področja. Dokaj razvejena je tudi dejavnost Glasbenega laboratorija, ki v sklopu šole skrbi za razne glasbene dejavnosti, med katerimi gre omeniti glasbeno revijo, ki jo pripravlja kolegica Silvia Di Marino, pevska zbora, katerima sledi Maurizio Markežič; lani in letos pa smo zasnovali tudi musical.

Uspešnost naše šole se meri po številu novih vpisanih, ki niha iz leto v leto. K nam prihajajo tudi dijaki, ki se niso odločili za našo šolo izrecno zaradi njene glasbene usmeritve. Profesorji glasbenih predmetov se zato zavedamo dejstva, da se dijaki ne lotevajo študija inštrumenta tako, kot bi se ga npr. na specifični glasbeni šoli oz. koservatoriju. Študij glasbe zahteva veliko truda, potrpežljivosti in koncentracije. Profesorji si pri nas ne smemo dovoliti enake strogosti, ki bi jo lahko imeli na glasbeni šoli: didaktični pristop do dijakov je zato usmerjen v izmenično zaporedje zahtevnejših in manj napornih trenutkov.

Ali se dijaki po obiskovanju nižje srednje šole Sv. Cirila in Metoda redno odločijo za nadaljnji študij inštrumenta?

Trije člani kvarteta kitar so sklenili nadaljevati svojo glasbeno pot na Glasbeni matici, s katero smo letos začeli tesno sodelovanje. Jeseni, pozimi in spomladi se na naši šoli vrstijo nastopi, na katerih so letos nastopili tudi gojenci Glasbene matice.

Predstavniki GM bodo tako na zadnjem glasbenem srečanju spodbudili nadarjene dijake za nadaljnji študij glasbila v njihovi sredi. Žal se doslej za tako izbiro ni odločalo veliko število dijakov, čeprav sem jim tudi sam v preteklosti svetoval, naj dobro premislijo, ali bi se splačalo opustiti tako veliko radost, ki ti jo lahko v življenju nudi glasba.

Igor Gregori

Zgodovinski festival e'Storia v Gorici

Mednarodni zgodovinski festival e'Storia je ob koncu prejšnjega tedna že četrtič privabil v Gorico veliko ljudi, ljubiteljev zgodovine in radovednežev od vsepovsod. V ljudskem vrtu so za to priložnost postavili bele šotore, kjer so našle mesto izložbe goriških knjigarn, pa tudi predavanja in druga srečanja, ki se jih je zlasti v petek in soboto udeležilo veliko ljudi. Vsebinska zasnova letošnje izvedbe je bila namenjena junakom, od Odiseja do Basaglie, od športnih herojev do junakov risank. Med bolj znanimi gosti so bili Vittorio Sermonti, francoska zgodovinarka Claude Mosse, Predrag Matvejević, Marcus Ferrar in John Corsellis (avtorja uspešnice Slovenia 1945), Mario Luzzato Fegiz, Ernesto Galli della Loggia, Gianni Rivera, Carlo Massarini idr. Govor je bil o najrazličnejših tematikah, od praške pomladi do odporništva in ameriških žena. Slovenska imena, z izjemo Branka Marušiča, ki je tudi v znanstvenem odboru festivala, so bila tudi tokrat malo prisotna.

Kratke

Neizbrisen spomin

V soboto, 17. maja, je v Rižarni potekala spominska svečanost v spomin na žrtve nacifašističnega nasilja. Srečanja se je udeležila delegacija iz Dachaua, ki se je med drugim sestala tudi s pisateljem Borisom Pahorjem. Intervju, ki so ga ob tej priložnosti posneli nemški gostje, bo obogatil multimedijski arhiv spominskega muzeja v Dachauu.

Zanimivo predavanje v Sv. Križu

Slomškovo društvo iz Sv. Križa pri Trstu je v sredo, 14. maja, v Slomškovem domu priredilo zanimivo predavanje, ki ga je imel prof. dr. Jožko Šavli na temo Duhovna dediščina naših prednikov. Presenečeni smo bili, da je v navadah in običajih tako veliko duhovno sporočilo, ki ima v mnogih primerih še predkrščanske korenine. To se kaže npr. v simbolih ognja, vode, zelenja, kruha, ki so simboli življenja. Naši ljudje so v preteklosti hodili pogosto na romanja, da bi izprosili blagoslov za polja in pridelke in so pravili, da gredo: "Boga kruha prosit! " / Udeleženka

Vabilo na romanje na Trsat in na otok Cres

Šolske sestre de Notre Dame vabijo v petek, 30. maja, ko praznujemo praznik Jezusovega presvetega Srca, na romanje na Trsat, kjer bo ob 9. uri slovenska sv. mašo, ki jo bo daroval in pri njej pridigal strokovnjak Sv. pisma, ki je sedaj v bližini Reke. Po sv. maši se bodo udeleženci romanja peljali z avtobusom po mostu na otok Krk. Sedilo bo kosilo. Potem se bodo vkrcali na ladjo za otok Cres, kjer bodo obiskali benediktinski samostan, v katerem je dosti redovnic Slovenk, tudi iz bližnjih krajev Nove Gorice. Tam je tudi sestra koprskega škofa msgr. Metoda Piriha. V mestu Cres si bodo ogledali še druge zanimivosti, če bo dopuščal čas. Pri sestrah bodo imeli slovesne večernice. Avtobus bo s trga Oberdan odpeljal zjutraj ob 6. uri, iz Sesljana ob 6.15, Nabrežine ob 6.20, Sv. Križa ob 6.25, s Proseka ob 6.30, z Opčin ob 6.40. Stroški za avtobus, ladjo, vožnjo po Cresu in kosilo znašajo 50,00 evrov. Vpišite se čim prej na tel. št. 040 220693 ali 347 9322123, kjer boste dobili še podrobnejše informacije.

Glasbeni spleti-zaključek sezone

Slovaška Visoka šola za glasbo iz Banske Bistrice je pred nedavnim sklenila tržaško, abonmajsko koncertno sezono Glasbene matice Glasbeni spleti s koncertom dveh učencev, ki se po akademskem študiju uveljavljata na koncertnem in opernem področju. Pianistka Eva Kosorinova je koncertantka in pedagoginja, ki je po mnogih študijskih in tekmovalnih dosežkih pričela solistično koncertno dejavnost v evropskem merilu, basist Ivan Zvarik pa je že kot študent sodeloval z državno opero v Banski Bistrici in v Bratislavi in ima v svojem repertoarju več glavnih basovskih vlog, s katerimi je nastopil tudi v Italiji in Nemčiji. Njun koncertni program je posvetil posebno pozornost slovanski in predvsem ruski literaturi. Pianistka je za svoj solistični nastop izbrala dve zahtevni skladbi, ki sta ovrednotili njene izvajalske sposobnosti. S svetlim, čistim zvokom je najprej odigrala raznoliko vrsto 24, večkrat ironičnih in hudomušnih preludijev, ki jih je Dmitrij Šostakovič napisal v vseh durovih in molovih tonalitetah, po vzoru znanih prednikov in predvsem poljskega mojstra Fredericka Chopina. Muzikalična izvajalka je suvereno in obenem z milino izraza obarvala tudi introspektivne pokrajine Sonate v c molu št. 4, ki jo je Sergej Prokofjev napisal v spomin na tragedijo samomora prijatelja, pianista Maximiliena Schmidthofa. Kosorinova se je izkazala tudi kot tankočutna spremljevalka, s smislom za zvočno ravnovesje, ko se ji je v drugem delu koncerta pridružil basist. Njegov nastop se je pričel z arijo za "prave basiste", ki zahteva določen razpon in širino glasu, kot je Sarastrova arija iz opere Čarobna piščal. Zvarik ne razpolaga z "velikim" glasom, a je ekspresiven in ima prepričljiv nastop. Program, ki ga je izbral, je bil zanimiv in neobičajen, saj je publika lahko prisluhnila ariji Susanina iz Glinkove zgodovinske in narodoljubne opere Življenje za carja, trem samospevom iz opusa Petra Iljiča Čajkovskega in predvsem ciklu duhovitih skladb češkega avtorja Ladislava Holoubka. Z izvedbo ekspresionističnih samospevov "Panpuloni" (Strašilo) op. 63 je pevec pokazal svojo odrsko izkušnjo in je dodatno ogrel zelo hvaležno publiko, ki je spremljala tako klavirski kot pevski del komornega koncerta z veliko toplino. Večer je nastal s posredovanjem ljubljanske Akademije za glasbo, ki je v sklopu svojih mednarodnih izmenjav s sorodnimi ustanovami vzpostavila stik z Visoko šolo iz osrčja Slovaške, da je Glasbena matica lahko v prijateljskem duhu pozdravila v letošnji sezoni tudi vstop te države v EU. Akademija za glasbo iz Ljubljane bo v teh dneh ponovno sodelovala z Glasbeno matico z oblikovanjem zadnjega koncerta sezone v Benečiji, ki bo v soboto v cerkvi v Landarju. / PAL

DSI Srečanje s psihoterapevtko dr. Sanjo Rozman

Ne zdravimo bolezni, a ljudi!

Zasvojenost je ponavljanje nečesa, ki je škodljivo za zasvojenca, najbližje in družbo, to je nekaj, kar spremeni zavest o sebi in uniči identiteto. Dokazano je, da zasvojenosti povzročajo spremembe možganskih kemičnih reakcij: nekatere snovi izginejo, druge pa dosegajo nepojmljive koncentracije. Zasvojenost je torej telesna in duševna bolezen, zdraviti pa je treba oba vidika, sicer se situacija ne reši, napetosti ostanejo in se prenašajo iz roda v rod. Delimo pa jih v dve obširni skupini. Alkoholiki in mamilaši spadajo v skupino zasvojencev kemične narave, v drugo skupino pa uvrščamo številne vedenjske zasvojenosti, med katerimi so najpogostejše hazardiranje, zasvojenost z računalniki, s hrano, z nakupovanjem in seksom ter z odvisnostjo od odnosov.

"Ne zdravimo bolezni, a ljudi, " je na izredno zanimivem, mestoma pretresljivem večeru v Društvu slovenskih izobražencev podčrtala doktorica medicine dela in psihoterapevtka Sanja Rozman. Najprej je treba odkriti dobro, ki je v vsakem človeku, šele potem se lahko začenja zdravljenje. Delo poteka po metodi pred kratkim preminulega slavnega slovenskega zdravnika Rugelja, temelji pa na odkrivanju in nadgradnji bio-psiho-socio-duhovnih korenin posameznika. Delo poteka v skupinah, v katerih so pacienti z različnimi oblikami zasvojenosti, srečanj pa se udeležujejo tudi družinski člani, tako da se problemi rešujejo na vseh ravneh. Rozmanova se je zasvojencem začela posvečati pred petnajstimi leti, deluje pa v nevladni organizaciji v Ljubljani. O njenem delu in življenjskih izkušnjah je izdala že nekaj knjig, ki so v Sloveniji prave uspešnice (Sanje v rdečem oblaku, Zaljubljeni v sanje, Peklenska gugalnica in Spremba v srcu).

Foto Kroma

Med najhujšimi oblikami zasvojenosti je alkoholizem. V Sloveniji je dvesto tisoč alkoholikov, in če prištejemo še družinske člane, ki nujno nosijo posledice tega nevzdržnega stanja, se številka povzpne na pol milijona ljudi. V kakšno družbo in jutrišnji dan vodi vse to, se je trpko vprašala Rozmanova. Pa ne gre le za alkoholizem. Mamila so dostopna že v šoli. Pred računalniki posedajo generacije mladih. Zasvojenost z igrami uničuje družine in gospodarstvo. V zadnjih letih pa se vse bolj poglablja znanje o novejši obliki odvisnosti, to je zasvojenost z odnosi, ki je zelo pogosta v družini alkoholika. Gre za občutek izgube samega sebe, torej lastne identitete, ker je zasvojenca težko obvladovati. To je začaran krog brezupa in uničevanja samega sebe.

Prvoobhajanci v narodnih nošah

Praznik prvega obhajila v Barkovljah

Pravijo, da je maj najlepši mesec v letu. Drži. Za to poskrbi narava z bujnim cvetjem in zelenjem. Sredi te naravne lepote praznujejo v Barkovljah dragocen dan nadnaravnega bogastva in lepote: dan prvega sv. obhajila. Letos je to osemnajsti maj.

Imate pred očmi ljubko barkovljansko cerkev? Na njenem pročelju izstopa velikansko okroglo okno, prekrito z veliko "čipko" iz belih kamnov.

Pred cerkvijo se širita nad malim trgom mogočni zeleni krošnji, starodavni lipi, simbol slovenstva. Zadovoljna sem, da so se v Barkovljah tudi letos odločili, da oblečejo prvoobhajance v noše pradedov in prababic; tudi te so lahko simbol slovenstva. Predvsem so izraz harmonične lepote sredi lepega maja. Predstavljajte si – pod zeleno kupolo lipe – sinjino in belino deških noš, poživljeno s slamnikom, okrašenim z rdečim trakom in venčkom iz pisanih cvetk. Dodajte belino in sinjino dekliških bogato vezenih dolgih oblekc s svetlomodrim širokim trakom v pasu, trakom, ki se od pasu spušča do roba dolgega belega krila. "Marijine barve", je nekdo menil. Pa tudi barve sinjega neba in morja v bližini (nekoč je segalo do trga pred cerkvijo) ter barve belih pen razburkanega morja. Dekliške prsi krasijo šopki iz belih cvetic, rožmarina in roženkravta, pa tudi kak zlat okrasek (verižica, zaponka...).

Enajst jih je: sedem dečkov in štiri deklice. V lepi vrsti so prišli iz bližnje ulice Bonafata. Tam so jih že zjutraj čakale oprane, poškrobljene in zlikane noše, delo pridnih in požrtvovalnih žena. Noše hranijo v dvorani Kulturnega društva Barkovlje. V dvorano se bodo v spremstvu staršev, sorodnikov, pevcev in drugih ljudi vrnili po končanem obredu. Čakala jih bo zakuska z družabnostjo.

Foto IG

Zdaj pa pod vodstvom gospe Vere Pertot Poljšak že stopajo proti glavnemu oltarju, kjer jih pričakuje msgr. Franc Vončina, dušni pastir za Slovence tudi v Barkovljah. Gospa Poljšak, upokojena učiteljica, že nekaj let pripravlja otroke na prvo sv. obhajilo in na birmo. Letos bo v Barkovljah tudi birma, in sicer 8. junija.

Po navadi na tako velike praznike poje na koru cerkveni zbor. Na dan birme bo pel. Za prvo sv. obhajilo pa – oh, kakšno veselo presenečenje! – poje mladinski zbor Kraški cvet pod vodstvom s. Karmen Koren. Odličen zbor. Zakaj tako? Zato, ker eden od prvoobhajancev prepeva v tem zborčku in ostali člani so želeli biti ob njem na ta veliki dan. Tako so prinesli s svojimi ubranimi glasovi mladostno svežino vsem Barkovljanom, ki so prišli s prvoobhajanci v cerkev. Hvala in pohvala sestri Karmen, ki zna tako odlično izvabljati čudovite glasove iz mladih grl.

Otroci so zasedli rdeče in belo pregrnjene klopi pred oltarjem, njihovi starši pa klopi ob strani. Danes eni in drugi posebno skrbno sledijo dogajanju na oltarju. Tudi dejansko sodelujejo. Starši berejo berila in prižgejo ob veliki velikonočni sveči manjšo svečo, vsak za svojega prvoobhajanca, ko obnavljajo krstno obljubo. Šest otrok prebere prošnje. Ostali prinesejo na oltar darove: hlebec kruha, grozdje, hostije, kelih in šopek belega cvetja, da bo krasil oltar. Vsi zbrano odgovarjajo mašniku in molijo skupne molitve. To je še zadnja priprava pred najvažnejšim trenutkom vsakega prvoobhajanca: z očiščenim srcem – včeraj so opravili spoved - se bo združil s svojim Odrešenikom v prvem svetem obhajilu.

Da bi v življenju pogosto črpali milost in moč pri svetem obhajilu!

Prvoobhajanci in starši so letos imeli oporo v nalašč za to priravljenih knjižicah z vsemi molitvami in odgovori.

Po maši je msgr. Vončina obdaril otroke z lepimi mašnimi knjižicami, s sveto spominsko podobo, na kateri je ime prvoobhajanca – in s svečo, ki je v otrokovi roki gorela kot simbol žive vere.

Naj bi ta vera gorela in rasla vse njihovo življenje!

Nada Martelanc

MePZ Lipa iz Bazovice v gosteh na Sardiniji

Gostitelji lepo sprejeli slovenske pevce

Med štiridnevnim potovanjem po severozahodni Sardiniji je bazovski MePZ Lipa imel tri koncerte, pa tudi nepričakovan sprejem na županstvu, nastop pred spomenikom padlih v mestu Mores ter glasbeno kuliso pri odprtju likovne razstave v kulturnem centru istega mesta. Tu so Bazovci ob prihodu doživeli edinstveno srečanje z Dušanom Simčičem, danes 88-letnim rojakom iz Pevme pri Gorici, ki v mestu Mores živi od leta 1940, ko so ga italijanske vojaške oblasti prisilno mobilizirale v posebne bataljone. Po vojni je ostal tu in si ustvaril družino ter se lepo vključil v tamkajšnjo družbo, ki ga je zelo prijazno sprejela in kateri se je zaradi poštenosti in delavnosti tako priljubil, da ga je l. 1975 izvolila za župana. V družbi Bazovcev se je mudil kar cela dva dneva. Obujal je spomine in pripovedoval o starših, ki so bili Brici z Oslavja, spominjal se je kolegov iz mladih let bodisi doma kot v taborišču. Le-teh naj bi bilo pokopanih na bližnjih pokopališčih in predvsem na pokopališču v Sassariju nič manj kot 150. Življenjska zgodba Dušana Simičiča je bila že podrobno opisana v knjigi Dorice Makuc Sardinci, ki je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi leta 2000.

Pred svečanostjo polaganja vencev je zbor pel pri maši v stolnici, kjer je prejšnji večer imel prvi koncert na Sardiniji. Petje je bilo v slovenščini, obred pa v italijanščini; toda zelo prijazen župnik je po predhodnih navodilih pevovodkinje Tamare Ražem zapel tudi po slovensko.

Na prvem celovečernem koncertu v kraju Mores se je zbor Lipa predstavil z 18 pesmimi, od katerih je bila skoraj polovica slovenskih narodnih in umetnih. Pred nastopom je dobrodošlico zapel domači 25-članski moški zbor Coro Lachesos.

Program je povezoval Andrea Mulas, predsednik zbora in drugi tenor, ki je na kratko orisal delovanje zbora in društva Lipa ter na splošno Slovencev na Tržaškem.

Zbor Lipa je ob koncu zapel še sardinsko pesem Non potho reposare, ki jo je naštudiral nalašč za to priložnost pod mentorstvom člana Mulasa, ki je po rodu Sardinec, prav iz kraja Mores.

Po drugem koncertu na glavnem trgu mesta Bonorva je tretji celovečerni koncert potekal v stolni cerkvi v obmorskem mestu Bosa z zborom Coro Lachesos in z vokalno skupino iz tega mesta, ki se je predstavila s tradicionalnim načinom petja, imenovanim "su cuncordu", ki ga je UNESCO zaradi izvirnosti in posebne zgodovinske važnosti vključil v svetovno kulturno dediščino.

MePZ Lipa se vrača z gostovanja z bogato bero uspešnih nastopov in ganljivih srečanj, za kar gre zahvala tudi ZSKD in Društvu Lipa, ki sta potovanje podprla. Posebno zahvalo zasluži Andrea Mulas, ki je z neutrudljivo vnemo pokazal sopevcem vse, kar je najlepšega in najbolj zanimivega na tem delu njegove rodne Sardinije, s katere se je kot mladenič izselil in kmalu nato pristal v Bazovici. Tu se je srečno poročil in postal navdušen sogovornik slovenske kulture in bazovskih navad, kot je sam povedal sorojakom, ki so ga prišli množično poslušat in pozdravljat.

L. V.

Krovni organizaciji SSO in SKGZ

Sodelovanje s slovenskimi izvoljenimi predstavniki

V ponedeljek, 19. maja, so se predstavniki krovnih organizacij SSO in SKGZ sestali z izvoljenimi predstavniki slovenske manjšine v deželnem svetu in rimskem parlamentu. Na prvem sestanku, ki je potekal na sedežu Sveta slovenskih organizacij, sta se najprej mudila Igor Kocijančič in Igor Gabrovec, katerima sta predsednika SSO in SKGZ, Drago Štoka in Rudi Pavšič, izrazila željo po tesnem sodelovanju v tokratni deželni zakonodajni dobi. Neznank glede odnosa, ki ju bosta rimska in deželna vlada imeli do manjšine, je nič koliko, prav zato je še toliko bolj pomembno složno sodelovanje znotraj manjšine in vseh njenih predstavnikov. Prisotni so se tako domenili, da bi se tovrstni sestanki ponavljali vsaj enkrat mesečno: prihodnje srečanje bo namreč že v kratkem, se pravi po začetni razpravi rebalansa v deželnem parlamentu. Pavšič je poudaril, da je treba v novih okoliščinah poiskati pravo smer, da bomo zakonske osnove udejanjali. Odnos, ki ga bodo pristojni vladni in deželni organi v novih zakonodajnih dobah vzpostavljali do naše manjšine, verjetno ne bo naklonjen: danes pa imamo končno zakonski okvir, ki ne bo omogočal nam nenaklonjenim silam samovoljnega ravnanja. Štoka pa je izpostavil pozitiven odnos, ki sta ga goriški prefekt in tržaška podprefektinja pred nedavnim izkazala do naše narodne skupnosti, kar daje upanja za v prihodnje. "Nova vlada bo lahko kolesje izvajanja zaščitnega zakona upočasnila, nikakor pa ga ne bo mogla streti". Igor Kocjančič je prepričan, da imenovanje Roberta Molinara na čelu kulturnega resorja ni za nas najslabša varianta, kljub temu da je bil Molinaro svojčas nasproten deželnemu zakonu za slovensko manjšino predvsem zaradi svojih zvez z delom manjšine, ki se v zakonu ni prepoznavala. Sodelovanje med deželnima svetnikoma in krovnima organizacijama pa se bo moralo v novih opozicijskih okoliščinah še bolj okrepiti. Igor Gabrovec je obljubil, da bo nadaljeval po poti, ki jo je začrtal nekdanji deželni svetnik SSk pok. Mirko Špacapan, predvsem v zvezi s pravicami jusarjev in srenj. Novoizvoljeni deželni svetnik uvršča med prioritete svojega delovanja zlasti kmetijska vprašanja in tematiko prispevkov: obe področji sta namreč tesno vezani na življenje oz. preživetje slovenske manjšine. Pomembno bo zato čim prej vzpostaviti pozitiven odnos do deželnega predsednika. Gabrovec je poudaril tudi potrebo po rednem sestajanju omizja vseh slovenskih izvoljenih predstavnikov, kajti tovrstna medinstitucionalna naveza bi gotovo obrodila otipljive sadove.

Foto IG

Foto IG

Novoizvoljena senatorka Tamara Blažina je mnenja, da je treba nadaljevati po poti dobrososedskih odnosov, ki so dobili novega zagona v času Prodijeve vlade. Tkanje konstruktivnega ozračja med Italijo in Slovenijo in ne nazadnje med večino in manjšino gotovo vpliva na pozitiven razplet določenih problematik, ki so vezane na našo narodnostno skupnost. Prav zato je treba čim prej stopiti v stik z novim deželnim predsednikom, je dejala Blažinova. Poudarila je tudi aktivno soudeležbo naših izvoljenih krajevnih predstavnikov pri odprtih vprašanjih, ki zadevajo prihodnost in razvoj našega področja. "Tudi manjšina je poklicana, da se preko svojih predstavnikov izreče o pomembnih infrastrukturnih posegih, npr. o petem koridorju idr. V tej debati pa manjšina ne sme braniti prejudicialnih stališč, zagovarjati mora konstruktivno sodelovanje z vsemi komponentami, ki so vezane na teritorij", je dejala senatorka in omenila vrsto prioritet, katerim se bo v novi vlogi posvečala (npr. novemu sporazumu med slovenskim in italijanskim kulturnim ministrstvom glede kulturnih izmenjav).

Srečanj so se poleg predsednikov krovnih organizacij udeležili še Giorgio Banchig, Jole Namor, Ace Mermolja, Jure Kufersin, Marij Maver, Marino Marsič in Dorica Kresevič.

IG

Državno splošno okence za Slovence na ul. Piccardi

Informativna akcija o delovanju urada

Državno splošno okence za Slovence, ki je v ul. Piccardi 9/1, je bilo pred kratkim ustanovljeno s finančno podporo predsedstva ministrskega sveta na podlagi medinstitucionalnega dogovora, ki so ga lani decembra podpisali vladni komisariat – prefektura, kvestura, deželna agencija za prihodke, deželna agencija za carino in deželni šolski urad.

Splošno okence ima nalogo zagotoviti italijanskim državljanom slovenskega materinega jezika uporabo le-tega v odnosih z zgoraj omenjenimi javnimi ustanovami: to je namreč zagotovljeno na podlagi zaščitnega zakona št. 38.

Urad na ul. Piccardi je v naši manjšinski sredi doslej odigral marginalno vlogo. Vanj je zahajalo malo zamejcev tudi zato, ker pristojnosti urada kot tudi sama njegova lokacija niso bile povsem jasne: društvo Edinost je pred nedavnim opozorilo na te pomanjkljivosti z akcijo, pri kateri so predstavniki društva simbolno namestili na klančino, ki pelje do poslopja, tablo, da bi občane slovenske narodnosti seznanili, kje je sploh ta urad.

Foto Kroma

Vladna podkomisarka Giuliana Perrotta je na srečanju, ki je v sredo, 14. maja, potekalo prav v tem uradu, sprejela delegacijo predstavnikov slovenske manjšine, da bi jim orisala notranjo organizacijo urada in usluge, ki jih bo izpostava nudila občanom slovenskega jezika. "Urad je bil vzpostavljen v zelo kratkem času in tako ni bilo možno urediti vseh potrebnih informativnih obeležij", je dejala funkcionarka, ki je med drugim zagotovila, da bo v kratkem na pročelju izobešena dvojezična tabla. Slovensko delegacijo, ki so jo sestavljali predsednika krovnih organizacij SKGZ in SSO Rudi Pavšič in Drago Štoka, predsednik ZSKD Marino Marsič, predsednik ZSŠDI Jure Kufersin, član SSO Igor Švab in Dorica Kresevič, tajnica pri SKGZ, je Perrottova prosila, naj znotraj manjšine začne temeljito informativno akcijo o delovanju urada, ob tem pa bodo tudi v javnih uradih in na spletni strani prefekture (www. prefettura. trieste. it; Epošta slov. okence@gmail. com) razobešeni urniki poslovanja državnega splošnega okenca. Podkomisarka je nato predlagala, naj se prisotni "srečamo na prihodnjem sestanku, da bomo preverili učinkovitost današnjih sklepov".

V uradu sta stalno prisotni uslužbenki prefekture in kvesture, ostali uslužbenci agencije za prihodke, agencije za carino in šolskega deželega urada pa so izmenično prisotni po polovičnem urniku.

Predsednika Pavšič in Štoka sta izrazila zadovoljstvo in pripravljenost na sprožitev informativne akcije med društvi, ki so člani krovnih organizacij. Pavšič je dejal, da bosta SKGZ in SSO spodbujala zamejce k izkoriščanju možnosti, ki jih zagotavlja zaščitni zakon, in poudaril, da bi bilo tovrstno splošno okence koristno tudi v videmski pokrajini. Štoka pa je izrazil potrebo, da pri tej pobudi masovno sodelujejo slovenski mediji.

IG

Obvestilo

Društvo slovenskih izobražencev vabi v ponedeljek, 26. maja, v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3, v Trstu, na predstavitev knjižnega prvenca Jasne Jurečič Prerokuj mi še enkrat. Sodelujejo: Marija Cenda, ki je napisala spremno besedo, Boris Pangerc in avtorica. Večer bodo obogatile gojenke Glasbene matice, flavtistki Petra Marega in Sara Bembi ter pianistka Alenka Cergol (mentorica Erika Slama). Začetek ob 20.30.

Darovi

V spomin na Matejko Peterlin Maver daruje Rojanski cerkveni pevski zbor z dirigentom 230,00 evrov za slovenske misijonarje in 165,00 evrov za Društvo Rojanski Marijin dom.

V hvaležen spomin na Matejko Peterlin Maver darujejo za Društvo Rojanski Marijin dom: Milena Sinigoj Franco 20,00 evrov, Diomira Pirc 20,00 evrov in Anamarija Pipan 50,00 evrov.

V spomin na nepozabno Matejko daruje družina Gustinčič 20,00 evrov za Rojanski cerkveni pevski zbor.

V spomin Matejke Peterlin Maver darujejo za Društvo Rojanski Marijin dom: družina Godnik 30,00 evrov, Dina Slama 50,00 evrov, Janežič Liseta 10,00 evrov, Pangos Amelija 10,00 evrov; za Rojanski cerkveni pevski zbor Janja Starc 25,00 evrov in za misijone družina M. Dolhar 50,00 evrov.

Namesto cvetja na grob pokojni Tončki Križmančič darujeta Pavel in Anica 30 evrov za cerkev v Gropadi.

Namesto cvetja na grob pokojni Matejki Peterlin daruje Ema Križmančič 10 evrov za cerkev v Bazovici.

Čestitka

Novoporočencema Martinu Purgerju in Elisabetti Minca želi ljubezni, zdravja in veselja na skupni življenjski poti župnijska skupnost Žavlje-Štramar.

Moški zbor FANTJE IZPOD GRMADE

vabi na

tradicionalno pevsko srečanje z družabnostjo

DOLGI DNEVI, PRIJAZNI VEČERI

Na sedežu zbora v Devinu
Petek, 23. maja, ob 20.30

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO MAČKOLJE

vabi na

46. PRAZNIK ČEŠENJ

Od petka, 23. maja, do ponedeljka, 26. maja,
v Mačkoljah, na prireditvenem prostoru "Na Métežici"

V nedeljo, 25. maja, od 17.30 dalje zabavna glasbaz godbo Mužika Sv. Lazar

Vsak večer ples s skupinami
Happy day, Malibu, Kraški kvintet in Alter Ego

MePZ SV. JERNEJ ŽUPNIJE SV. JERNEJA AP. NA OPČINAH

vabi na

KONCERT MARIJINIH PESMI

ob zaključku šmarnic

Župnijska cerkev na Općinah
Petek, 30. maja 2008, ob 20. uri

Koncert oblikujejo:
- OPZ, MIDPS in ŽPS Vesela pomlad - vodi **Mira Fabjan**
- MoPS in MePZ Sv. Jernej - vodi **Janko Ban**

Orgelska spremljava **David Lenisa**
Priložnostno misel bo podala **Nataša Sosič-Fabjan**
Spored bo povezovala **Urška Sinigoj**

Pred stopetdesetimi leti se je Marija prikazala mladi pastirici Bernardki v Lurdu. Kopija kipa lurške Matere Božje je med svojim romanjem po Italiji prispela tudi v Trst, kjer je velika množica vernikov dočakala njen prihod na nabežju pred Velikim trgom. Kip Matere Božje je med drugim obiskal tudi Gorico.

Log pod Mangartom

Osmo leto po uničujočem zemeljskem plazu

Slabe prometne zveze pehajo ljudi v izseljevanje

V Logu pod Mangartom je Gradbeno podjetje Primorje dobro izkoristilo ugodne zimske razmere in z deli pri izgradnji novega mostu oz. viadukta čez Mangartski potok in celo prehitelo terminski načrt del. V vasi pa so v tem času odstranili nevarne ruševine in dokaj zadovoljnim ljudem znova uredili bivališča.

Iz razpoložljivih podatkov je razvidno, da je v Logu pod Mangartom, v osmem letu po katastrofalnem plazu z Mangarta, v mesecu maju potrebno porušiti še tri hiše, ki so postavljene na nevarnih mestih in se zato ne sme vanje nihče več vseliti. Tragične posledice neupoštevanja nasvetov stroke so znane. Dve hiši sta v rušenju, ena pa je še predvidena. Razveseljivo je, da so, razen ene družine, že vsi stanovalci v novih domovih. Z denarjem iz potresnega programa so doslej zgradili štirinajst nadomestnih domov, zadnjega bodo začeli graditi to pomlad. Seveda pa je večina starih nepoškodovanih hiš ostala na svojem mestu in tako Log ni bistveno spremenil svoje značilne podobe. V zgornjem delu vasi naj bi letos ob Predelici zgradili še obrambne stene. Z razbijačem murastega toka, ki so ga leta 2005 zgradili ob izhodu Predelice iz kanjona, in z načrtovanimi obrambnimi stenami bo vas pred morebitnimi novimi zdrsi zemlje s te strani relativno varna. Še precej dela je na terenu oz. plazu, npr. ureditev odvodov voda pri Mangartskem potoku. Obljubili so, da bodo del mangartske ceste na dolžini 400 metrov zopet speljali položno, da ta ne bo bolj strma, kot je bila prej. Sedaj se promet še vedno odvija po začasnem železnem mostu. Prejšnji most je plaz odnesel na drugem mestu, kot je lokacija novega, ki je blizu odcepa ceste proti Mangartu; začeli so ga graditi lansko jesen in ima zgrajene že podporne stebre. Predvidoma bo dokončan še letos, vendar pa v letošnjem proračunu ni predvidenega denarja za cestne odcepe, ki bodo novi, saj ta most ni bilo varno postaviti na isto mesto kot prejšnjega. Ministrstvo za promet je predvidelo strošek okoli štiri milijone evrov.

Viadukt kot infrastrukturna pridobitev?

Ob tako velikem strošku za izgradnjo, od plazu dovolj odmaknjenega mostu oz. kar viadukta, pa se kot pravilni potrjujejo predlogi nekaterih domačinov, da bi se bilo boljše dogovoriti z Italijo in občino Trbiž, ki se je že pred desetletji strinjala o zgraditvi predora pod Predelom. Potem bi odpadle tudi vse, v prihodnje predvidene galerije proti snežnim plazovom na obeh straneh meje na predelski cesti. Uresničena bi bila nujno potrebna kakovostna prometna zveza med Soško dolino in severnim delom našega zamejstva ter osrednjo Slovenijo. Marsikaj bi bilo rešeno z enim zamahom. Škoda za drago gradnjo, ki ne pomeni dodane prometne vrednosti, kot bi jo lahko sicer! Ker se mladina ne more voziti daleč v službo, do časovno preveč oddaljenih centrov, se prej ali slej odseli. Nove hiše pa bodo že v času sedanje mlade generacije postale vikendi, lahko bodo celo prodane tujcem kot vikendi, da si bodo lastniki v mestih prej kupili stanovanja. Praksa je pokazala, da vse hipotekarne obveznosti za to niso ovira.

MM

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Utrinki iz vsakdana na zaslonu

Sinoči so se mi oči še posebno odprle, ušesa pozorna, misli upirjene v to, kar se je v nekaj minutah razčlenjevalo pred mano. "Upihnem" televizijski dnevnik in vprašam moža, ali res živimo v taki družbi. Vem, da je črna kronika tista, ki najhitreje prikliče pozornost gledalca, potem še ščepec glamurja iz filmskih festivalov (navsezadnje ženske vedno privabi atmosfera "pepelkinega plesa"...), nekaj burnih izmenjav o političnih zadevah, športni dosežki in to je to.

Nič več. Sinoči analiziram, kaj smo ali kaj naj bi bili: roka, ki je ubila nosečo mladoletnico? Vnetljiv pogled Neapeljčanke, ki v kamero brez ovinkarjenja - ki smo ga vajeni od drugih - pove, da so v soseski prevrnili smetnjake in raztresli vrečke na sredo ceste, ker je to edini način, da jih dotična služba potem odnese? Pa še prav ima. Drugače ostajajo vrečke s smetmi tam, teden za tednom, mesec za mesecem, od lanskega novembra. Zaudarjajoče in z legli podgan.

Časnikar pred parlamentom poroča o ukrepih za varnost v državi. Vajeni smo druščine mladostnikov z mobilnikom v roki, ki stoje za njim, nasmehi in mahanje mami in zaročenki. Bolj me je presenetilo ozadje tokratnega poročanja pred parlamentom. Nekaj moških in žensk srednjih let. Kljub dežju in večerni uri. Časnikar poroča, oni pa nekaj metrov za njim. Gotovo jim ne uspe slišati niti besede. Pač pa vežbajo smehljaj, ta in oni profil in direktno buljenje v kamero. Preseneti me njihova srednja starost in ista najstniška želja po trenutku v neki drugi realnosti, ki jo v glavah ljudi lahko predstavlja televizija. Kaj iščemo? Prepoznavnost? Trenutek, ko si domišljamo, da smo "v osrčju dogajanja"? Kaj pa, ko spoznamo, da smo v tem "osrčju dogajanja" le nemi opazovalci nečesa, kar se direktno tetovira na našo kožo? Popoldne se odločim, da grem pred kip lurške Matere Božje, ki je do jutri v Trstu. V tistem trenutku duhovnik izusti prošnjo, naj Marija posreduje, da bi politični predstavniki delali za dobrobit ljudi. V skoraj istem trenutku se na filmskem festivalu v Cannesu vrti film po knjigi, ki je obelodanila, kako razmišlja in deluje kampanijska camorra.

Moški, ki je nekaj mesecev preživel v ujetništvu v živalski štali na Sardiniji, stalno v verigah in v temi, nocoj prvič, leto dni po srečnem koncu, spregovori v javnosti. "Jeza ne služi ničemur, naše človeške moči izkoristimo raje na tak način, da gremo dalje". Strmim v sveže obriti obraz na zaslonu in podvomim, da bi sama bila zmožna takega razmišljanja. Ko pa porabimo toliko vsakdanje energije in moči za to, da potarnamo o tem in onem, še zdaleč neprimerljivim s takimi izkušnjami! Kje je v tistih trenutkih pozitivna naravnanost duha, koliko zapravljenih sekund in minut v razmišljanju in besedah o napakah? Ali jih znamo usmeriti v preobrazbo?

Celovec

Shod iniciative "Demokracija in pravna država"

Dejstvo, da je iniciativa "Demokracija in pravna država" sklicala v sredo, 14. maja 2008, to je na predvečer 53. obletnice podpisa Avstrijske državne pogodbe (ADP), shod v Domu glasbe v Celovcu, je bil že na prvi pogled zanimiv izziv. Zanimiv, ker je sama velika dvorana Doma glasbe v Celovcu prostor, ki ga koroški Slovenci uporabljajo za kulturne prireditve in plesne zabave; slednje so običajno zelo dobro obiskane.

Izziv pa je bil še toliko večji, saj se tudi koroški Slovenci – podobno kot mi na Primorskem – težko odločijo za kak večji in vidnejši politični shod znotraj mestnih naselij, pa čeprav bi objektivni razlogi veleli k večjemu in pogostejšemu sklicevanju takih manifestacij.

Organizatorji so znali političnemu sporočilu dodati v dveurnem shodu še kulturno, in sicer v obliki točk pevskih zborov, govorov in pričevanj o preteklosti in sedanjosti Slovencev na Koroškem in nasploh manjšin. V iniciativo "Demokracija in pravna država" so namreč pristopili tudi predstavniki večinskega naroda in predstavniki t. i. novih manjšin – zlasti migrantov.

Shod se je zaključil z resolucijo, ki jo objavljamo v celoti.

Resolucija protestnega zborovanja, sklicanega od Iniciative "Demokracija in pravna" država 14. maja 2008 v Celovcu/ Klagenfurt

Obramba pravne države na Koroškem zahteva jasno odpoved vsem aktivnostim, ki netijo sovražnost do tujcev, ki omejujejo izvajanje verske svobode in kriminalizirajo begunce ter prosilce za azil. Odklanjamo tudi vsa prizadevanja, da se slabijo temeljne pravice slovenske manjšine, zagotovljene v Avstrijski državni pogodbi, in krčijo na minimalni konsenz.

Na prvi pogled očitni interes, da se ohranja mir v deželi, ne sme privesti do tega, da bi se nenehno izogibali sporu med uveljavljanjem zveznih pristojnosti in samovoljnostjo lokalnih politikov. Dosti je besed, koroško besedičenje smo dosti dolgo poslušali – zdaj mora Dunaj ravnati, da se na Koroškem spet uveljavi pravna država.

Le dosledna obramba demokracije in pravne države lahko trajno zagotovi mir v deželi.

Mi, udeleženke in udeleženci protestnega zborovanja Iniciative "Demokracija in pravna država", pozivamo zvezno vlado, da takoj ukrepa in da usode demokracije v zvezni deželi Koroški ne prepušča dalje oblastni igri lokalnih politikov ter društvenih funkcionarjev. Takojšnje uresničitve razsodb najvišjih sodišč v manjšini prijaznem in evropskem duhu na Koroškem ne sme nič več dalje preprečevati!

ŠPETER Občinska dvorana: tradicionalni posvet

Letošnja tema: Evropa, različni, a enaki

Tudi letos so priredili učenci 5. razreda dvojezične osnovne šole v Špetru že tradicionalni posvet, namenjen malim in velikim. Potekal je v petek, 16. maja, ob 18.00 v občinski dvorani v Špetru. Tema letošnjega posveta se je glasila: Evropa, različni, a enaki. S posvetom se je v bistvu sklenil didaktični projekt, v okviru katerega so se otroci skozi vse leto ukvarjali z določeno tematiko, na koncu pa so ob isti tematiki izzvali skupino odraslih, da so spregovorili na otrokom razumljiv način. Morda so prav zaradi tega v prejšnjih letih posveti poželi velik uspeh tudi pri odraslih poslušalcih.

Letos so špetrski učenci imeli v gosteh dirigenta Igorja Kureta, finsko grafično oblikovalko Tuuli Nevasalmi, univerzitetni študentki iz Barcelone, časnikarko in režiserko Evo Ciuk in karikaturista Franca Iurija. Spregovorili so o Evropi, o državah in prestolnicah, o jezikih, skupnostih, zgodovini, glasbi... v več jezikih in s pomočjo različnih govoric.

Spodbuden jubilej

30-letnica Glasbene matice v Kanalski dolini

V petek, 23. maja, ob 18.30 bo Glasbena matica obeležila tridesetletno prisotnost v Kanalski dolini. V prostorih trbiškega kulturnega centra bo potekalo srečanje učencev iz vseh sedežev Glasbene matice, ki bo hkrati priložnost, da se nastopajoči med sabo spoznajo in pokažejo svoje znanje. Za gojence Glasbene matice-šole Tomaža Holmarja bo to tudi zaključni nastop ob iztekajočem se šolskem letu. Tečaji se bodo seveda nadaljevali do junija meseca in takoj nato bodo na vrsti glasbena delavnica in izpiti. Praznovanje tridesetletnice se bo nadaljevalo v poletnem času, ko bo na sporedu jubilejni koncert.

Prisotnost Glasbene matice v Kanalski dolini sega v december leta 1978. Podružnica Glasbene matice je najprej dobila svoje prostore v župnišču v Ukvah, pozneje pa v učilnicah krajevne osnovne šole. Leta 1989 se je šola namestila v hiši slovenskih šolskih sester v Žabnicah; v zadnjih petih letih domuje spet v Ukvah. Leta 1994 so podružnico poimenovali po Tomažu Holmarju, znanem organistu, skladatelju in zborovodji ter negovalcu slovenskega petja, ki je v začetku dvajsetega stoletja deloval v Žabnicah v Kanalski dolini. Dolga leta so mentorij in učitelji enkrat ali dvakrat tedensko prihajali iz Kranja in okolice. Od samega začetka je delokrog glasbene šole bila Kanalska dolina. Gojenci prihajajo iz Ukev, Ovčje vasi, Žabnic in s Trbiža, zadnja leta tudi iz Naborjeta. Šola od vsega začetka ponuja glasbeno vzgojo v slovenskem jeziku, kar je v danih okoliščinah zelo pomembno.

Sedaj šola deluje v Ukvah z mentorji, ki prihajajo iz naše dežele. Na šoli poteka pouk klavirja in harmonike. Najboljši učenci redno nastopajo na vsakoletnih srečanjih Glasbenih šol Gorenjske in zamejstva, na slovenskih kulturnih prireditvah in na vsakoletnem zaključnem nastopu šole in na božičnici. Zadnje čase šola sodeluje tudi na prireditvah izven doline. Žal trenutno ne ponuja pouka teorije, v spomladanskem času prireja glasbeno delavnico, ki je namenjena učencem. V naslednjem šolskem letu načrtuje okrepitev učiteljskega kadra in ponudbo dodatnega inštrumenta ter skupinski pouk teorije.

V kratkem bo Glasbena matica-šola Tomaža Holmarja skupaj z drugimi ustanovami izdala CD s starimi pesmi, ki so bile posnete v Ukvah med leti 1968 in 1972. CD naj bi bil prispevek ustanove k ohranjevanju pevske in kulturne dediščine v Kanalski dolini.

RB

Cerkev pred parlamentarnimi volitvami ne bo podprla nobenega kandidata

Ugibanja o izvoru ogromnega bogastva znanih poslovnežev

Najpomembnejše dejanje v predvolilnem obdobju se je najbrž zgodilo prejšnji teden, ko je slovenska javnost izvedela, da sta znana poslovneža in politična vplivneža, nemara tudi finančna tajkuna, Boško Šrot in Igor Bavčar, predsednika uprav Pivovarne Laško oz. gospodarske družbe Istrabenz, ustvarila pravcata finančna imperija, kakršnih v Sloveniji še ni bilo. S prevzemi drugih gospodarskih družb, odkupom delnic velikega števila manjših delničarjev, izkoriščanjem notranjih informacij in na razne druge načine sta postala skoraj popolna lastnika obeh družb. Pri tem sta izkoristila možnosti, a tudi pomankljivosti, ki jih nudijo veljavni zakoni in drugi predpisi. Za zdaj je tako, da je Boško Šrot poslat lastnik premoženja, vanj je vključen tudi največji slovenski časnik Delo, v vrednosti okoli milijardo 500 milijonov evrov. Igor Bavčar je bil še pred šestimi leti poklicni politik, ki si je denar služil kot minister in poslanec. Sedaj pa naj bi bil lastnik delnic in drugega premoženja, vrednega okoli milijardo evrov. Slovenci so osupli in zgroženi, njihovo zaupanje v državo in zakone pa se je zmanjšalo. Ne sprašujejo se toliko o tem, ali sta Boško Šrot in Igor Bavčar pri oblikovanju svojih finančnih imperijev kršila zakone in druge predpise, kot o tem, zakaj sta pri hlastanju po bogastvu tako zlahka prekršila tiste moralne in etične norme ter standarde, ki veljajo v poslovnem svetu. Boško Šrot bo zaradi svojega ravnanja skoraj zagotovo vplival tudi na volilni izid SLS, stranke, ki jo vodi njegov brat Bojan Šrot. On je že napovedal svojo kandidaturo za poslanca na območju Celja.

Tudi drugi dogodki v državi imajo v veliki meri predvolilni značaj in obeležja. Vse tri največje opozicijske stranke, LDS, SD in Zares, niso sprejele pobude nekdanjega predsednika države Milana Kučana, naj povedo, v kakšno koalicijo se bodo v primeru uspeha na volitvah povezale. To pomeni, da bo vsaka stranka iz omenjenega političnega bloka na volitvah nastopila ločeno, koalicije pa bodo morda sestavljale po volitvah. Pri tem so najbolj odločni Socialni demokrati, kjer njihov predsednik Borut Pahor ostaja najbolj verjeten kandidat za novega predsednika vlade. Ob tem je Janko Lorenci v tedniku Mladina zajedljivo zapisal, "da Pahor še naprej ponavlja, da hoče zmagati zaradi navdušenja ljudstva nad njim, ne pa spričo razočaranja volivcev nad sedanjo oblastjo". Iz LDS je v zadnjih dneh izstopilo nekaj znanih politikov, mad njimi tudi Viktor Žakelj, ki je svoj politični vzpon začel že v nekdanji Jugoslaviji, ter nekdanja generalna sekretarka LDS Meta Vesel-Valentinčič. Javnomnenjske ankete, opravljene v preteklih dneh, kažejo, da naraščata vpliv in zanimanje volilcev za Desus, stranko slovenskih upokojencev. Na listah te stranke naj bi kandidiralo več znanih osebnosti iz različnih političnih okolij. Ponovno bo kandidiral tudi dr. Vasja Klavora iz Solkana, ki je v sedanjem mandatu podpredsednik državnega zbora.

Stališča in poglede Cerkve do stanja in razmer v Sloveniji, pa tudi njen odnos do volitev je v intervjuju za časnik Žurnal 24. pojasnil dr. Franc Kramberger, mariborski nadškof in metropolit. Zatrdil je, "da Cerkev ni bogata, saj ima mariborska nadškofija celo dolgove. Sicer pa katoliška Cerkev v Sloveniji zahteva samo tisto, kar ji pripada. Zdi se, da sedanja vlada zastopa takšno stališče". Na vprašanje časnikarke Tanje Starič, ali bo Cerkev v volilnem letu podprla katerega od kandidatov in kakšno stranko, je mariborski nadškof in metropolit odgovoril: "Ne. Ni poslanstvo Cerkve, da vpliva na volitve, razen, da pove svoja moralna načela ali da opozori vernike, naj volijo tiste, ki bodo delali za blagor slovenskega naroda. Nikoli pa ne bo podprla nobene stranke ali kandidata".

Slovenski sodniki bodo prvič v zgodovini te veje oblasti stavkali. To se bo dogajalo od 9. junija zjutraj do 11. junija popoldan. Zahtevajo višje plače, take, da bodo primerljive s prejemki najvišjih funkcionarjev v drugih dveh vejah oblasti. Stavka bo točno v času obiska predsednika ZDA Georgea W. Busha v Sloveniji. Nobena politična stranka napovedane stavke ni podprla, nasprotuje pa ji tudi javnost.

Sum podkupovanja pri nabavi oklepnikov

V Sloveniji komisija državnega zbora raziskuje sume, da je pri nabavi oklepnikov za slovensko vojsko prišlo do podkupovanja uradnikov. Doslej pa o tem ni zadostnih dokazov. Nekateri člani parlamentarne preiskovalne komisije iz opozicijskih strank so med zaslišance na vsak način poskušali vključiti predsednika vlade Janeza Janšo. Razpravljajo tudi o tem, da bi oklopna vozila za vojsko namesto nakupa na Finskem lahko izdelovali tudi v Sloveniji, denimo v Mariboru.

Nadaljuje se razprava o vzrokih pomora čebel v okolici Domžal, Novega mesta, Sevnice in na Dravskem polju. Kaže, da država ni dovolj nadzorovala uporabe škropiv in drugih fitofarmacevtskih sredstev, ki so povzročila pomor.

Marijan Drobež

Ob nepravilni prehrani in pomanjkanju telesne dejavnosti

V Sloveniji že skoraj sto tisoč debelih ljudi

V Svetovni zdravstveni organizaciji in tudi slovenski zdravniki opozarjajo, da debelost postaja največji zdravstveni problem pri otrocih in tudi odraslih ljudeh. Do leta 2025 naj bi postal resnejši od nedohranjenosti. V Sloveniji se po zadnjih podatkih število debelih ljudi približuje številki sto tisoč, četrtina med njimi pa je že bolezensko debelih. Tudi med slovenskimi otroki se, tako kot v drugih državah članicah EU, povečuje število debelih in predebelih. Ugotovljeno je, da na nastanek debelosti v veliko večji meri kot dednost vplivajo družinski zgledi. Velika verjetnost je, da bodo otroci debelih staršev pogosto debelejši od drugih otrok. Pa ne le to. Na debelost najbolj vplivajo način življenja, nepravilna prehrana in pomanjkanje telesne dejavnosti.

Zdravniki in strokovnjaki z drugih področij opozarjajo, da se je treba tudi v Sloveniji lotiti hujšanja, in sicer s spremembo načina življenja. Ta ne zajema samo spremenjen način prehranjevanja, lahko tudi z dieto, ampak večjo telesno aktivnost. Upoštevati je treba, da ni diete, ob kateri bi se za zdravo zmanjšanje telesne teže lahko izognili redni večji telesni dejavnosti oz. gibanju. Leta in leta napačnega prehranjevanja in premalo gibanja ni mogoče odpraviti v kratkem času. Potrebna je skratka odločna sprememba miselne naravnanosti za bolj zdravo življenje, to so trdna odločitev, volja, pogum, potrpežljivost, spodbuda okolja. Škodljivo je tudi kajenje, ki pogosto pomeni zasvojenost s tobakom. Kajenje žal povzroča tudi rakasta obolenja in srčno žilne bolezni. V Sloveniji zaradi bolezni, povezanih s kajenjem, vsako leto umre okrog 2.800 ljudi.

Med vzroki prekomerne teže, torej debelosti, je tudi zasvojenost s televizijo oz. z računalniki. Strokovnjaki nadalje opozarjajo na sporno oglaševanje nezdrave hrane in sladkih pijač za otroke in mladostnike, ki postajajo zasvojeni s takšno hrano. V Sloveniji bodo z novimi ukrepi vlade prepovedali uporabo nezdrave hrane v šolah. Nezdrava so živila z veliko maščobami in prevelikimi odmerki sladkorja in soli.

M.

Pred nedavnim na sedežu hrvaške vlade v Zagrebu

Hrvaška in Slovenija podpisali sporazum o vojnih grobiščih

Pristojni ministrici Hrvaške in Slovenije, Jadranka Kosor in Marijeta Cotman, sta po poročanju Slovenske tiskovne agencije, na sedežu hrvaške vlade v Zagrebu podpisali sporazum o urejanju vojnih grobišč za žrtve v obeh svetovnih vojnah in povojnih obdobjih. "Dodali smo kamenček v mozaik, ki se mu reče zgodovinska resnica", je ob tem poudarila Kosorjeva.

"Zavezujemo se, da bomo uredili grobišča tako na slovenski kot na hrvaški strani v skladu z mednarodnim pravom ter da na ta način izkažemo pieteto umrlim in izrazimo spoštovanje", je dejala slovenska ministrica Cotmanova.

Poudarila je, da bodo vsa pokopališča obeležena z znamenji ter da namerava Slovenija postaviti spomenik v obliki kostnice za vse žrtve, tako vojne kot civilne, na Teznem. Na tem območju so lani odkrili ostanke od 15.000 do 17.000 ljudi, je spomnila podpredsednica hrvaške vlade in ministrica za družino, veterane in medgeneracijsko solidarnost.

Jadranka Kosor

Marjeta Cotman

Na novinarsko vprašanje o številu grobišč je Cotmanova odgovorila, da je v Sloveniji približno 500 grobišč, na katera se nanaša podpisani sporazum.

"Odkrili smo 110.000 pokopanih oseb, izkopi in sondiranja pa se nadaljujejo. Žal to delo ni še končano", je povedala.

"Sporazum bo dobra novica za tisoče in tisoče družin, ki še vedno ne vedo za usodo svojih članov", je dodala Kosorjeva, ki je spomnila, da so priprave na omenjeni sporazum potekale od leta 2000.

Podpredsednica hrvaške vlade je še dejala, da je hrvaško državno tožilstvo zahtevalo od pristojnih slovenskih organov informacije, ki naj bi pripeljale do imen tako naročnikov kot storilcev pobojev na območju Slovenije po drugi svetovni vojni.

Obenem je napovedala oblikovanje medvladne mešane komisije, ki bo skrbela za izvedbo podpisanega sporazuma. Vsaka država bo v obdobju šestih mesecev po uveljavitvi sporazuma imenovala po tri člane komisije.

Sporazum med drugim določa, da bo stroške za vzdrževanje hrvaških vojaških grobišč pokrivala slovenska vlada, medtem ko bo hrvaška stran skrbela za slovenska vojaška grobišča. Sicer pa sta državi lahko soglasni, da vsaka stran ureja in vzdržuje vojaška grobišča, ki so na državnem območju druge strani.

Kratke

V Anhovem še vedno nezaupanje do stanja okolja

V novi številki glasila občine Kanal ob Soči, Most, je objavljeno več prispevkov o onesnaževanju oz. stanju okolja. Na prvi strani se odgovorni urednik Mosta Valter Pregelj in članica uredniškega odbora Ksenija Černuta sprašujeta, "kdaj bodo ti kraji spet zelena dolina". Pregelj opozarja, "da je davek, ki ga je srednja Soška dolina zaradi onesnaževanja okolja plačala, ga plačuje in ga bo plačevala še nekaj naslednjih let, strašen". Ksenija Černuta pa anallizira primer industrije Salonit v Anhovem, ki velja za največjega onesnaževalca srednje Soške doline. Navaja, da Salonit v zadnjih letih veliko

vlaga v tehnološko posodabljanje proizvodnje. S tem naj bi se postopoma izboljšale tudi okoljske razmere na tem območju. Okoliški prebivalci vse te naložbe seveda pozdravljajo, so pa mnogi do omenjene industrije še zmeraj kritični. Citirajo Bojana Mariniča z Gorenjega polja, ki je dejal, "da je okolje nekaj boljše kot pred desetimi, dvajsetimi ali tridesetimi leti, ko sploh nisi mogel hoditi po travi. Vse je bilo belo od azbestnega prahu. Je pa problemov še veliko. Na Gorenjem polju najhuje občutimo prašenje iz hale za klinker. Menim, da bi jo morali zapreti".

Helena Lovše-Vrhovec z republiškega inšpektorata za okolje in prostor pa je sporočila, "da mejne vrednosti izpustov v zračje na območju srednje Soške doline v zadnjem letu niso bile presežene".

Gledališče na vrvici na obisku v splošni bolnišnici dr. Franca Derganca Nova Gorica

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica in Gledališče na vrvici sta v četrtek, 15. maja 2008, v jutranjih urah obiskali pediatrični oddelek Splošne bolnišnice Dr. Franca Derganca Nova Gorica. Predstavili so se s predstavo Juhuhu ... Gledališče je tu! v režiji Emila Aberška.

Takšno obliko popestritve dolgih dni v bolnišnici so mladi bolniki doživeli tudi lansko leto, ko so jih mladi gledališčniki obiskali s predstavo Glasbene miške sprašujejo.

S predstavo Juhuhu ... Gledališče je tu! sta Slovensko narodno gledališče Nova Gorica in Gledališče na vrvici obiskali lanskega decembra tudi Zavod za rehabilitacijo invalidov v Vipavi. Mladim v tem zavodu se bodo ponovno predstavili v sredo, 4. junija, s predstavo Volk in kozlički.

Glasba z vrtov svetega Frančiška

V sredo, 14. maja, se je v samostanski cerkvi Gospodovega oznanjenja na Kostanjevici v Novi Gorici začel ciklus koncertov v okviru glasbeno-kulturnih prireditev, ki so poimenovane kot Glasba z vrtov svetega Frančiška. Gre za štirinajsto sezono takih koncertov oz. prireditev, ki jih prireja Kulturni dom v Novi Gorici. Prvi koncert cerkvene glasbe je izvedel Trio Seraphim, ki ga sestavljajo sopranistka Marta Močnik-Pirc, trobentač Jure Gradišnik in orglar Klemen Karlin. Vsi trije umetniki so na svojih področjh že dosegli priznanja in uspehe v Sloveniji in tudi v nekaterih tujih državah. Koncerti v cerkvi na Kostanjevici - vseh bo sedem, s skupaj 25 sodelujočimi izvajalci - bodo trajali do 24. junija. Na 3. koncertu, v torek, 27. maja, ob 20. uri, v dvorani Frančiškanskega samostana se bosta najprej predstavila violončelist Alessandro Sluga in pianist Carlo Corazza ***(na sliki)***, ki imata za seboj vrsto uspešnih koncertov. V drugem delu pa bo nastopila mlada pianistka Natalija Šaver, ki letos zaključuje četrti letnik v razredu pianistke in profesorice Dubravke Tomšič - Srebotnjak na Ljubljanski Akademiji za glasbo. V torek, 3. junija, bo nastopil mladi pianist Anže Vrabec, v torek, 17. junija, pa Trio Klavilina (Sara Rustja, klavir, Mojca Gal, violina in Sandi Vrabec, klarinet; gost večera: čelist Jošt Kosmač). Več informacij dobite na spletni strani www. kulturnidom-ng. si.

Slovensko deželno gospodarsko združenje

Pet tisočink davčne prijave manjšinskim ustanovam

Davkoplačevalci lahko tudi letos povoljno dodelijo pet tisočink svojega dohodka iz leta 2007 (IRPEF) neprofitni ustanovi, ki je v posebnem seznamu pri Agenciji za prihodke (glej www. agenziaentrate. it). V tem seznamu je več dobrodelnih in javnih ustanov, ki so izraz manjšinskega življenja. V predvideno polje "Sostegno del volontariato, delle organizzazioni non lucrative di utilita' sociale, delle associazioni di promozione sociale, delle associazioni e fondazioni"obrazca CUD / 730 / Uniko je treba vpisati davčno številko (it. »Codice fiscale«) izbrane ustanove in se podpisati. Slovensko deželno gospodarsko združenje vabi člane in bralce, da to opravijo in v ta namen navaja seznam ustanov, ki so v uradnem seznamu. V kolikor bi bile še druge dobrodelne ustanove v dometu manjšine, ki niso navedene, so vabljene, da kontaktirajo tajništvo SDGZ v Trstu na tel. 0406724824 in pošljejo svoje podatke. V naslednji okrožnici za člane bo SDGZ objavilo navodila in ažuriran seznam ustanov, ki se jim lahko dodeli omenjeni prispevek. Pri ustanovah so navedeni telefon in drugi podatki, tako da se lahko bralci pozanimajo za njihovo delovanje kar pri samih ustanovah.

- Hospice Adria Onlus, ul. Mazzini 46/1, 34132 Trst. D. št. 90093970326. Združenje prostovoljcev za pomoč težkim bolnikom.
- KRUT APS – Društvo za socialno promocijo, ul. Cicerone 8, 34133 Trst, tel. 040 3720062. D. št. 00836800326. Vpisano v deželni seznam s št. 49, skrbi za aktivno udejstvovanje in vključevanje članov na socialno-skrbstvenem in zdravstveno-izobraževalnem področju s posebnim poudarkom na informaciji, prevenciji in druženju oseb nad 50. letom.
- Slovenski raziskovalni inštitut, Trg Giotti 1, 34133 Trst, tel. 040 636663, www. slori. org «http: //www. slori. org/», epošta trst@slori. it. D. št. 80014890323.
- Sklad Dorče Sardoč Fondazione, ul. Diaz 11, 34170 Gorica, tel. 0481 32545. D. št. 91013840318. Skrbi za štipendiranje slovenskih univerzitetnih študentov, dijakov Dvojezičnega centra v Špetru in za podiplomski študij.
- Sklad Libero in Zora Polojaz - Fondazione Libero in Zora Polojaz, Trst, ul. Machiavelli 5, tel. 040 363434, www. fondazione-polojaz. org «http: //www. fondazione-polojaz. org/», epošta info@fondazione-polojaz. org. D. št. 01066900323. Nepridobitno združenje ima za cilj razvoj medsebojnega spoznavanja in sodelovanja med Italijo in državami bivše Jugoslavije, izvaja socialne, kulturne, znanstvene pobude, za priseljence, štipendije za mlade.
- Sklad – Fondo Pro Universitari Sloveni Sergij Tončič, ul. XXX Ottobre 13, 34122 Trst, tel. 040365843, D. št. 80032290324.
- Slovensko stalno gledališče – Teatro stabile sloveno, ul. Petronio 4, 34141 Trst, tel. 040 632664. D. št. 80015350327.
- VZS – CEO »Mitja Čuk« Onlus, Proseška 131-133, 34151 Občine (TS), tel. 040 212289, 040 214335. D. št. 90036060326.
- Sklad in vzgojnozaposlitveno središče Mitja Čuk izvaja projekte za zaščito in integracijo mladostnikov in mladih odraslih, katerih življenje ovirajo trajne ali začasne težave. Zbiranje prispevkov je namenjeno skladu za financiranje načrtov za socialno in zdravstveno oskrbo oseb, ki jih bremeni začasna ali trajna ovira v razvoju.
- Zadružni center za socialno dejavnost – Centro Cooperativo Attivita' sociali, ul. Ginnastica 72 34142 Trst, tel. 040 573141. D. št. 00712520329. Socialna zadruga je dejavna na socialno-skrbstvenem področju, kjer so prisotne stiske in posebne potrebe.

TRST Še ta teden na ogled

Bogate razstave stripov in fotografij

Še ta teden je možno si ogledati v Trstu tri zanimive in izvirne razstave v znamenju sodobnih medijev, ki jih je priredilo tržaško odborništvo za kulturo. Do 25. maja lahko spoznamo Maria Albertija, tržaškega avtorja stripov, znanstvenofantastičnih zgodb, med srednjim vekom in tehnologijo oddaljenih svetov. Na ogled so originalne risbe in študije za junakinje in junake, kot so Holly Connick, Morgana (doslej so izšle 4 knjige za francoskega založnika Les Humanoides, v več evropskih državah in ZDA), Nathan Never (za izdaje Sergio Bonelli), RedHand (skupaj z ameriškim mojstrom Kurtom Busiekom), in tudi platnice znamenitih ameriških junakov založbe DC Comics.

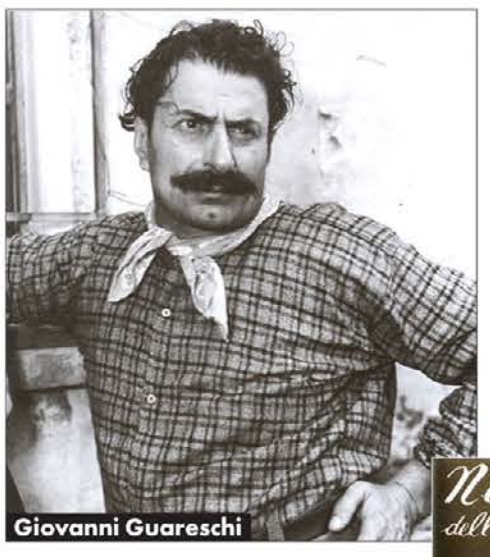
Giovanni Guareschi

Alberti ustvarja z računalnikom in preko spleta kar iz Trsta, povezan s sodelavci in založniki v Evropi in ZDA. Njegovi učitelji in vzorniki so, kot sam pravi, italijanski mojstri Cavazzani, Magnus, Pazienza, Japonec Mizayaki in, za njegove prefinjene senzualne junakinje, tudi Manara. Njegov bogati avtorski portret je na spletni strani: www. marioalberti. com.

Drugi dve razstavi sta odprti do nedelje, 25. maja. V palači Gopcevich na Rusem mostu so izobešeni propagandni plakati, risbe, časopisi in drugi originalni eksponati Giovannina Guareschija, znamenitega "očeta" Don Camilla in Pepponeja, tudi posnetki iz znamenitih filmov s Fernandelom in Ginom Cervijem. Kljub velikemu uspehu, ki ga je užival med bralci (Don Camillo je doživel nešteto izdaj v vse svetovne jezike), je zaradi svoje pokončnosti in satirične osti bil žrtev šikaniranja oblasti. Zaradi tega je bil obsojen in zaprt tudi v povojni demokratični Italiji. K zmagi Krščanske demokracije na prvih povojnih volitvah leta 1948, katerim je posvečena razstava, so gotovo doprinesli tudi Guareschijevi članki v tedniku Candido in njegovi propagandni plakati zoper komunistično in stalinistično nevarnost...

Dragocena je tudi razstava na gradu sv. Justa, ki jo je Martina Corgnati posvetila armenskemu fotografu Leonu (Leovanu) Boyadjianu (1921-2002). Razstavljenih je 75 fotografij, predvsem portretov, ki kažejo na tehnično znanje, ironijo in nekonformistično osebnost fotografa, dejavnega v Egiptu in znanega kot Van Leo. V obnovljenih razstavnih prostorih na Sv. Justu je še razstava "Armenci v Trstu med 18. in 20. stoletjem", ki sta jo postavili Anna Krekic in Michela Messina. Na osnovi raziskave sta izbrali bogat izbor umetnin, fotografij in dokumentov, ki pričajo o dediščini in prisotnosti te skupnosti v našem mestu (npr. cerkev v ul. Giustinelli). Informacije o urnikih in razstavah (tudi drugih) v mestu so na spletni strani Občine Trst: www. retecivica. trieste. it/triestecultura/

Davorin Devetak

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije

Število prebivalcev se je povečalo na račun moških

V Sloveniji je konec leta 2007 živelo 2.025.866 prebivalcev oziroma za 0,8 odstotka več kot konec leta 2006. Število moških se je po podatkih Statističnega urada RS prvič povzpelo nad milijon.

V letu 2007 je število prebivalcev Slovenije naraslo za 15.489. Večino porasta (88,1 odstotka) so predstavljali moški. Njihovo število se je povečalo za 13.642 in s tem prvič preseglo milijon prebivalcev. Tako je v Sloveniji konec leta 2007 poleg 1.025.242 žensk živelo 1.000.624 moških.

Podatki tudi kažejo, da se je število slovenskih prebivalcev lani povečalo predvsem na račun tujih državljanov s prijavljenim začasnim prebivališčem. Njihovo število se je povečalo skoraj za dve tretjini oziroma za 14.120 oseb, kar predstavlja več kot 90 odstotkov (natančneje 91,2 odstotka) rasti prebivalstva Slovenije v letu 2007. Konec leta 2007 je v Sloveniji živelo 36.578 tujih državljanov s prijavljenim začasnim prebivališčem, tujcev s prijavljenim stalnim prebivališčem pa je bilo 32.043.

Med prebivalstvenimi skupinami je bilo največje nesorazmerje med spoloma pri tujih državljanih, ki imajo v Sloveniji prijavljeno začasno prebivališče. Konec lanskega leta je med temi v Sloveniji živelo 29.798 moških in 6780 žensk (ali za 23.018 več moških kot žensk). Število moških se je v omenjeni skupini samo v preteklem letu povečalo skoraj za tri četrtine ali za 12.536.

MePZ Lojze Bratuž na gostovanju v Veroni

Lepo doživetje pred italijanskim občinstvom

V niz letošnjih koncertov in gostovanj MePZ Lojze Bratuž spada tudi 18. Revija pomladi v kraju Quinzano (Verona), na kateri je zbor sodeloval prejšnjo soboto, 17. t. m. Po nekajurni vožnji so pevci prispeli v občino Sommacampagna, kjer so v agriturizmu sredi sugestivne pokrajine bogato pokosili. Tu jih je sprejel Maurizio Righes, zborovodja zbora Stella Alpina in eden izmed organizatorjev koncerta. V kratkem orisu občine Sommacampagna in okolice so izvedeli, da sta v bližini bili dve izmed pomembnih bitk za združitev Italije (1861), in kot zanimivost, da je zaradi velikega števila ranjencev prav tu nastal Rdeči križ.

Po kosilu so se z avtobusom odpeljali v bližnji kraj Borghetto, biserček na reki Mincio, ki je nekoč predstavljal razmejitev med Venetom in Lombardijo. Nad vasico, v kateri se prepletajo majhne tlakovane ulice, se dvigujejo ostanki gradu družine Visconti, znane lombardske dinastije. Točneje je sosednji deželi razmejeval t. i. viskontski most. V Borghettu in okolici so v 17. stoletju mleli žito ter ga prevažali tudi v sosednje in bolj oddaljene kraje.

Ob prihodu v Verono, okoli 17. ure, so se pevci peš odpravili do Arene; v tem mogočnem rimskem spomeniku je zadonela slovanska Na mnogaja ljeta, Merkujeva Jnjen čeua jti gna' in ganljiva Signore delle cime. Improviziran nastop je presenečena publika turistov nagradila z navdušenimi aplavzi. Nato so se sprehodili po mestnem jedru Verone. Ogledali so si tudi balkon znamenitih veronskih ljubimcev, Romea in Julije. Ustavili so se v cerkvi s. Maria Antica in tu zapeli Bogorodice devo, ki je pričarala izjemno toplino in prijetno vzdušje v tej cerkvici sredi visokih stavb mestnega središča.

Obisk mesta se je tako zaključil in z avtobusom so se odpeljali v Quinzano. Koncert se je začel ob 21. uri; najprej so zapeli gostitelji, zbor Stella Alpina, prijazni domačini, ki so s prepričljivim nastopom dokazali svojo spretnost. Naslednji na vrsti so bili gostje iz Castelnuovo ne' monti (Reggio Emilia), zbor Bismantova pod vodstvom Giovannija Baronija. Tudi ti pevci so se zelo dobro izkazali. Nazadnje je še MePZ Bratuž zapel svoj program, ki je bil razdeljen na sakralni in posvetni del. Med drugim so zapeli De profundis (N. Telfer), Rahmaninovo Bogorodice devo, Simonitijevo Lepo moje ravno polje in Bratuževo Kraguljčki. Polna cerkev je s svojim ploskanjem podarila nastopajočim res veliko zadoščenje, saj je toplina ljudi zelo prijetno presenetila naše pevce in njihovega dirigenta Bogdana Kralja. Na koncu so združeni zbori zapeli še Signore delle cime pod vodstvom Mauricia Righesa. Sledila je družabnost. Srečanje je bilo res lepo doživetje in pevci upajo, da bodo imeli še druge možnosti sodelovanja z italijanskimi zbori.

MePZ Lojze Bratuž v veronski areni

Costanza Frandolic

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 24. oktobra, ob 14. uri.

OŠ OTON ŽUPANČIČ V GORICI Glasbena delavnica po Willemsovi metodi

Ko beseda zaživi...

Ob 25-letnici poimenovanja goriške osnovne šole v ulici Brolo po Otonu Župančiču so učitelji želeli na svojevrsten način zabeležiti ta pomembni mejnik in vzklila je zamisel za izrazno delavnico, ki bi potekala pod naslovom Ko beseda zaživi... Prvoten, obširen načrt, ki naj bi zajemal glasbeno, plesno in gledališko govorico, se je osredotočil predvsem na glasbeno izraznost, in sicer na spoznavanje glasbenih prvin po metodološkem sistemu flamskega glasbenika Edgarda Willemsa. Ta način soočenja z univerzalno govorico glasbe, ki je razširjen predvsem v latinskih deželah, je namenjen celoviti glasbeni vzgoji in vsestranskemu oblikovanju človeške osebnosti. Ima tudi filozofske in psihološke temelje. Zelo pomembno vlogo igra posluh. Kot nam je povedala koordinatorka, učiteljica Manuela Graunar, se je zamisel za tečaj porodila, ko je Michela De Castro, prof. na SCGV Emil Komel, ki je pred časom obiskovala v Vidmu triletni tečaj po metodi Willems, ponudila strokovno pomoč kot zunanja sodelavka šole. To glasbeno izkušnjo so lani izvedli v prvih dveh razredih in v zadnjih dveh letnikih vrtca, letos pa so jo razširili na vse ostale (tudi na malčke iz goriškega vrtca M. Fabiani). Največjo prednost imajo drugošolci, ki so glasbeni tečaj letos obiskovali že tretje leto. Ta zelo temeljita in podrobna metoda, pri kateri naj bi se otrok naučil glasbe kot materinega jezika, celostno razvija otrokove sposobnosti, od prepoznavanja ritma, do harmonije, glasbene teorije ob tem seveda note, tone, poltone, takt itd. S tem sistemom poučevanja glasbe so bili lansko leto seznanjeni tudi učitelji, saj je Michela De Castro imela tudi zanje kratek tečaj, da bi imeli tudi sami širši vpogled v to. Ta metoda predvideva vsaj triletno nadgrajevanje. De Castrova je na šoli začela z osnovno stopnjo pri vseh učencih, njihovo znanje bo dopolnjevala v naslednjih letih, če bodo seveda šolske finance to dopuščale. Vsak razred je v letošnjem šolskem letu imel dvanajsturni tečaj, ki se je vil od januarja dalje enkrat tedensko. Pri pouku so uporabljali tudi drobne, zelo raznolike inštrumente, od nekakšne cevi do zvončkov za vzgojo k poslušanju. V tem kratkem času so se učenci naučili ogromno stvari, poučevanje je zelo dobro razčlenjeno in zaobjema vse, od teorije do prakse; preko specifičnih pesmi se naučijo po en takt. Ko učenci slišijo akord iz predelane pesmice, spoznajo, da je mol ali dur. Vsekakor, kot je zatrdila Graunerjeva, je ta teorija zelo zanimiva in učinkovita. Sedaj se tečaj končuje in De Castrova, kot nam je sama dejala v pogovoru, je začela testno preverjanje znanja po posameznih razredih.

Michela De Castro

Učenci OŠ Oton Župančič iz Gorice na lanskoletnem nastopu Snovanja 2007

Ob koncu tečaja bodo otroci prejeli zanimive nagrade, ki so jih obljubili darovalci, Katoliška knjigarna, uredništvo Pastirčka, SCGV Emil Komel, Pecar in Sweet Spa. Vsak razred bo nagrajen posebej, nagrada pa bo šla tudi najboljšemu tečajniku in najboljšemu pianistu. Te podelitve bodo potekale slovesno zadnji dan pouka, 7. junija, ko bo ob 11.00 na šoli O. Župančič glasbena revija, pri njej bodo otroke z glasbili spremljali tudi nekateri starši, ki se ukvarjajo z glasbo. Otroci bodo izvajali vseh deset pesmi, ki so se jih naučili med letom, poleg seveda vseh drugih didaktičnih. Metoda namreč razvija teorijo in sočasno tudi glasbo, petje in smisel, ki jo ima vsaka pesem in ritmična spremljava. Ob tem tečaju glasbe je vzklila zamisel, da bi pridobljeno znanje vpletli v sklepno šolsko prireditev, za katero se je navdušila De Castrova, ki je poskrbela, preko SCGV E. Komel, da je nastala izvirna glasbena pravljica. Za le-to je po slikanici W. E. Schreiberja Ko so bili krokarji še pisani in po vsebinski predelavi učiteljic besedilo in glasbo napisala Mateja Černic, instrumentalno spremljavo pa je sestavil Mirko Ferlan. Slednjo bodo izvajali in posneli na zgoščenko učenci in učitelji glasbene šole Komel, kajti iz tehničnih razlogov bi bilo na prireditvi težko izvajati glasbo v živo. Pri odrski postavitvi je pomagala z režijskimi nasveti Vesna Tomsič, pisanost krokarjev si je zamislila Danila Komjanc, ostale kostume pa so si učenci OŠ Župančič sposodili pri vrstnikih na šolah P. B. Domen iz Sovodenj in F. Erjavec iz Štandreža. Sooblikovalci šolske prireditve so poleg omenjenih seveda glavni protagonisti učenci in vsi učitelji, kajti vsak je pripomogel k njeni uresničitvi. Druga razreda sta npr. izoblikovala programski listič; učenci so narisali krokarje in spremljali nastanek zgibanke tudi v tiskarni. Otroci bodo oblečeni v majice z natisnjenim krokarjem. Pri prireditvi bodo na odru prav vsi učenci, 110 otrok!

Kako vsakdo od nas nosi pisano mavrico v sebi, bodo šolarji OŠ O. Župančič iz Gorice prikazali v Kulturnem centru Lojze Bratuž v sredo, 4. junija, v sklopu niza Snovanja SCGV E. Komel, v petek, 6. junija, pa kot sklepno prireditev ob koncu šolskega leta. Predstavi se bosta začeli ob 18. uri.

Iva Koršič

Kadrovanje ena od šibkih strani zamejskega nogometa

Končno se nekaj naših nogometašev zanima za treniranje

Če v glavnini športov naša društva uspešno usposabljajo za delovanje kluba neobhodno potrebne trenerje, je kadrovanje v tej smeri v zadnjih letih ena od slabosti oziroma šibkih točk zamejskega nogometnega gibanja.

Povod za ta prispevek naj bo tečaj za nogometne trenerje, ki ga deželno Združenje trenerjev AIAC prireja ta čas v Dolini v sodelovanju z deželno nogometno zvezo amaterjev FIGC – LND in v režiji gostitelja Športnega društva Breg. K projektu je bilo pripuščenih štirideset bodočih strategov iz Furlanije Julijske krajine. Tečajniki so v glavnem še aktivni nogometaši in vaditelji mladinskih ekip brez primerne usposobitve, kar nekaj prijav pa so morali tudi zavrniti, ker je pač vsako leto število mest omejeno.

Tečaj je izjemno zahteven (tudi finančno), saj traja pet tednov in predavanja so vsak dan od ponedeljka do petka od 18.00 do 22.30. Dovoljena je odsotnost samo desetih ur od skupnih predvidenih 150. Takoj ob koncu obdobja lekcij bodo prve dni junija morali kandidati pred izpitno komisijo (predavateljev je več, glavni pa je nekdanji prvoligaški nogometaš Aldo Maldera), ki bo odločala, ali so zreli za izkaznico UEFA B, ki dovoljuje treniranje v vseh mladinskih kategorijah in v članskih prvenstvih od tretje amaterske do vključno meddeželne D lige. Obvladati bodo morali široko paleto snovi, od tehnike do pravilnika, od anatomije do psihologije, od vzgajanja mladih do motiviranja članskih sestavov.

Trenerski tečaj je letos slovensko obarvan iz dveh razlogov. Kot smo že zapisali, je gostitelj Breg, ki nudi nogometno igrišče v občinskem športnem centru, teoretski del srečanj pa poteka v sejni dvorani geometra Igorja Tula v dolinski obrtni coni. Poleg tega pa sledijo predavanjem štirje Slovenci, in sicer vaditelj mladinskih ekip Pomladi Walter Ridolfi in nogometaši Alen Carli (Itala San Marco, nekdanji igralec Triestine), Simon Feri (Sovodnje, letos se je v domačem društvu tudi že preizkusil s treniranjem cicibanov) ter Alen Sardoč (Primorec, dolgo let pri Primorju). Konkretno torej se trenerskemu poklicu spet približuje skupina mladih domačih nogometnih navdušencev. Pred nekaj leti je sicer Miloš Tul v sodelovanju z Združenjem slovenskih športnih društev v Italiji vodil neuraden tečaj za slovenske trenerje, vendar pobuda je bila kratkotrajna, že vrsto let (dejansko po Tulu) pa ni izšel iz naših društev noben trener.

Če na primer pogledamo stanje v zamejskih članskih enajstericah, najdemo v komaj minuli sezoni 2007/2008 na klopi od devetih postav samo dva slovenska trenerja (Davor Vitulič pri Bregu in Fabio Sambo pri Mladosti), pa še od teh dveh prihaja eden (Vitulič) s slovenske obale. Na mladinski ravni, kjer si seveda v klubih v večji meri prizadevajo, da bi bil pogovorni jezik med mladino na igrišču slovenski, pa je slovensko govorečih strokovnjakov v bistvu polovica, malodane vsi ti pa prihajajo iz Slovenije.

Ali zamejskih trenerjev torej ni? Recimo, da jih je malo, zanimivo pa je tudi, da nekateri (Mikuš, Adamič, Babuder in nedvomno smo še na koga pozabili) ta čas ne trenirajo pri nas. Delno po lastni drugačni izbiri, včasih pa tudi zato, ker v slovenskih društvih niso pomislili nanje oziroma zanje v domačem okolju paradoksalno ni bilo prostora.

Kakorkoli že, približevanje mladih trenerskemu delu je vsekakor nadvse pozitivno in bo najbrž kmalu obrodilo sadove, saj bo nova generacija domačih trenerjev vendarle jamčila zadostno število slovensko govorečih in primerno usposobljenih strokovnjakov, da se mogoče ne bo treba več v tolikšni meri zatekati h krmarjem, ki ne izhajajo iz našega okolja in ki tudi ne poznajo (poleg jezika) vseh njegovih problematik in zakonitosti.

HC

NAMIZNI TENIS
Ženska A2 liga: Sandonatese - Kras Zadružna kraška banka 3:3
TENIS
Ženska B liga: Libera - Gaja 2:2
KOŠARKA
C2 liga - play-off: CBU - Jadran Mark 91:100
D liga - play-off: Breg - NBU 74:81

Prejeli smo

Devinski grad in opozorilo

Pravzaprav ni opozorilo, ampak kar po srbsko "Pažnja", ne vem zagotovo, komu je taka pažnja namenjena, ker tam verjetno, na področju Devina, ni bivših Jugoslovanov, več je Slovencev, ki so prav tam nekoč bili bolj množično, saj je bil prav ta predel najbolj slovenski. Vendar za Slovence tam ni opozorila na previdnost, menda zaradi prodajalcev vprašljivega izvora blaga. Seveda pa zagotovo tam ni več Jugoslovanov, ker Jugoslavije ni več, zastave z zvezdo, ki tam straši, vsaj 15 let ni več!

Vedno sem trdil, da je kar veliko število zelo nepoučenih prebivalcev prav blizu meje Italije s Slovenijo, in se prav nič ne motim, če tako trdim. Izkušnje, ki jih imam z nekaterimi prebivalci na nekdanji oni strani meje, npr. v Gorici, ki še vedno ne vedo, da jim ni več potrebno pokazati potnega lista na meji za vstop v Slovenijo, ker ti ljudje mislijo, da je tam nekje za mejo (sedaj bivšo mejo) še vedno Jugoslavija. Morda se sliši smešno, kar trdim, je pa resnično in toliko bolj žalostno. Zelo prav bi bilo, da bi tudi ti s časom zaostali ljudje kdaj obiskali Slovenijo, pa ne le opravili obisk kakšne dobre gostile, ampak si ogledali kakšen del Slovenije, potem bi spremenili mnenje, ko bi Slovenijo primerjali s kakšnim kantonom v Švici, vendar tega ne storijo.

Zakrknjenost nekaterih "zamejskih" prebivalcev Italije, pa ne le tistih, ki so se priselili iz južnih krajev, tudi tam živečih-avtoktonih prebivalcev in celo nekaterih tam živečih Slovencev, ki se včasih pokažejo s slovensko zastavo, na kateri je rdeča zvezda, te pa že vsaj 17 let ni več!

Nič več se ne čudim, ko mi kdo omeni "nevedne" Amerikance, ki menda ne vedo, kje je Slovenija, da cel ocean je vmes in še kaj, sicer pa takoj za bivšo mejo z Italijo, nekateri prebivalci sploh ne vedo, s katero državo mejijo, kaj da bi še vedeli, da predsedujemo pol milijardni Evropi, torej 27 državam, da smo že 4 leta v tej zvezi, da imamo tudi mi v Sloveniji denar, ki je evro, da smo v schengenskem območju in lahko potujemo brez potnih listov po celi Evropi, oziroma ni nam potrebno skozi nekdanje neprijetne kontrole na nekdanjih mejah, da je že minilo 17 let po razpadu Jugoslavije itd.

Upam, da v prihodnje nam ne bo več potrebno gledati in brati nekakšnih opozoril v tujih jezikih, sicer namenjenih Slovencem, in čas bi že bil, da bi spoznali našo zastavo, v kateri že dolgo ni več zvezde.

Silvan Štokelj

GORICA Občni zbor Zadružne banke Doberdob in Sovodnje

Sto let plodnega delovanja v korist vsej skupnosti

Sto let je minilo, odkar sta v Doberdobu in Sovodnjah ob Soči na pobudo "vaških veljakov" nastali hranilnici, ki sta se oktobra 1999 spojili v Zadružno banko Doberdob in Sovodnje. Po vsem tem času denarni zavod danes še vedno "raste, se razvija in dosega vedno boljše poslovne rezultate", je na rednem občnem zboru članov v petek, 16. maja, v Kulturnem domu v Gorici ob koncu poročila upravnega sveta ugotovil njegov predsednik Dario Peric. "Prav je, da se dogodka veselimo", je še povedal in napovedal veliko osrednjo proslavo, družabnost ob jubileju, ki bo potekala meseca septembra. Na prehojeno pot in utrjeni položaj upravitelji banke gledajo s ponosom, čeprav se dobro zavedajo, kako je spričo trenutne krize in konkurence velikih bank težko ohranjati zaupanje in zvestobo klientov.

V poročilu upravnega sveta, ki prikazuje stanje in potek poslovanja v letu 2007, je Peric poudaril, da goriško pokrajino pesti globoka gospodarska kriza, kar se opazi zlasti v nepremičninskem in kreditnem sektorju. Povečuje se zadolžitev družin in posameznikov. Stranke prosijo za posojila na vedno daljšo dobo. Pri banki sami se sprašujejo, ali je prav, da pospešujejo najemanje kreditov in torej splošno zadolženost. Verjetno bi bilo bolje, če bi ljudi navajali k varčevanju in izogibanju neobhodnim stroškom. Potrošnik je namreč na udaru medijev, ki poveličujejo visok življenjski standard. "Ko se družine in posamezniki znajdejo v finančnih težavah in so preobremenjeni z dolgovi, se obrnejo na nas. Banka se tako znajde v stiski, saj ne ve, kaj bi naredila". Zadružna banka se zaveda, da je kot krajevna banka dolžna podrobno poznati družbeno tkivo in skušati dajati primerne odgovore na to, kar ljudje želijo od nje.

Dobiček rednega poslovanja je narasel za 7,39% glede na leto prej in znaša 1.327 tisoč evrov. Čisti dobiček poslovne dobe znaša 1.135 tisoč evrov ter beleži porast 18,69% glede na leto 2006. Tako se je po porazdelitvi dobička premoženje zvišalo na 15.501.855 evrov.

V prejšnjem letu je banka sklenila triletno obdobje konsolidacije lastne prisotnosti na terenu preko krepitve omrežja poslovnih enot in osrednjega sedeža. V tem obdobju je bila zgrajena nova podružnica v Sovodnjah, goriška podružnica je dobila nov sedež v mestnem središču, izveden je bil večji poseg na doberdobskem sedežu. Glede operativne strukture so pri banki ugotovili, da je nujno okrepiti osebje in pridobiti nove sile za posamezne izpostave, saj podružnica s tremi uslužbenci nima dovolj časa za razvojno komercialno dejavnost. Pomembno je tudi, da so v zadnjem letu sodelovali pri dokapitalizaciji Hranilnice in Posojilnice Vipava z naložbo 73 tisoč evrov. Trenutna udeležba Zadružne banke Doberdob in Sovodnje pomeni skoraj 10% družbene glavnice HiP Vipava, zaradi česar menijo, da naši banki pripada pomembna vloga pri razvoju poslovne sinergije skupnega delovanja na tržišču.

Z leve: Savo Ušaj, Dario Peric, Martina Malalan, Miro Hmeljak, Gilberto Noacco (foto DPD)

Banka, ki nima dobička za glavni cilj svojega delovanja, je tudi v letu 2007 podprla celo vrsto pobud nepridobitniških ustanov, ki delujejo na našem ozemlju. Odobrenih je bilo 145 prošenj in krajevnim društvom podeljenih več kot 87 tisoč evrov. Stalno podporo nudi banka izobraževalnemu konzorciju SLOVIK, pa tudi Zadrugi Novi Matajur iz Čedada. Poleg tega je na povabilo Slovenskega deželnega gospodarskega združenja imenovala svojega predstavnika v vodstvo te ustanove, da bi pobliže sodelovala z njo in imela neposreden stik s slovensko gospodarsko stvarnostjo. Število članov bančnega zavoda stalno narašča, ob koncu prejšnjega leta jih je bilo 969.

Kljub vsemu se v upravnem svetu zavedajo, da ne bo lahko ohraniti dosedanjih ekonomskih dosežkov. "Splošno stanje ni rožnato ter ne dopušča nikakršnega manevrskega prostora za morebitne spodrsljaje pri upravljanju". Zato dejavno iščejo možne rešitve za izhod iz krize. Z zaupanjem gledajo na sosednje kraje v Sloveniji, kjer želijo razširiti delovanje. Zraven pa želijo dati novega zagona krajevnemu gospodarstvu, zlasti novim pobudam.

Potem ko je ravnatelj Savo Ušaj obrazložil bilanco, Martina Malalan pa prebrala poročilo nadzornega odbora, se je Karlo Devetak v imenu goriške sekcije SDGZ zahvalil banki za sponzoriziranje delovanja in podporo slovenskim krajevnim podjetnikom. Nato so prisotni člani odobrili poročila, bilanco in porazdelitev dobička. Ravnatelj deželnega združenja Zadružnih bank Gilberto Noacco je v svojem pozdravnem nagovoru pohvalil upravni svet banke, ki zagotavlja dobre perspektive društvom, podjetjem in družinam. Samo s prizadevnostjo, predanostjo in strokovnostjo je danes mogoče imeti tako banko z manj kot 30 uslužbenci v petih izpostavah na tako obsežnem področju, je pristavil. Konkurenci velikih bančnih družb lahko kljubujemo tudi zato, ker imamo "glavo, korenine in srce na teritoriju", pa tudi s pomočjo storitev znotraj učinkovite mreže zadružnih bank.

Člani banke so nato volili in potrdili tri člane upravnega sveta (D. Peric, M. Hmeljak, A. Ferfoglia), ki jim je zapadel mandat. V nadzorni odbor sta bila potrjena Martina Malalan in Lovrenc Devetak, izvoljen je bil Robert Gantar, za nadomestna člana pa sta bila izvoljena Ugo Tomsič in Vojko Lovriha. V razsodišče sta bila ponovno izvoljena Sergij Stantič in Alessandro Podobnik. Člani banke so nato soglasno odobrili prilagoditev oz. povišanje doplačila za nove člane ter posodobitev zneskov sejnin, povračil in zavarovanj za upravitelje in nadzornike.

DD

Madžarska pustolovščina (2)

Balatoni korut - Z biciklom okrog Blatnega jezera

Prestar za Youth Hostel

Ko sem se zaradi premočenosti in premraženosti že pošteno smilil samemu sebi, sem na fasadi ene od hiš v malo večjem kraju zagledal zaščitni znak mednarodne organizacije mladinskih hotelov. Avtomatično mi je zaigralo srce, češ, pa sem med svojimi. "Tu mi bodo znali pomagati z informacijami, glede na prevožene kilometre pa bi se lahko tudi ustavil in prenočil, saj je vreme res 'škifo' ", sem razmišljal med prislanjanjem bicikla ob zid pred vhodom. Ko sem vstopil in se razgledal po notranjosti, me je v trenutku zabilo. "Sami otroci", je bilo prvo, na kar sem pomislil. Sledilo je kruto spoznanje, da s svojimi 36 leti v Youth Hostelu res nimam več kaj početi, zato sem idejo o prenočitvi takoj potlačil in punco za sprejemno-točilnim pultom prosil le za informacije v zvezi z nadaljevanjem poti do Tihanyja. V angleščini ni šlo, za silo pa sem razumel tudi napotke v nemščini.

Z nekoliko kislim priokusom sem ponovno zajahal Willy-ja, kot ljubkovalno kličem svojo "bičikleto" in sva šla naprej. Med nadaljevanjem poti sem premlel in uskladiščil lekcijo o tem, da ne sodim več v mladinska prenočišča ter začel počasi sumiti, da z izbrano potjo nekaj ni v redu, saj se je na števcu nabralo že preko 70 prevoženih kilometrov, ko bi moral biti že na cilju, a sem bil, vsaj glede na to, da jezera ni bilo niti na spregled in sem še vedno poganjal med vinskimi trtami in zidanicami, še kar daleč. Ker se je dan počasi prevešal v večer, me je začelo malo skrbeti. Temu primerno sem nekoliko pospešil tempo. Na cilj, do hotela Panorama ob začetku polotoka Tihany, sem po štirih urah kolesarjenja prispel okrog sedmih zvečer. Ko sem ves moker in blaten vstopil, so me hotelski uslužbenci le čudno gledali. Za trenutek sem se zbal, da me bodo zaradi res bednega izgleda zamenjali za kakšnega klošarja in odslovili, češ da nimajo prazne sobe ali kaj podobnega, kar pa se vendarle ni zgodilo. Willy je končal v zaklenjenem skladišču, hotelsko sobo pa sem spremenil v sušilnico perila. Šele potem sem se stuširal in odpravil na večerjo.

Med čakanjem na prvi in zadnji topel obrok dneva sem izvedel, da se je v dva kilometra oddaljenem Balatonfuredu popoldne zaključil Rally srednje Evrope, ki so ga organizirali zaradi odpovedi letošnjega Pariz - Dakarja. Eden od hotelskih uslužbencev mi je omenil, da bo zvečer velika zaključna "fešta". Verjetno je bilo res zanimivo, a po petih urah avtomobilske vožnje in štirih urah kolesarjenja sem sanjal samo še o količinsko obilnem obroku in udobni postelji, da pred začetkom nove etape čim bolj obnovim moči. Takoj po večerji sem končal v vodoravnem položaju, in ko me je začelo preklapljati v drugi svet, sem molil, da bi se vsa premočena oprema čez noč posušila.

Balaton turistikus – na vsako vikendico ena kosilnica

Naslednje jutro sem se zbudil z nekoliko razbolelim grlom, a sem hitro pogoltnil en aspirin direkt in odmislil morebitne zaplete. Med zajtrkom sem se dobro založil s potrebnimi kalorijami, pri pakiranju opreme nazaj v torbe pa sem z veseljem ugotovil, da se je čez noč vse posušilo, pa čeprav so bili radiatorji ves čas mrtvohladni. Pripravljen sem bil na nadaljevanje poti. Po zagotovilih enega od hotelskih delavcev naslednja dva dni ne bi smelo več deževati. Nebo je bilo res jasno in posuto z nedolžno belimi oblaki. Pred odhodom so mi na recepciji podarili zemljevid kolesarskih poti ob jezeru, vključno s krožno zanko, ki sem jo doživljal iz prve roke. Cilj dnevne etape je bil 65 kilometrov oddaljeni Siofok, najbolj razvito turistično središče ob jezeru. Na voljo sem imel cel dan, zato sem kolesaril počasi. V bližnjem Balatonfuredu je bila obala že polna sprehajalcev, "kafiči" in trgovinice s spominki pa dobro obiskani. Sledil je Balatonalmadi, v Balatonfuzfu pa sem dosegel najvišjo točko jezera ter se začel premikati proti južni jezerski obali.

Kolesarjev je bilo na tem odseku poti bistveno več kot dan prej, ko sem jih srečal morda deset. Razlog za to so bili številni hoteli in penzioni, ki so si sledili drug za drugim. Vseeno pa se njihovo število ni moglo niti primerjati s številom ribičev, ki so svoje trnke v jezero namakali skoraj za vsakim vogalom. Bliže kot sem bil južni obali, bolj pogoste so bile počitniške hiške, katerih gostota poseljenosti se je potem samo še stopnjevala.

Njihova posebnost je predvsem arhitekturna pestrost, saj je mogoče ob Balatonu videti najrazličnejše, tudi najbolj drzne in moderne oblike, barve in materiale. Res prava paša za oči, zato bi ta kolesarski izlet toplo priporočil predvsem študentom arhitekture, ki jih zanima gradnja stanovanjskih hiš.

Če sem si prvi obisk Blatnega jezera zapomnil predvsem po komarjih, si bom tega drugega po kosilnicah, ki so brnele ob vsaki počitniški hišici. Kamorkoli sem pogledal, sem videl koga, ki je kosil, ali pa vsaj kosilnico. Bilo jih je kot kobilic. Sezona je bila pač pred vrati in okolico vikendic, penzionov in hotelov je bilo treba urediti. Kosilnice so bile najrazličnejših tipov, od najprimitivnejših kos, preko klasičnih in modernejših modelov, do najnovejših malih štirikolesnih kosilnic, na katerih kosec udobno sedi, tako da je vsaka skrb o morebitnem znižanju holesterola v krvi odveč. Ob pogledu na vse tiste ujetnike svoje sreče, ki so tratili čas za košnjo, katere glavni namen je bil zgolj lepši videz, si nisem mogel kaj, da se ne bi spet poglobil v razmišljanja o tem, kako ljudje vse bolj izgubljamo stik z zares pomembnimi stvarmi v življenju.

/ dalje

Nace Novak